

การศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ
ของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค
ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

นายรามศ จ่างผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2546
ISBN : 974-373-262-4
ลิขสิทธิ์ของสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

STATUS AND NEEDS ON ACADEMIC INTERNAL SUPERVISION OF
INDUSTRIAL TEACHERS IN TECHNICAL COLLEGE
OF INDUSTRIAL TRADE OF VOCATIONAL
CENTRAL PART 6

MR. RAMET JANGPON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education (Educational Administration)
at Rajabhat Institute Bansomdejchaopraya

Academic Year 2003

ISBN : 974-373-262-4

วิทยานิพนธ์	การศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ของครูประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6	
โดย	นายราเมศ จ่างผล	
สาขา	การบริหารการศึกษา	
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร
กรรมการ	รศ.เกริก	วัยคฆานนท์
กรรมการ	ดร.เปรมสุริย์	เชื่อมทอง

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด จำปาทอง)

..... กรรมการ
(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เกริก วัยคฆานนท์)

..... กรรมการ
(ดร.เปรมสุริย์ เชื่อมทอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อินทิรา บุญยาทร)

..... กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์ สมชาย พรหมสุวรรณ)

นายรามศ จ่างผล. (2546) การศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษา ภาคกลาง 6. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. คณะกรรมการควบคุม : ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร, รศ.เกริก วยัคฆานนท์, ดร.เปรมสุริย์ เชื้อมทอง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ใน 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และ ด้านการวัดและประเมินผล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมใน วิทยาลัยเทคนิค รวม 3 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม และ วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม จำนวน 189 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 52 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์สภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแจกแจงความถี่

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการนิเทศภายในด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านสื่อการเรียนการสอน

2. ความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

RAMET JANGPON (2003) : STATUS AND NEEDS ON ACADEMIC INTERNAL SUPERVISION OF INDUSTRIAL TEACHERS IN TECHNICAL COLLEGE OF INDUSTRIAL TRADE OF VOCATIONAL CENTRAL PART 6 : GRADUATE SCHOOL, RAJABHAT INSTITUTE BANSOMDEJ CHAO PRAYA. ADVISOR COMMITTEE : DR.SARAYUTH SETHAKHAJORN ; SST.PROF.KRERK WAYAKANON ; DR.PREMSUREE CHUAMTHONG

The purposes of the research study were to study the status and needs on academic internal supervision of industrial teachers in the three technical colleges of industrial trade of vocational central part 6 in five areas : curriculum, learning and teaching, teaching aids, personal development, and measurement and evaluation.

The population in this study consisted of all 189 industrial teachers in three technical colleges which is the amount of 3 colleges total 189 persons.

Questionnaire was the tool to collect data which analyzed by percentage, mean, standard deviation and frequency.

Findings of the study revealed the following :

1. Levels of academic internal supervision on five areas were the moderate level : measurement and evaluation, curriculum, learning and teaching, personal development, teaching aids.
2. Needs for academic internal supervision in technical college of industrial trade of vocational central part 6 of all dependent variables and each dependent were found to be at high level : curriculum, personal development, learning and teaching, teaching aids, measurement and evaluation.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร ประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้การแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาโดยตลอด รวมทั้ง รศ.เกริก วัชฌานนท์ และ ดร.เปรมสุริย์ เชื้อมทอง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด จำปาทอง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อินทิรา บุญยาทร และ รองศาสตราจารย์ สมชาย พรหมสุวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้ง ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ ผศ.สมศักดิ์ สังข์แก้ว และ อาจารย์เพ็ญศรี วงศ์แสนเจริญดี ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณบุคคลซึ่งอยู่เบื้องหลังที่สนับสนุนให้การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คือเพื่อนร่วมงาน และคณะครูช่างอุตสาหกรรม และเจ้าหน้าที่ ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะคุณนิทยา จ่างผล และ ค.ช.จิรเมธ จ่างผล ที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนด้วยดีตลอดมา

ราเมศ จ่างผล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณูปการ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศการศึกษา.....	9
การนิเทศภายใน.....	16
ขอบเขตของงานนิเทศภายใน.....	28
งานหลักสูตร.....	30
งานการเรียนการสอน.....	32
งานสื่อการเรียนการสอน.....	35
งานพัฒนาบุคลากร.....	38
งานวัดผลและประเมินผล.....	40
สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6	45
การปฏิบัติงานและปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร.....	56
ตัวแปรที่ศึกษา.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	60

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน	63
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....	79

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	84
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	89
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	96
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	98

บรรณานุกรม.....	99
-----------------	----

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	106
ภาคผนวก ข	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	117
ภาคผนวก ค	หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง	119
ประวัติผู้วิจัย		123

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สรุปแนวคิดขอบเขตของการนิเทศภายใน.....	30
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากร.....	56
ตารางที่ 3 ค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพ และความต้องการการนิเทศภายใน ในด้านวิชาการ	63
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร.....	64
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน.....	67
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	70
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาบุคลากร.....	73
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน.....	76
ตารางที่ 10 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพและความต้องการ การนิเทศภายใน.....	79

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
แผนภาพที่ 2 เครือข่ายสถาบันอาชีวศึกษาระดับกลาง 6.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 -2544) ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นจุดหมายหลักของการพัฒนาประเทศ เพราะสังคมปัจจุบันกำลังเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม กิจกรรมและผลผลิตด้านอุตสาหกรรมเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาได้เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยได้กำหนดจุดเน้นและเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือ สร้างมาตรฐาน และพัฒนาระบบการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน ส่งเสริมผลักดันให้ครู – อาจารย์ได้รับการฝึกอบรมและรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้มากขึ้น ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นหลากหลาย มีความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรในระบบ และนอกระบบ เป็นต้น (กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา 2543)

การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสามารถผลิตกำลังคนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติได้อย่างแท้จริงนั้นต้องอาศัยครู ที่มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถในการสอน หากครูขาดคุณธรรม ขาดความรู้ความสามารถ และแนวคิดใหม่ ๆ ในการสอนแล้ว กำลังคนที่เป็นผลผลิตทางการศึกษาก็จะไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลทำให้การศึกษขาดประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของครูให้มีคุณภาพสูง ซึ่งวิธีการที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพสูง เพื่อที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม และกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้นจึงต้องมีการนิเทศการศึกษา เพราะการนิเทศการศึกษเป็นงานที่ช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น และระบบการนิเทศการศึกษเป็นกลไกที่จะใช้รักษามาตรฐานการศึกษาของประเทศไว้ได้ (กิตติมา ปริดีดิลก 2532 : 263)

การนิเทศการศึกษาจึงเป็นหัวใจของการพัฒนาครูให้มีคุณภาพและส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ การนิเทศการศึกษาที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์กับครูด้านการพัฒนาตนเอง เพราะการนิเทศการศึกษเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม เช่น แก้ไขข้อบกพร่องในการจัดการเรียนการสอน ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและ

อุปสรรคในการบริหารหลักสูตร รู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมทางการศึกษา ส่งเสริม การศึกษาค้นคว้า วิจัย และหาสิ่งที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน แต่การนิเทศส่วนใหญ่ยังไม่ บรรลุตามเป้าหมายและยังมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่เสมอ เช่น ครูผู้สอนมีความรู้สึกว่าการนิเทศเป็นการเพิ่ม ปัญหาแก่ครูผู้สอนมากกว่าจะเป็นการช่วยแก้ปัญหา เพราะการนิเทศเป็นลักษณะที่เป็นการวัดผลการ สอน การตรวจดูผลงานมากกว่า ทำให้ครูผู้สอนรู้สึกหวาดกลัว ประหม่า ขาดความเชื่อมั่น ไม่พอใจ เพราะเกิดความรู้สึกว่าผู้นิเทศจะมาจับผิด และความต้องการในการนิเทศโดยทั่ว ๆ ไปนั้นเป็นความ ต้องการของศึกษานิเทศก์ที่ต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ มากกว่าเป็นความต้องการของครู ที่จะขอรับการ นิเทศการสอน (นิพนธ์ ไทยพานิช 2529 : 13)

แม้ว่ากรมอาชีวศึกษาจะได้พยายามพัฒนาคุณภาพการศึกษาควบคู่ไปกับการขยายด้านปริมาณ มาตลอด แต่ก็ยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ถึงขั้นมาตรฐานอย่างทั่วถึง จากการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านอาชีวศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2530-2536 พบว่า ด้านหลักสูตร มี ปัญหาด้านการขาดแคลนอัตรากำลังครู ความไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ และทัศนคติต่อการเป็นครู บาง รายวิชายังไม่สามารถจัดให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้สอนได้ ด้านการเรียนการสอน ครูยังใช้ วิธีการสอนแบบบรรยาย ครูยังมีความรู้ ความสามารถในการสอนและการวางแผนการสอนอยู่ใน ระดับปานกลาง ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูมีความสามารถในการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนอยู่ใน ระดับปานกลางและมีปัญหาในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูไม่ สามารถดำเนินการวัดผลตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างครบถ้วน และด้านการพัฒนาบุคลากร ครูได้รับข่าวสารเป็นไปอย่างล่าช้า มีภาระการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาพอในการเข้าร่วมการพัฒนา วิชาชีพได้อย่างสม่ำเสมอ (รายงานการศึกษาสภาพการจัดอาชีวศึกษา 2543 : 45-52)

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการนิเทศการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา ด้านการนิเทศภายในยัง ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ผู้บริหารและครู-อาจารย์ไม่เห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศจัดโครงการนิเทศไม่สอดคล้องกับความจำเป็นและ ความต้องการของผู้รับการนิเทศในด้านต่าง ๆ ผู้รับการนิเทศมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้ารับการนิเทศใน ด้านต่าง ๆ นโยบายและแผนงานด้านการนิเทศไม่ได้กำหนดไว้ในแผนงานอย่างชัดเจน (บุญเลิศ ภพลาภ ม.ป.ป. : 41 - 43) และเป็นที่ทราบกันดีว่าการนิเทศภายในจะช่วยปรับปรุง สถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ช่วยให้ครูเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และพัฒนาการสอนของตนอีก ทั้งช่วยชี้แนวทางให้ครูมีความพร้อมอยู่เสมอรวมทั้งช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำงาน ร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการศึกษา จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่นักบริหาร นักวิชาการด้านอาชีวศึกษาจะต้องร่วมมือกันเพื่อช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการศึกษา ด้าน อาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นเพื่อบรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

โดยเฉพาะในสาขาการผลิต ด้านอุตสาหกรรม ที่มีการขยายตัวอย่างมาก และมีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการผลิต

แรงงานเพื่อสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน จะต้องมิใช่เพียงการเรียนรู้ทฤษฎีและพอจะทำงานได้เท่านั้นแต่จะต้องเป็นแรงงานที่สามารถทำงานได้และสามารถนำความรู้ทางวิชาการไปพัฒนางานทางด้านอุตสาหกรรมได้ (รายงานการศึกษาสภาพการจัดอาชีวศึกษา 2543 : 60) ซึ่งผู้วิจัยนอกจากเป็นครูผู้สอนประจำวิชา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม แล้วยังปฏิบัติงานอยู่ในสายงานของฝ่ายวิชาการจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 เพื่อจะได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนางานนิเทศภายใน สำหรับผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 และเป็นข้อมูลสำหรับกรมอาชีวศึกษา ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาเพื่อส่งเสริมการนิเทศภายในของวิทยาลัยเทคนิคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในด้านวิชาการ ของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6
2. เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 รวม 3 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม และวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม จำนวน 189 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 5 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านหลักสูตร
- 2.2 ด้านการเรียนการสอน
- 2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร
- 2.5 ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อความเข้าใจตรงกันดังนี้

ครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในวิทยาลัยเทคนิค สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้เป็นครูถูกต้องตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ และมีหน้าที่สอนประจำวิชา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม และวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มของ สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

วิทยาลัยเทคนิค หมายถึง สถานศึกษา ที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม คือ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มของ สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 หมายถึง กลุ่มของสถานศึกษา หน่วยงานที่จัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพทั้งภาครัฐ เอกชน และสถานประกอบการเพื่อสร้างความเข้มแข็งและมีความมีเอกภาพในการบริหารจัดการ การระดมทรัพยากร รวมทั้งการประสานความร่วมมือในการสร้างมาตรฐาน การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาชีพให้มีคุณภาพ

การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูร่วมมือกันจัดทำขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนอันนำมาซึ่งประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากยิ่งขึ้น

การนิเทศภายในด้านวิชาการ หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา โดยการแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู และกิจกรรมสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษานิเทศ

ภายใน ด้านวิชาการ 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และ ด้านการวัดผลและประเมินผล

สภาพการนิเทศภายในด้านวิชาการ หมายถึง สิ่งที่เป็นอยู่หรือเกิดขึ้นในปัจจุบันของการนิเทศภายในด้านวิชาการ ในปัจจุบันของครูผู้สอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

ความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เป็นหรือเกิดขึ้นของครูผู้สอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 จะได้รับการนิเทศภายในด้านวิชาการ จากผู้มีหน้าที่ในการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านหลักสูตร หมายถึง สำรวจปัญหาการใช้หลักสูตร การแนะนำในด้านการใช้และการพัฒนาหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างความเข้าใจให้แก่ครูเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แนะนำการใช้เอกสารหลักสูตรและการปรับปรุงใบงาน การจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอนให้ตรงตามหลักสูตร การควบคุมการสอนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การส่งเสริม

กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผลและการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การจัดประชุมครูเพื่อวางแผนการเรียนการสอน ส่งเสริมการทำโครงการสอน/แผนการสอนและบันทึกการสอน การพัฒนาการสอนด้านเทคนิคและวิธีการสอน การบริการเอกสารทางวิชาการ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องจักร การจัดสภาพห้องเรียน/อาคารเรียน และการติดตามดูแลการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สร้างสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้อุปกรณ์/สื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ส่งเสริมการสร้างสื่อการเรียนการสอน การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์/โสตทัศนูปกรณ์ จัดอบรมด้านเทคโนโลยีที่ใช้สร้างสื่อการเรียนการสอน การแนะนำให้ครูใช้ห้องสมุดเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การสำรวจความต้องการเข้ารับการอบรม การส่งเสริมให้ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้มาเผยแพร่ การจัดทัศนศึกษา การส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อ การเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพแก่ครู ส่งเสริมการพัฒนาผลงานทางวิชาการ การมีส่วนร่วมและบริการชุมชน การติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม

ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การจัดทำปฏิทิน/แผนการการวัดผลประจำปี การแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล การจัดทำเอกสารความรู้ด้านการวัดผลเผยแพร่แก่ครูผู้สอน จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการ

วัดผล การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลให้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ การติดตามและประเมินผลการวัดผลการเรียนรู้การสอนของครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษา เกี่ยวกับงานการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่มีลักษณะ ที่ครอบคลุมงานการนิเทศภายในด้านวิชาการ ซึ่งมีนักการศึกษาเช่น แฮร์ริส (Harris. 1985 : 10-12) กล่าวถึงงานนิเทศที่ปฏิบัติอยู่มี 10 ประการคือ 1)การพัฒนาหลักสูตร 2)การจัดระบบการสอน 3)การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน 4)การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 5)การจัดวัสดุอุปกรณ์การสอน 6)การจัดอบรมครูประจำการ 7)การปฐมนิเทศครูใหม่ 8)การจัดบริการด้านอื่น ๆ 9)การสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน 10)การประเมินผล สำหรับ กลlickแมน (Clickman. 1985 : 255) ได้กล่าวถึง งานนิเทศไว้ 5 งานดังนี้ 1)การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2)การเสริมสร้างประสบการณ์ ทาง

วิชาชีพ 3)การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4)การพัฒนาหลักสูตร 5)การวิจัยเชิงปฏิบัติการใน ชั้นเรียน และผู้วิจัยได้นำ มาปรับให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ใน วิทยาลัยเทคนิค 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการ พัฒนาบุคลากร ด้านการวัดผลและประเมินผล ดังแสดงไว้ในแผนภาพที่ 1

**การนิเทศภายในตามแนวคิดของ
เบน เอ็ม ฮาวิส (Ben M. Harris)**

- การพัฒนาหลักสูตร
- การจัดระบบการสอน
- การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน
- การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
- การจัดวัสดุอุปกรณ์การสอน
- การจัดอบรมครูประจำการ
- การปฐมนิเทศครูใหม่
- การจัดบริการด้านอื่น ๆ
- การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- การประเมินผล

**การนิเทศภายในโรงเรียน 5 ด้าน ตาม
แนวคิดของ กลิคแมน กอร์ดอน และ
โรส กอร์ดอน (Glickman, Gordon
and Rose-Gordon)**

- การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง
- การเสริมสร้างประสบการณ์ทาง
วิชาชีพ
- การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม
- การพัฒนาหลักสูตร
- การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

**สภาพและความต้องการการ
นิเทศภายในด้านวิชาการของครู
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 5 ด้าน**

- ด้านหลักสูตร
- ด้านการเรียนการสอน
- ด้านสื่อการเรียนการสอน
- ด้านการพัฒนาบุคลากร
- ด้านการวัดผลและประเมินผล

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารและผู้นิเทศก์ได้พัฒนา ปรับปรุง และดำเนินการ การนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตามความต้องการของผู้สอน
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้นิเทศก์ภายใน เพื่อที่จะช่วยให้ผู้สอนได้ปรับปรุงการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเป็นไปตามมาตรฐานอาชีวศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ประกอบการศึกษาครั้งนี้ โดยนำเสนอเนื้อหาตามลำดับดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายใน
3. สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6
4. การปฏิบัติงานและปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

ได้มีนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 539) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษา ในการแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงงานสอน การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพ การศึกษาและช่วยพัฒนาครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ทางการศึกษาช่วยเลือกและปรับปรุงเนื้อหาของการสอน ช่วยเลือกและปรับปรุงวิธีสอนและช่วยเลือกและปรับปรุงการประเมินการสอน

กลีคแมน กอร์ดอนและโรส กอร์ดอน (Glickman Gordon and Ross Gordon, 1998 : 295) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง หน้าที่ของทางโรงเรียนที่จะต้องปรับปรุงการสอน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตร การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

แฮร์ริส (Harris, 1975 : 13) กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง สิ่งที่เป็นบุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคล หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจะคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียน มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการสอนเป็นสำคัญ

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 262) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาหมายถึง กระบวนการชี้แนะและนำ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครู ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

สนอง เครือมาก และวิสิฐ วงศ์จิตรทร (2532 : 276) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง การร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ในอันที่จะปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาการสอนของครู เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ

สัจจ อุทรานันท์ (2530 : 12) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียน

สนั่น มีสัจธรรม (2538 : 198) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศก์ กับผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยผ่านตัวกลางคือครูและบุคลากรทางการศึกษา

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536 : 3) ให้ความเห็นว่าเป็นกระบวนการของผู้นิเทศก์ที่มุ่งจะปรับปรุงและพัฒนาการสอนในสถานศึกษา โดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน

จากความหมายของ การนิเทศการศึกษาที่นักการศึกษาได้แสดงทัศนะไว้ดังกล่าว พอสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษาหมายถึง ความร่วมมือหรือประสานงานกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลไปถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ แก่ตัวนักเรียนและนักศึกษา

1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านได้แสดงความเห็นและได้กำหนดความมุ่งหมาย ของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 539) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้มีความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู ช่วยให้เลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องอุปกรณ์การศึกษา ช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีสอน

วิโรจน์ ศรีโกลา (2536 : 417) ได้เสนอความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือให้คนในองค์กรนั้น ๆ มีความรู้ ความสามารถในการทำงานให้มากขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเพื่อการสร้างวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษา เพื่อการสร้างความร่วมมือ สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนกับสังคมโดยรวม

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจ และมีกำลังใจในการทำงาน

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2538 : 14) กล่าวโดยสรุปว่า การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการที่มุ่งให้ความช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่นักศึกษา และสังคม ซึ่งในปัจจุบันสังคม และเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ ประกอบกับมีโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของความต้องการในสิ่งต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกัน การนิเทศการสอนเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหา และสนองความต้องการได้ ในขณะที่มีโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น ครูมีจำนวนมากขึ้น ผู้นิเทศที่เป็นศึกษานิเทศก์ก็มีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนครู ดังนั้นทางโรงเรียนจึงต้องจัดดำเนินการนิเทศการสอนกันเอง เพื่อให้มีความสอดคล้องและทันต่อสภาพปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ โดยนำครูผู้สอนที่มีวุฒิสูงขึ้น มีความรู้และทักษะเฉพาะสาขาวิชามาช่วยเหลือ แนะนำซึ่งกันและกัน

สุกานดา ตปนิยางกูร (2537 : 6) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ครูเห็นและเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษา
2. ช่วยให้ครูเห็นและเข้าใจในความต้องการ และปัญหาต่าง ๆ ของเยาวชน เพื่อจะได้วัดสนองความต้องการของเยาวชนอย่างดีที่สุด
3. ช่วยส่งเสริมให้ครูมีลักษณะแห่งความเป็นผู้นำ และมีความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ปรัชญาการศึกษา หลักสูตรและการประมวลการสอน การประเมินผล เป็นต้น
4. ช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่คณะครู
5. ช่วยเสริมสร้างและนำศักยภาพของครูมาใช้ให้มากที่สุด
6. ช่วยเหลือครูใหม่ให้เข้าใจงานในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความมั่นใจยิ่งขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ความช่วยเหลือและประสานงานในทางวิชาการแก่กรมเจ้าสังกัด โดยความมุ่งหมายของงานนิเทศการศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา พ.ศ. 2533 กำหนดไว้ว่า

1. เพื่อพัฒนา และควบคุมมาตรฐานทางบริหาร และวิชาการของ สถานศึกษาตามที่กรมอาชีวศึกษากำหนด

2. เพื่อให้การบริการทางวิชาการแก่สถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และมาตรฐาน
กรมอาชีวศึกษา

4. เพื่อพัฒนาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการ
ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น

5. เพื่อพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นที่จะ
นำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษาทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้โดยประสานงาน
กับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ของกรมอาชีวศึกษาเพื่อมิให้ทำงานซ้ำซ้อนกัน

6. เพื่อประสานงานทางวิชาการ จริยธรรม วัฒนธรรม การบริการชุมชนระหว่าง
สถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษา กรมอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหน่วยงานหรือ
องค์การระหว่างประเทศ

กิตติมา ปรีดีดิถ (2532 : 265) มีความเห็นว่า การนิเทศการศึกษามุ่งที่จะช่วยเหลือ และ
ประสานงานในด้านวิชาการในโรงเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มี
ประสิทธิภาพ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพของการศึกษาของโรงเรียน ปรับปรุงและประเมินผลการ
เรียนการสอน ตลอดจนช่วยให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพครู และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 6) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาคน
- 2) เพื่อพัฒนางาน
- 3) เพื่อประสานสัมพันธ์
- 4) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

สรุปว่า การนิเทศการศึกษามีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงการเรียนการ
สอนของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งแก้ไข ป้องกันปัญหาทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้าง
ความเชื่อมั่นและกำลังใจให้แก่ครู และมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้สอน ผู้ซึ่ง
ต้องการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งนี้เพื่อตอบสนอง
ความต้องการของสังคมได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนิเทศการสอน

1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

ได้มีนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ เช่น

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2531 : 5) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาไว้
ดังนี้

1. มีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการแก่ครูจำนวนมาก ที่มีความรู้ความสามารถ
ต่างกัน ซึ่งต่างก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือกัน

2. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครูแม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

3. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีอยู่ ทำให้เกิดการ พัฒนา การทางการศึกษา ทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

5. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย จะได้ประโยชน์ทางสร้างสรรค์

อุทัย ธรรมเดโช (2531 : 80) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

ปัจจุบัน สภาพแวดล้อมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการศึกษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร เนื้อหาและวิธีการสอน วัสดุอุปกรณ์ (สื่อการสอน) และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ ถึงแม้ว่าครูจะมีประสบการณ์ในการสอนมานานปีก็ตาม ถ้าไม่มีความสนใจใฝ่หาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมอยู่เสมอ ก็อาจจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนต่ำลง ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็น และมีบทบาทอันสำคัญที่จะเป็นตัวแนะนำ กระตุ้น ให้มีความตื่นตัวให้ทันต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังทำให้ครูรู้ถึงกลวิธีการสอน เพื่อนำเอาเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น และการนิเทศการศึกษายังทำให้ผู้บริหารได้รู้สภาพการเรียนการสอนว่าเป็นอย่างไร รู้ว่าโรงเรียนหรือครูต้องการอะไร และถ้ามีปัญหา หรือ อุปสรรคอะไรจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

สรุปว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในด้าน การปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งนี้การสอนของผู้สอนจะสนองตอบ หรือสอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษา

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

ในการปฏิบัติงานนอกจากจะมีจุดมุ่งหมายแล้ว ยังจะต้องมีหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อยึดเป็นแนวปฏิบัติ การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องมีหลักการปฏิบัติงานและคำว่าหลักการในที่นี้ หมายถึง การสรุปข้อความโดยทั่วไปซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในลักษณะของข้อเท็จจริงพื้นฐานหรืออาจจะหมายถึง กฎเกณฑ์พื้นฐาน คำสั่ง นโยบาย หรือความเชื่อ ซึ่งควบคุมการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ของมนุษย์ สำหรับเรื่องการศึกษาโดยเฉพาะหลักการน่าจะหมายถึงปรัชญา ซึ่งเป็นเครื่องกำหนดและประเมินค่าจุดหมาย ทศนคติการปฏิบัติและผลิตผล

ยังมีการอ้างคำกล่าวของ เบอดัน และ บรัคเนอร์ (Burton and Bruckner. 1965) ซึ่งได้กำหนดหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาศวมีความถูกต้องตามหลักวิชา

1.1 การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับการนั้นโดยเฉพาะ

1.2 การนิเทศการศึกษา ควรจะเป็นไปตามความเป็นจริง และตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น ๆ มีเป้าหมายและนโยบายที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์

2.1 การนิเทศการศึกษา ควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบ และวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่าง ๆ ภายในขอบเขตของงานนั้นรวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศและอุปกรณ์ที่ใช้ในการนิเทศ

2.2 การนิเทศการศึกษา ควรได้มาจากการรวบรวมและสรุปผล จากข้อมูลอย่างเป็นปรนัยมีความถูกต้องแน่นอนเป็นที่เชื่อถือได้

3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นประชาธิปไตย

การนิเทศการศึกษาจะต้องเคารพในบุคคล และความแตกต่างของแต่ละบุคคล และพยายามส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

4. การนิเทศการศึกษา ควรจะเป็นการสร้างสรรค์

4.1 การนิเทศการศึกษาควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศการศึกษา ควรจะมีส่วนในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

จากหลักการนิเทศการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าหลักการนิเทศการศึกษานั้น ควรจะตั้งอยู่บนหลักการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ หรือทำงานเป็นขั้นตอนมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีความเป็นประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความสามารถในการสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ทั้งด้านความคิดเห็นและการกระทำส่งเสริมบำรุงขวัญและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติ

1.5 กระบวนการนิเทศการศึกษา

กิตติมา ปรีดีดิลก (2532 : 265) หมายถึง การดำเนินการในการนิเทศให้ได้รับความสำเร็จ และมีขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. ขั้นวางแผน ได้แก่ ความคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงาน และการวางแผนงาน

2. ขั้นการจัดโครงการ ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละขั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์กร และการพัฒนานโยบาย

3. ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การจูงใจให้มีกำลังใจ คิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต และให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้นส่งเสริมกำลังใจ การแนะนำ นวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน

4. ขั้นการควบคุม ได้แก่ การสั่งการ การลงโทษ การให้โอกาส การดำเนิน การไล่ออก และการบังคับให้กระทำการ

5. ขั้นประเมินผล ได้แก่ การตัดสินใจปฏิบัติงาน การวิจัย และการวัดผลการปฏิบัติงาน สจ๊วต อุทรานันท์ (2530 : 87-91) ได้เสนอแนะไว้โดย 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Planning-P)

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน (Informing-I)

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติงาน (Doing-D)

ขั้นที่ 4 สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing-R)

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E)

สรุปว่า กระบวนการการนิเทศการศึกษา เป็นการทำงานอย่างมีแผนโดยเริ่มจากการวิเคราะห์ งานการเรียนการสอนของครู เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่จะต้องรีบ แก้ไขปรับปรุงก่อนหลัง แล้ววางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตามลำดับ จนถึงขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงาน แล้วจึงนำผลการปฏิบัติไป ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1.6 รูปแบบของการนิเทศการศึกษา

บุญเลิศ ภพลาภ (ม.ป.ป : 24) ได้อธิบายว่า การนิเทศการศึกษาระดับกรมเป็นหน้าที่ของ ศึกษาธิการ ที่จัดนิเทศผู้บริหารและครู-อาจารย์ในสถานศึกษา แบ่งเป็น 2 แบบคือ การนิเทศโดยตรง และการนิเทศทางอ้อม เพื่อให้เกิดการนิเทศในสถานศึกษา การนิเทศทั้ง 2 แบบ มีเทคนิควิธีการนิเทศ ที่เหมาะสมหลายวิธี การนิเทศการศึกษาระดับสถานศึกษาเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้รับการ นิเทศ และผู้นิเทศก็อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน ยกเว้นในบางกรณีสถานศึกษาอาจเชิญบุคคลภายนอกมา เป็นผู้นิเทศก็ได้ รูปแบบการนิเทศเป็นการนิเทศโดยตรง

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 : 3) ได้ พิจารณาแบ่ง ลักษณะของการนิเทศออกเป็น 2 ประการ คือ

1. พิจารณาในแง่ผู้นิเทศ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

1.1 การนิเทศทางตรง ผู้นิเทศดำเนินการโดยตรงกับครูไม่ผ่านสื่อ นิเทศ เช่น การสังเกต การสอน และการให้คำปรึกษา เป็นต้น

1.2 การนิเทศทางอ้อม ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศโดยผ่านสื่อ นิเทศ เช่น การใช้วิทยุ เอกสาร และเทปบันทึกเสียง เป็นต้น

2. พิจารณาในแง่ของผู้รับการนิเทศ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

2.1 การนิเทศเป็นรายบุคคล ผู้รับการนิเทศจะอยู่กับผู้นิเทศก์ทีละคน เช่น การสังเกตการสอนของครู และการให้คำปรึกษา เป็นต้น

2.2 การนิเทศเป็นกลุ่ม ผู้รับการนิเทศจะอยู่กับผู้นิเทศก์ทีละกลุ่ม เช่นการประชุม การปฐมนิเทศ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

สรุปว่า รูปแบบของการนิเทศการศึกษา แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือการนิเทศการศึกษาระดับกรม ซึ่งเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ และการนิเทศการศึกษาระดับสถานศึกษา หรือการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การนิเทศทางตรง การนิเทศทางอ้อม การนิเทศเป็นรายบุคคล การนิเทศเป็นกลุ่มชี้แนะให้คำแนะนำ และการให้ความช่วยเหลือแก่ครู ในการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นต้น

2. การนิเทศภายใน

ปัจจุบันงานนิเทศการศึกษามีความสำคัญมากขึ้น เพราะความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางการศึกษา การขยายตัวในด้านจำนวนสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา ทำให้จำนวนบุคลากรในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้นดังนั้นจึงต้องอาศัยวิธีการนิเทศการศึกษาอีกแบบหนึ่ง การนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการที่บุคลากรในสถานศึกษาคิดขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะ ในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องศึกษา ค้นคว้าให้ทราบในรายละเอียดที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความหมายของการนิเทศภายใน

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้หลายแนวคิดดังนี้

กู๊ด (Good, 1973 : 539) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในคือ ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ในการแนะนำครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านวิชาชีพ และช่วยพัฒนาความสามารถของครู

จูลี จันท์เจริญ (2539 :17) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง การทำงานร่วมกันของ บุคลากรในโรงเรียน โดยการแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู และกิจกรรมสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

จินตนา สวินทร (2536 : 11) กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน โดยเน้นงานวิชาการเป็นหลักเพื่อพัฒนาการสอนของครูให้ดีขึ้นซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนให้สูงขึ้น

จุลมาศ จำปา (2542 : 16) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในว่า หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูทุกคนในโรงเรียน ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 1) การนิเทศภายใน คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้างาน หรือหัวหน้าแผนกวิชาต่าง ๆ โดยความร่วมมือกับคณะครูภายในปรึกษาหารือ เพื่อทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งทางสถานศึกษาอาจเชิญวิทยากรและศึกษานิเทศก์ร่วมมือด้วย

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 118) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหาร เพื่อผู้ที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

สรุปว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการการทำงานร่วมกันของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่แทนและครูผู้สอนภายในโรงเรียนเพื่อหาข้อบกพร่องในการทำงานของแต่ละคนเพื่อจะหาทางแก้ไขปรับปรุงให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลแก่นักเรียนมากที่สุด โดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนเพื่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน

อำภา บุญช่วย (2537 : 111) ได้เสนอความมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้หลายประการ ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ทราบถึงสภาพปัญหาปัจจุบัน และความต้องการของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนางานบริหารและงานวิชาการ
2. เพื่อให้ผู้สอนได้จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ถูกต้อง ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
3. เพื่อให้ผู้สอนได้ตระหนักถึงปัญหาในการจัดประสบการณ์ ทั้งให้สามารถแก้ปัญหาได้
4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจแก่ผู้สอน
5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือ และประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงาน
6. เพื่อควบคุมมาตรฐาน และพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิโรจน์ ศรีโกศา (2536 : 417) ได้เสนอความมุ่งหมายไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศภายในเป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือให้คนในองค์กรนั้น ๆ มีความรู้ ความสามารถในการทำงานให้มากขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศภายในเป็นการสร้างวิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อประสานสัมพันธ์ การนิเทศภายในเป็นการสร้างความร่วมมือ สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนกับสังคมส่วนรวม

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศภายในเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจ และมีกำลังใจในการทำงาน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 3) กำหนดความมุ่งหมายของ การนิเทศภายใน เพื่อให้ผู้นิเทศ ได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องไว้ว่า เป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนา ปรับปรุงตนเอง ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ให้ครูมีความสนใจในอุปกรณ์การสอน ช่วยครูในการทำ ความเข้าใจกับเด็กให้ดีขึ้น และช่วยให้ครูประสบความสำเร็จ มีความรู้สึกมั่นคงในอาชีพ

กิติมา ปรีดีคิลก (2532 : 306) กล่าวว่า การนิเทศภายในเมื่อนิเทศแล้วจะต้องได้ผลตาม จุดมุ่งหมายของการนิเทศ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการคือ

1. พัฒนาคณ การนิเทศเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อนิเทศแล้วบุคลากรในหน่วยงาน ได้รับความรู้ และมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น
2. พัฒนางาน การนิเทศเป็นการสร้างสรรค์วิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ประสานสัมพันธ์ การนิเทศเป็นการร่วมมือ สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจ และมีกำลังใจในการทำงาน

จากแนวความคิดที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายหลักของการนิเทศภายใน คือ มุ่งที่จะช่วยเหลือ และประสานงานในด้านวิชาการภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งเสริมและรักษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประเมินผลการเรียน การสอน ตลอดจนช่วยให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพครู ฉะนั้นการนิเทศภายในจึงต้องปฏิบัติอย่างมี ขึ้นตอนอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เพื่อต้องการจะพัฒนาพฤติกรรมของครูผู้สอน และ บุคลากรในโรงเรียนให้ทำงานประสบผลสำเร็จ ในด้านการเรียนการสอนและการทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพ

2.3 ความจำเป็นของการนิเทศภายใน

สงัด อุทรานันท์ (2530 : 116-117) ได้เน้นให้เห็นถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถสนองความต้องการทางการนิเทศ การศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง
2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การสนอง ความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก
3. สภาพปัจจุบัน บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ และบางคน ยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาอีกด้วย จึงควรจะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และ ยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกันอีกด้วย

4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และวิธีการนิเทศสมัยใหม่ที่สุด ที่ว่านิเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือและช่วยเหลือกันและกัน ไม่ใช่จะต้องมีคนคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 306-317) กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและต้องจัดให้มีขึ้นภายในโรงเรียน จะช่วยให้เกิดผลดีในการดำเนินงานหลายประการคือ

1. เป็นการช่วยเหลือส่งเสริมกำลังของศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร
2. การนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียน ทำให้บรรยากาศในการนิเทศเป็นไปแบบกันเอง
3. สามารถรับรู้ปัญหา และแก้ไขปัญหาก็ได้ตรงจุดกว่าคนภายนอกมานิเทศ
4. สามารถติดตามการปฏิบัติงานหรือผลการนิเทศได้ตลอดเวลา
5. สภาพปัจจุบัน ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และเจตคติหรือท่าทีต่อการนิเทศของบุคคลต่าง ๆ อยู่ในระดับดีขึ้น

สุเทพ เมฆ (2541 : 38-39) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในว่า มีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม เพราะถ้าผู้บริหารและครูไม่ดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ การปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการศึกษาก็ไม่อาจทันต่อการปรับเปลี่ยนของเศรษฐกิจ และสังคมได้ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันต้องดำเนินการให้นักเรียนสามารถเผชิญกับสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา เพราะฉะนั้น การนิเทศภายในจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาครูผู้สอนให้เกิดการศึกษาและพัฒนางานด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาให้เกิดนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาขึ้น และยังเป็นการรักษามาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา อันเนื่องมาจากครู

ผู้สอนได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการนิเทศอย่างต่อเนื่องจนมีความรู้ ความสามารถช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีศักยภาพขึ้นมา

ตลอดจนการนิเทศภายในยังสามารถทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพราะต้องศึกษาวิชาการใหม่ ๆ เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนให้ทันกับวิชาการใหม่ ๆ

สรุปว่า การนิเทศภายในมีความจำเป็นต่อการศึกษาเพราะจะเห็นได้ว่า ระบบการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร เนื้อหาหรือวิธีการสอน ดังนั้นจึงควรให้ครูได้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา โดยมีการชี้แนะจากผู้นิเทศก์ในส่วนที่บกพร่อง เพื่อจะได้นำไปปรับปรุง และพัฒนาตนเอง

2.4 หลักการนิเทศภายใน

สัจ จูทรานันท์ (2530 : 120-121) ได้อธิบายถึงหลักการสำคัญสำหรับการจัดการนิเทศภายในไว้ในสภาพรวมว่าการนิเทศภายในจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร

ผู้นิเทศก์ และผู้รับการนิเทศ ซึ่งทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความเข้าใจว่าการนิเทศภายในเป็นการพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ต้องยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน เข้าใจตรงกันว่า การนิเทศเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้ การสร้างเสริมกำลังใจโดยผู้บริหารจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการนิเทศภายในอีกด้วย

สมาน อัสวภูมิ (ม.ป.ป : 3-6) ได้เสนอหลักการที่นำมาใช้กับการนิเทศภายใน ดังนี้

1. ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีการดำเนินงานอย่างมีระบบ วิธีการ และอาศัยข้อมูล
2. เป็นประชาธิปไตย
3. ให้ความสำคัญในความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. เริ่มจากสภาพปัญหาปัจจุบัน
5. สร้างความรู้สึกรับผิดชอบ ให้ความเชื่อมั่นในตนเองแก่ครู
6. ตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
7. สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง รวมทั้งความเข้าใจและความไว้วางใจ
8. เป็นการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน
9. ยึดหลักการสร้างสรรค์และให้อิสระในการปฏิบัติงานภายใน นโยบาย และเป้าหมายของ

โรงเรียน

โจน ยังละอ (2540 : 18) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในมีหลักการ คือต้องยึดหลักความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีหลักการวางแผนในการดำเนินงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน มุ่งบรรยากาศที่เป็นกันเองตามหลักประชาธิปไตย ใ้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโดยส่งเสริม บำรุงขวัญให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในอาชีพ และเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2529 : 4-5) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในว่ามีหลักการที่ใช้ยึดในการปฏิบัติ 7 ประการดังนี้

1. มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ หมายถึง ควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ตลอดถึงสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ปัจจุบันควรเป็นไปตามความจริงตามกฎเกณฑ์ที่แน่นอน
2. เป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง การทำงานอย่างมีระบบ มีวิธีการ มีการศึกษาปรับปรุง และประเมินผล โครงการนิเทศภายในจะเกิดมาจากการวิเคราะห์ การรวบรวมข้อมูลและสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

3. เป็นประชาธิปไตย หมายถึง จะต้องเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือในการทำงาน และรู้จักใช้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

4. เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของครู และนำไปสู่การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของครูให้สูงขึ้น

5. เป็นการสร้างสรรค์ หมายถึง เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่

6. เป็นการตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าที่จะเป็นความสัมพันธ์ ในแต่ละบุคคล

7. มุ่งสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง การกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกว่าพบวิธีที่ดีกว่าเดิมในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

สตูปส์ (Stoops, 1978 : 5-6) ได้กำหนดหลักการเบื้องต้นของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. การนิเทศภายใน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่รับผิดชอบ
2. การนิเทศภายใน เป็นการปรับปรุง ซึ่งผู้สอนหรือผู้รับการนิเทศเป็นผู้รับใช้บริการ
3. การนิเทศภายใน ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูและโรงเรียน
4. การนิเทศภายใน ควรเป็นการสร้างสรรค์ความคิด เจตคติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ
5. การนิเทศภายใน ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของงานวิจัย และจะต้องพยายามหาแนวทางให้ครูผู้เกี่ยวข้องศึกษางานวิจัย และนำมาใช้ให้มากขึ้น
6. การนิเทศภายใน ควรยึดหลักการประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

สรุปว่า หลักการนิเทศภายในจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้ง 3 ฝ่ายได้แก่ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ซึ่งจะต้องยึดหลักการนิเทศภายใน คือ จะต้องเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมความเชื่อมั่นให้แก่ครู อยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีบรรยากาศเป็นกันเอง ปฏิบัติงานตามนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน และเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน

2.5 ลักษณะการนิเทศภายใน

กลlickแมน (Glickman, 1985 : 254-255) ได้เสนองานนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 5 ด้าน คือ

1. การช่วยเหลือครูโดยตรง เป็นงานเกี่ยวกับการสังเกต การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูโดยตรงในการปรับปรุงการสอน การช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน

2. การพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการพิจารณา ทบทวน และปรับปรุงเนื้อหาสาระในบทเรียน การวางแผนการเรียนการสอน การจัดวัสดุอุปกรณ์ในชั้นเรียน

3. การฝึกอบรมครูประจำการ เป็นงานบริการเกี่ยวกับการสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้แก่คณะครูในโรงเรียน เพื่อจัดหาคณะทำงานที่เหมาะสม รวมถึงการให้โอกาสแก่คณะครูในการรับรู้เกี่ยวกับการลงโทษ การสนับสนุนตามกฎหมาย ระเบียบของโรงเรียน

4. การพัฒนากลุ่ม เป็นงานเกี่ยวกับให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียน การทดสอบความรู้ รวมทั้งทักษะต่าง ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและการฝึกให้รู้จักการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นงานเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยคณะทำงาน เพื่อนำไปสู่จุดประสงค์ในการเรียนการสอน และการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของโรงเรียน

สมาน อัฐภูมิ (ม.ป.ป. : 8) ได้แบ่งลักษณะของการนิเทศภายในโรงเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การนิเทศแบบเป็นทางการ หมายถึง การจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนว่าจะมีการทำอะไร เมื่อไร อย่างไร นับเป็นการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาทางวิชาการที่เกิดขึ้นกับบุคลากรส่วนใหญ่ของโรงเรียน หรือหมวดวิชาโดยส่วนรวม ในการดำเนินงานนั้นผู้นิเทศต้องพิจารณาเลือกสรรกิจกรรมการนิเทศที่ตอบสนองความต้องการ ความจำเป็น และเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากรในแต่ละเรื่อง นำเทคนิคการนิเทศมาบรรจุลงในกิจกรรมที่นำมาใช้ให้เหมาะสมต่อไป อีกประการหนึ่ง คือ การนิเทศแบบไม่เป็นทางการจะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ โดยไม่มีโครงการเป็นการดำเนินงานอย่างกระตั้นหันตามโอกาส และปัญหาการดำเนินงานนั้นผู้นิเทศต้องนึกและเลือกเทคนิคที่เหมาะสมในการดำเนินงานร่วมกับผู้รับการนิเทศในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาครูในแต่ละด้านให้เหมาะสม

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (ม.ป.ป. : 3) ได้พิจารณาแบ่งลักษณะของการนิเทศออกเป็น 2 ประการ คือ

1. พิจารณาในแง่ผู้นิเทศ แบ่งเป็น 2 แบบได้แก่

1.1 การนิเทศทางตรง ผู้นิเทศดำเนินการโดยตรงกับครูไม่ผ่านสื่อนิเทศ เช่น การสังเกตการสอน และการให้คำปรึกษา เป็นต้น

1.2 การนิเทศทางอ้อม ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศโดยผ่านสื่อนิเทศ เช่น การใช้วิทยุ เอกสาร และเทปบันทึกเสียง เป็นต้น

2. พิจารณาในแง่ของผู้รับการนิเทศ แบ่งเป็น 2 แบบได้แก่

2.1 การนิเทศเป็นรายบุคคล ผู้รับการนิเทศจะอยู่กับผู้นิเทศก์ทีละคน เช่น การสังเกต การสอนของครู และการให้คำปรึกษา เป็นต้น

2.2 การนิเทศเป็นกลุ่ม ผู้รับการนิเทศจะอยู่กับผู้นิเทศก์ทีละกลุ่ม เช่น การประชุม การปฐมนิเทศ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

สรุปว่า รูปแบบของการนิเทศการศึกษา แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ การนิเทศการศึกษาระดับ กรม ซึ่งเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ และการนิเทศการศึกษาระดับสถานศึกษา หรือการนิเทศภายใน สถานศึกษาด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การนิเทศทางตรง การนิเทศทางอ้อม การนิเทศเป็นรายบุคคล การนิเทศเป็นกลุ่มซึ่งเน้นให้คำแนะนำ และการให้ความช่วยเหลือแก่ครูในการปรับปรุงการสอนให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นต้น

2.6 กิจกรรมการนิเทศภายใน

แฮร์ริส (Harris. 1975 : 70-80) กล่าวว่ากิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นยุทธวิธีที่สำคัญต่อการนิเทศ เพื่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของผู้สอนได้ดังนี้ 1)การบรรยาย เป็นกิจกรรมที่ใช้ อย่างกว้างขวาง ใช้สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกทั้งที่เป็นกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ 2)การใช้ สื่อประกอบการบรรยาย เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ มาช่วยให้การบรรยายดีขึ้น เพราะ จะช่วยให้ครูผู้สอนได้รับประสบการณ์ด้านการสอนสูงขึ้น 3)การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นการ สังเกตการสอนที่มีระบบ ผู้สังเกตควรมีการบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียน เพื่อนำข้อมูลมา วิเคราะห์ข้อดี และข้อบกพร่องแล้วร่วมกันพิจารณาปรับปรุงแก้ไข 4)การเยี่ยมเยียน และการสาธิต เป็นกิจกรรมที่มีการกระทำเช่นเดียวกับการสังเกตการสอนในชั้นเรียน 5)การใช้เครื่องมือการทดสอบ เป็นกิจกรรมที่ใช้แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลในสถานการณ์ ต่าง ๆ

อาคม จันทสุนทร (ม.ป.ป. : 42) กล่าวว่า ผู้นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จำเป็นต้อง เลือกกิจกรรมที่ดีและเหมาะสมสำหรับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้มีแนวคิด และสามารถ พัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้เต็มความสามารถ การวางแผนงานนิเทศจะต้องเป็นกระบวนการที่ ผสมผสาน ระหว่างจุดประสงค์ในการจัดประสบการณ์ที่ต้องการ และจำนวนบุคลากรในกลุ่มกับ กิจกรรมที่จัดให้กลมกลืนกันมากที่สุด สิ่งที่ยังจำเป็นต้องคำนึงถึงการกำหนดทรัพยากรและเวลาการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน จึงจะบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมการ นิเทศตามที่กำหนด

สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 125-131) กล่าวว่า การจัดการนิเทศภายในสามารถดำเนินการได้ อย่างเป็นขั้นตอน 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ เริ่มจากการรับรู้สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน จากนั้นก็นำเอาปัญหาวิเคราะห์หาสาเหตุกำหนดจุดประสงค์ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและมอบหมายงานให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบ

ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ อาจดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจจะเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอก

ขั้นที่ 3 ดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในขณะที่ผู้รับการนิเทศได้ลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับรู้มาแล้ว ผู้นิเทศก็จะทำหน้าที่นิเทศการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนส่วนผู้บริหารก็จะคอยสนับสนุนการปฏิบัติงานนิเทศให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมกำลังใจ คือ ผู้นิเทศก็จะทำการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ และอีกผู้หนึ่งคือ ผู้บริหารซึ่งจะต้องสร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศทั้งผู้ให้และผู้รับ

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการนิเทศ การดำเนินการประเมินผลผลิต กระบวนการและปัจจัยป้อนเข้า โดยให้ความสำคัญมากที่สุดที่ผลผลิต กระบวนการทำงาน และปัจจัยป้อนเข้าตามลำดับ

อาคม จันทสุนทร. (ม.ป.ป.. : 42-43) กล่าวว่า กิจกรรมการนิเทศมีดังต่อไปนี้ การบรรยาย การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ การประชุมกลุ่ม การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ การฟังเทป วิทยุ หรือเครื่องบันทึกเสียง การจัดนิทรรศการ อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การสาธิต การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์ทางอ้อม การอภิปราย การอ่าน การวิเคราะห์ และการคาดคะเน การระดมสมอง การบันทึกวิธีดีทัศน์และการถ่ายภาพ การใช้เครื่องมือทดสอบ การประชุม ทักษะศึกษา การเยี่ยมเยือน การแสดงบทบาทสมมติ การเขียน การฝึกปฏิบัติจริง

สรุปว่าการนิเทศภายในโรงเรียนต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เริ่มจากการสำรวจหรือศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนครู และนักเรียนมีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อให้ข้อมูลประกอบการวางแผนและตัดสินใจกำหนดทางเลือก จากนั้นก็หาวิธีที่จะนิเทศที่นำมาใช้ได้ตรงกับสภาพปัญหา การสร้างสื่อและเครื่องมือที่จะใช้นิเทศการปฏิบัติงานนิเทศอย่างถูกต้อง และต่อเนื่อง ติดตามผลโดยตรง ในขั้นสุดท้ายสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานและสรุปผลที่เกิดว่าสำเร็จหรือมีปัญหาอย่างไรหรือไม่

2.7 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา(2530 : 3) ได้อธิบายไว้ว่า ผู้เกี่ยวข้องการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง บุคลากรที่อยู่ภายในโรงเรียน เช่นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ รวมไปถึงครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญและประสบการณ์ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่โรงเรียนให้คัดเลือกหรือแต่งตั้ง เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในการพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ผู้ให้การนิเทศ หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาที่มีความสามารถพัฒนา ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้แก่ครู
2. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครูในโรงเรียนซึ่งรวมทั้งครูปฏิบัติการสอน ครูสนับสนุนการสอน และครูที่ปฏิบัติงานบริหารธุรการทุกคน
3. ผู้สนับสนุนการนิเทศ หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษา และบุคลากรภายนอก เช่นศึกษานิเทศก์ กลุ่มโรงเรียน สำนักงานศึกษานิเทศจังหวัด และแหล่งวิทยากร

2.8 บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศภายใน

ในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครู - อาจารย์ ซึ่งบุคลากรดังกล่าวควรมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศและ ผู้รับการนิเทศ ตามลำดับ

จากการสัมมนาของนิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรปีการศึกษา 2527 ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวได้ดังต่อไปนี้

ผู้บริหาร ในฐานะหัวหน้าสถานศึกษามีหน้าที่และบทบาท ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง
2. เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้นิเทศภายในโรงเรียนกับครู
3. เป็นผู้ให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์
4. ติดตามและประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
5. เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน
6. ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้นิเทศภายในโรงเรียนและครู
7. ร่วมประชุมวางแผนการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนกับผู้นิเทศภายในโรงเรียนและครู

ผู้นิเทศภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวด และครูอื่นที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ ซึ่งผู้บริหารแต่งตั้งบุคลากรดังกล่าวมีบทบาทเป็นผู้นิเทศภายในซึ่งทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดทำสื่อการสอน
2. นิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครู
3. ส่งเสริมให้ครูศึกษา และทำความเข้าใจหลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อที่ครูจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. เผยแพร่ความรู้ทางวิชาและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้แก่ครูอยู่เสมอ
5. กระตุ้นให้ครูมีความตื่นตัวอยู่เสมอในด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ยิ่งขึ้น

6. ประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางด้านวิชาการระหว่างหมวดวิชาต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

7. ประสานงานกับคณะกรรมการนิเทศของกลุ่มโรงเรียน

8. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ครู-อาจารย์ ในฐานะผู้รับการนิเทศจึงมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจะไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าผู้รับการนิเทศไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2.9 บทบาทและหน้าที่ของผู้รับการนิเทศภายใน

1. ยอมรับบทบาทของผู้นิเทศก์ โดยรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ให้ความเชื่อถือ มีเหตุผลเพียงพอ ไม่ยึดถือแต่ความเชื่อของตนเองเป็นใหญ่

2. ร่วมปรึกษากับผู้บริหารและผู้นิเทศก์งานภายใน ในเรื่องของการเลือกปัญหาทางการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปรายในเรื่องดังกล่าวอย่างเต็มที่

3. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความจริงจัง

4. ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศก์เป็นอย่างดีในการติดตามประเมินผลและการปฏิบัติงาน

5. เมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงาน ควรร่วมปรึกษากับครูอื่น ๆ และผู้นิเทศก์ เพื่อหาทางแก้ไข (นิสิตปริญญาโท สาขานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. 2527 : 37-38)

ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศต่างก็มีหน้าที่และบทบาท และจำเป็นต้องศึกษาและฝึกฝนเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และผู้เกี่ยวข้องในทุกหน้าที่ต้องรับผิดชอบงานตามความสามารถเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

2.10 ความรู้และทักษะของผู้นิเทศก์ภายใน

ในการนิเทศภายในสถานศึกษา บุคคลผู้ทำหน้าที่นิเทศควรมีคุณสมบัติพิเศษแตกต่างจากบุคคลอื่น โดยคุณสมบัติของผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษาควรมีดังนี้

1. มีความรู้ และมีความเข้าใจตัวนักเรียนและนักศึกษาเป็นอย่างดี

2. มีความรู้ และมีความเข้าใจวิธีให้ความรู้แก่นักเรียนและนักศึกษาเป็นอย่างดี

3. มีความรู้ และมีความเข้าใจสภาพสังคมของสถานศึกษา ครู นักเรียนและนักศึกษาที่ตนรับหน้าที่ไปนิเทศเป็นอย่างดี

4. มีความรับผิดชอบต่องานนิเทศการศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหมายสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และอย่างถ่องแท้ในหมู่นักเรียนและนักศึกษา

5. ใช้วิธีนิเทศด้วยเหตุผล และสติปัญญาที่ปฏิบัติจริงได้ และผู้ทำการนิเทศยังควรเป็นผู้ที่มีลักษณะตามแนวความคิดของบุคคลต่าง ๆ คือ ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในด้านกระบวนการหมู่พวก และทักษะในการประเมินผล

นอกจากนั้น ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศก็ควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการสูง ความเข้าใจในพฤติกรรมมนุษย์ พฤติกรรมองค์กร และมีมนุษยสัมพันธ์ ดังนั้นผู้นิเทศก็จึงควรเป็นผู้ที่มีทักษะ 4 ประการ ได้แก่ ทักษะเชิงธุรการ ทักษะเชิงวิชาการ ทักษะเชิงมนุษย และทักษะเชิงบริหาร (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2530)

ทักษะเชิงธุรการ ผู้นิเทศก็ภายในจะต้องเก่งงานจัดการทางธุรการเป็นพื้นฐานไว้ก่อนงานธุรการคือ การทำทุกสิ่งให้มีความถูกต้อง รัดกุม ถูกแบบแผน มีหลักฐานทำแล้วมีระเบียบ เช่น จะจัดอบรมก็ต้องรู้จัก จัดพิมพ์โครงการ การบันทึกเสนอขออนุญาต ผู้บังคับบัญชาให้จัดดำเนินการเป็นหลักฐานถูกต้อง เป็นไปตามขั้นตอน การแต่งตั้งคนปฏิบัติงานก็ต้องจัดทำคำสั่งให้ถูกต้องตามระเบียบงานสารบรรณการทำหนังสือราชการเชิญคนเป็นวิทยากรการแจ้งผู้เข้าอบรมการเบิกจ่ายเงิน การเขียนรายงานผล สิ่งเหล่านี้เป็นงานธุรการซึ่งเป็นพื้นฐานทำให้การทำงานเกิดความรัดกุมถูกต้องและมีระเบียบ คนซึ่งเป็นผู้นิเทศก็จึงต้องเรียนรู้และสร้างทักษะพวกนี้ ให้เกิดขึ้นในตนถึงแม้ว่าทักษะเชิงธุรการจะไม่ใช่ทักษะที่ส่งผลต่อเนื้อหา แต่ก็มีความสำคัญและการเรียนรู้ทักษะนี้ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยากนัก ไม่ต้องใช้ความคิดมากเพียงแต่ทำตามระเบียบแบบแผนที่มีอยู่บ่อย ๆ ก็จะเก่งไปเอง นอกจากทักษะด้านงานหนังสือราชการตามระเบียบแล้ว ยังหมายถึง งานธุรการที่เกี่ยวกับการจัดพิมพ์ อัดสำเนา การทำเอกสาร การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในงานธุรการ รวมทั้งความคล่องตัวที่จะรู้ในขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน เช่น รู้ว่าการพาครูหรือนักเรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานศึกษาจะทำอย่างไรบ้าง การจัดอบรมจะทำอย่างไร มีงานและขั้นตอนอะไรบ้าง การดำเนินการเพื่อให้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์ของหมวดจะต้องทำอย่างไรบ้าง เป็นต้น ผู้นิเทศซึ่งมีทักษะด้านนี้จึงนับว่าเป็นผู้มีความสามารถที่จะทำงานได้รัดกุมมีระเบียบแบบแผนและจะทำให้งานคล่องตัวขึ้น

ทักษะเชิงวิชาการ ได้แก่ ความเก่ง ความสามารถในการเรื่องที่จะให้ครูจัดการเรียนการสอนหรือนักเรียนให้รับการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตร ผู้นิเทศก็จึงต้องมีความสามารถที่จะจัดการในเรื่องของหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน แบบเรียนอุปกรณ์เครื่องมือและสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งเรื่องของเนื้อหาวิชาและการประเมินผลผู้มีทักษะจะต้องเป็นผู้ที่

1. มีความรอบรู้และความเข้าใจอย่างถ่องแท้ลึกซึ้งในเรื่องนี้
2. จัดดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ได้คล่องตัวและถูกต้อง

ดังนั้น ผู้นิเทศก็จึงต้องเรียนรู้และฝึกฝนเรื่องเหล่านี้ให้มาก เพราะเป็นงานนิเทศโดยตรงผู้นิเทศก็ต้องมีความสามารถในวงกว้างและครอบคลุมงานวิชาการดังกล่าวแล้ว

ทักษะเชิงมนุษย์ คือ ความสามารถที่ผู้นิเทศก์จะทำตนเองให้เป็นคนดี คนน่านับถือและศรัทธาคนที่บุคลิกภาพส่วนตัวดี และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ จูงใจคนให้ทำงานได้ผล มีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานกลุ่ม หรือสามารถทำให้คนใช้ศักยภาพการทำงาน จนเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งทำบรรยากาศของการทำงานร่วมกันของบุคคลในหน่วยงานเป็นไปในทางที่น่าชื่นชมยินดี คนร่วมมือร่วมใจกันทำงานดี เราอาจจำแนกเป็น ทักษะในการเป็นผู้นำ ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในการจูงใจ ทักษะในการทำงานกลุ่ม ทักษะในการสื่อข้อความ

ผู้นิเทศก์ที่มีทักษะเชิงมนุษย์จะสามารถในการนำบุคลากรผู้รับการนิเทศให้ทำงานได้ผล และบรรยากาศการทำงานหรือกระบวนการทำงานก็เป็นไปในทางบวกน่ายินดี และร่วมมือร่วมใจกัน ทักษะในด้านนี้นับว่าสำคัญมาก และฝึกฝนสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ลึก จิตใจ และบุคลิกภาพต้องเกิดแนวการปรับตัวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ได้ผลซึ่งยากกว่าการเรียนรู้ในทักษะเชิงธุรกิจและวิชาการที่ได้กล่าวมาแล้ว

ทักษะเชิงบริหาร คือ ความสามารถที่จะดำเนินการในหน่วยงานของตน ในลักษณะกว้างครอบคลุม และมีระบบ คือ ความสามารถที่จะจัดระบบหน่วยงานที่ผู้นิเทศก์รับผิดชอบนิเทศอยู่นั้นให้ดำเนินงานของหน่วยงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หัวหน้าคณะวิชาบริหารคณะวิชาของตนให้ได้ผลดีทักษะเชิงบริหาร ประกอบด้วยความสามารถในด้านต่าง ๆ คือ

1. ความสามารถในการวางแผน มองภาพรวมของงานที่จะปฏิบัติล่วงหน้าอย่างมีระบบรัดกุม
2. ความสามารถในการจัดองค์การ คือ สามารถจัดสายปฏิบัติงานในหน่วยงาน ของตนได้เหมาะสม จัดคนเข้าทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดแบ่งงาน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในงานต่าง ๆ เป็นไปได้ดี
3. ความสามารถในการประสานงานและอำนวยความสะดวก คือ การจัดให้คนในองค์การดำเนินงานตามหน้าที่และแผนงานอย่างได้ผล
4. ความสามารถในการประเมิน ติดตามผลงานของหน่วยงานว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแผนงานหรือไม่เพียงใด

ผู้นิเทศก์ซึ่งมีทักษะในด้านนี้ จะสามารถทำให้หน่วยงาน และองค์การที่ตนเองเป็นผู้นิเทศก์นั้นทำงานได้ดี และทำให้มองภาพการทำงานที่มีระบบ เห็นงานครอบคลุมและดำเนินงานอย่างมีหลักการได้ผลชัดเจน

สรุปว่าความรู้และทักษะของผู้นิเทศก์ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้รับการนิเทศให้ความร่วมมือร่วมใจ เชื่อถือศรัทธา และนำข้อนิเทศไปปฏิบัติให้เกิดผลตามความมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.11 ขอบเขตของงานนิเทศภายใน

แฮร์ริส (Harris. 1975 : 13-14) เสนอขอบเขตของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรหรือ ปรับปรุงหลักสูตรที่จะนำมาสอนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงบุคลากร การจัดทำมาตรฐานทางวิชาการ การพัฒนาแผนการสอนและบทเรียน การจัดหาเอกสารและบรรจุหน่วยกิตวิชาต่าง ๆ
2. การจัดระบบการสอน เป็นการการวางแผน วิธีการสอน การจัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปใช้ การแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดตารางสอน
3. การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน เป็นการเลือกสรรครูผู้สอนให้เหมาะกับรายวิชา การสรรหา การคัดเลือก และการเก็บทะเบียนเกี่ยวกับตัวบุคลากร
4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นการออกแบบ และจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอน ระบบการติดต่อสื่อสาร การจัดวางแผนอาคารเรียนที่ถูกต้อง
5. การจัดวัสดุอุปกรณ์การสอน การตรวจและเลือกวัสดุ / อุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ให้เพียงพอ ส่งเสริมการผลิตอุปกรณ์ และสื่อการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน
6. การจัดอบรมครูประจำการ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ การจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการ ส่งเสริมความก้าวหน้าเพื่อประสิทธิภาพทางด้านวิชาการ
7. การปฐมนิเทศครูใหม่ การให้ความรู้และให้คำปรึกษา เพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน จัดอบรมสัมมนาทางวิชาการเพื่อลดอุปสรรคและสามารถทำงานให้ได้ผลสำเร็จ
8. การจัดบริการด้านอื่น ๆ การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การจัดบริการพิเศษเกี่ยวกับการสอนรวมทั้งบริการต่าง ๆ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและเผยแพร่ผลงาน
9. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชน ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
10. การประเมินผล การวางแผนจัดระบบผลการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าทางการเรียนการสอน การประเมินผลงานโดยการนิเทศการศึกษาภายในและการรายงานผลการดำเนินงานทั้งหมดของสถานศึกษา

สัจจ อุทรานันท์ (2530 : 34-35) กล่าวว่า งานบริหารการศึกษามีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่คุณภาพของนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตที่มีคุณภาพนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีงาน 2 อย่าง คือ งานบริหารและงานนิเทศสำหรับงานนิเทศนั้นยังจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ งานนิเทศทั่วไป ได้แก่ งานที่เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การเรียนการสอน เช่น การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการจัดห้องวิชาการ การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการให้บริการนักเรียน ความสามารถในการทำงานร่วมกับชุมชน ฯลฯ เป็นต้น และงานนิเทศการสอน เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ

เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งงานเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับการสอนอันเป็นงานหลักของโรงเรียนนั่นเอง

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่ได้ให้ขอบเขตของการนิเทศภายในไว้ พอจะสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปแนวคิดขอบเขตของการนิเทศภายใน

ลำดับ	ขอบเขตการนิเทศภายใน	สังกัด อุทรานันท์	กิติมา ปรีดีดิลก	แฮร์ริส (Harris)	กลีคแมน (Glickman)
1	ด้านหลักสูตร	✓	✓	✓	✓
2	ด้านการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓
3	ด้านสื่อการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓
4	ด้านการพัฒนาบุคลากร	✓	✓	✓	✓
5	ด้านการวัดและประเมินผล	✓	✓	✓	

จากขอบเขตของงานนิเทศภายในตามที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง และสภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพด้านอาชีวศึกษาศึกษา ของกรมอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของงานนิเทศภายใน เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของครูช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผล

2.11.1 งานหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

กู๊ด (Good. 1973 : 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 นัย ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง หัวข้อวิชาการต่าง ๆ ที่จัดหมวดหมู่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ให้เหมาะสมกับระดับความเจริญงอกงามและสติปัญญาของเด็ก
2. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา
3. หลักสูตร หมายถึง แก่โครงการศึกษาที่ทางโรงเรียนวางไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อจัดสอนให้เด็กในแต่ละชั้นแต่ละตอน

กิตติมา ปริดีดิลก (2532 : 60) ได้กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการศึกษาของผู้สอน โดยกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาเนื้อหาความรู้และประสบการณ์ ที่จะจัดให้กับผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล

เปรี๊ญ กิจรัตน์ (2536 : 13) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจัดเป็นแนวทางและเกณฑ์มาตรฐานในการจัดการศึกษา เป็นแนวทางและเป็นแผนการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและผู้บริหาร เพราะหลักสูตรจะระบุจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ เวลาเรียน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทางกว้าง ๆ อยู่แล้ว

พงศ์ หรดาล (2531 : 44) ได้กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ จัดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อนำประสบการณ์นั้นไปใช้ ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

อำนาจ จันทร์แป้น (2532 : 3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรในฐานะที่เป็นวิชาและเนื้อหา หลักสูตรจึงเป็นวิชา และเนื้อหาวิชาที่ครูจะต้องสอนนักเรียนและนักเรียนจะต้องเรียน
2. หลักสูตรในฐานะที่เป็นประสบการณ์ หลักสูตรจึงหมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่ผู้เรียนได้รับภายใต้การแนะนำของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
3. หลักสูตรในฐานะที่เป็นโอกาสของการเรียนรู้ หลักสูตรที่สมบูรณ์ควรจะประกอบด้วย แผนการหรือ เจตนารมณ์ ซึ่งจุดเน้นจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะที่จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ แต่ยังรวมถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ของหลักสูตร อันได้แก่ การนำหลักสูตรไปใช้ หรือการสอนและการประเมินผล
4. หลักสูตรเป็นศาสตร์สาขาหนึ่ง ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้ต้องดำเนินเป็นกระบวนการ โดยตระหนักในความสำคัญของผู้เรียน และให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นให้มากที่สุด

มนัส สายโกสุม (2541 : 12) ได้ให้ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ว่า หมายถึงการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียน โยครูและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยใช้เอกสารหลักสูตรเป็นแม่บท การนำหลักสูตรไปใช้จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องทราบ และให้ความสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อที่จะนำหลักสูตรไปแปลงเป็นการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

จากความหมายดังกล่าว สรุปว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาของผู้สอนให้แก่ผู้เรียน ทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ เวลาเรียนและประเมินผล ซึ่งการจัดประสบการณ์เหล่านี้จะจัดให้แตกต่างกันตาม ระดับความสนใจของนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ลักษณะงานหลักสูตร

พงศ์ หรดาล (2531 : 43-44) ครูผู้สอนวิชาอุตสาหกรรมศึกษามีภาระกิจค่อนข้างมาก นอกจากต้องทำหน้าที่สอนแล้วยังต้องเป็นครูแนะแนวในวิชาชีพ และต้องศึกษาความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา เพราะงานทางด้านอุตสาหกรรมมีความเจริญอย่างรวดเร็ว ครูผู้สอนจึงต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร และวางแผนการเรียนการสอนเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่คุ้นเคยและมีประสบการณ์จึงจะสามารถวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี คือครูจะต้องทราบว่าเป็นหลักสูตรระดับใด มีจุดมุ่งหมายอย่างไร เนื้อหาควรจะจัดอย่างไร จะใช้ยุทธวิธีการสอนชนิดใด สิ่งเหล่านี้ครูผู้สอนจะต้องมีการวางแผน เพื่อจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

วิชัย แหวนเพชร (2530 : 158) กล่าวว่า ในการศึกษาหลักสูตร ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจหลักสูตรเสียก่อนที่จะมีการวิเคราะห์เพราะหลักสูตรนั้นถือเป็นว่ากิจกรรมหรือประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนครูผู้สอนจะต้องผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ไม่เช่นนั้นจะทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ได้วางไว้ เพื่อให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษา ทำความเข้าใจกับหลักสูตรเสียก่อน ดังมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร หลักสูตรจะมีส่วนประกอบใหญ่ ๆ 4 ส่วน คือ
 - 1.1 วัตถุประสงค์
 - 1.2 เนื้อหาที่ได้คัดเลือกและจัดระเบียบไว้อย่างเหมาะสม
 - 1.3 มีการจัดการเรียนและบริหารหลักสูตร
 - 1.4 คำแนะนำในการประเมินผล

2. ศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จำนวนหน่วยกิต ระดับชั้นของผู้เรียน เป็นต้น ในแต่ละระดับการศึกษาจะกำหนดจุดมุ่งหมาย รายละเอียดของเนื้อหาวิชาแตกต่างกันออกไป

สรุปว่า งานหลักสูตร ผู้บริหารจะต้องส่งเสริม สนับสนุน ชี้แจง แนะนำ แก่ครูเกี่ยวกับเรื่องทำความเข้าใจกับหลักสูตร การศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากร สถานที่ และการดำเนินการสอนให้ตรงจุดประสงค์ของหลักสูตร เป็นต้น

2.11.2 งานการเรียนการสอน

ความหมายของงานการเรียนการสอน

แฮร์ริส (Harris, 1975 : 13) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง การนำหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ ได้แก่ การจัดกลุ่มนักเรียน การจัดชั้นเรียน การจัดตารางสอน การจัดครูประจำวิชา ผลของการจัดการเรียนการสอนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 6) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นการเน้นการจัดความรู้ และคุณสมบัติอื่นที่ต้องการให้แก่ผู้เรียนอย่างถูกต้อง เหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนทั้ง ภาควิทยุทธศาสตร์และปฏิบัติ เนื้อหาที่สอนยึดหยุ่นตามเหตุการณ์ สภาพท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2535 : 1-2) กล่าวว่า การเรียนการสอนต้องอาศัยการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรม ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนการเรียนหมายถึง การจัดดำเนินการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมด้วยตนเอง

สัจจ อุทรานันท์ (2530 : 238) ได้ให้ความหมายของงานการเรียนการสอนว่า หมายถึง การ จัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมาย ปลายทางของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้

ในขณะเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 ข : 19) ได้ชี้ จุดเน้นในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ดังนี้

1. ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
2. การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการจัดการเรียนการสอนที่ หลากหลายโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้
3. ครูต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การสอน และเลือกกระบวนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ครูควรคิด ค้นคว้า และแสวงหาแนวทางวิธีการใหม่ ๆ มาใช้จัดการเรียนการสอน
5. ทักษะกระบวนการเรียนต่าง ๆ เน้นสิ่งที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเป็นนิสัย และสามารถ นำไปเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ต่อไป

วิโรจน์ ศรีโกลา (2536 : 406) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครู และเด็กร่วม กันทำ ถ้าจะแยกออกเป็น 2 ส่วน คือการเรียน คือ กิจกรรมที่เด็กทำและการสอน คือ กิจกรรมที่ครูทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ทั้งสองอย่างต้องทำไปพร้อม ๆ กัน จึงจะเรียกว่าการเรียนการสอน

พงษ์ศักดิ์ อินทามะ (2536 : 25) ที่กล่าวไว้ว่า การสอนคือ การจัดให้เกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนเป็นพฤติกรรมของผู้สอน การเรียนเป็นพฤติกรรม ของผู้เรียน การเรียนอาจจะเกิดขึ้นโดยไม่มีการสอนก็ได้ และการสอนอาจเกิดขึ้นโดยไม่มีการเรียนก็ได้

สรุปว่า งานการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ของครู ให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักสูตร เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายของ หลักสูตร และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งภาควิทยุทธศาสตร์และปฏิบัติเนื้อหาที่สอนยึดหยุ่นตาม เหตุการณ์สภาพท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน

ลักษณะงานการเรียนการสอน

การนำเอาวิธีการสอนเชิงระบบมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้ระบบการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพราะว่าองค์ประกอบของระบบมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ถ้าหากองค์ประกอบส่วนใดมีการเปลี่ยนแปลงก็จะทำให้องค์ประกอบส่วนอื่นเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การเปลี่ยนแปลงนี้จึงทำให้เกิดความใหม่อยู่เสมอ ด้วยเหตุที่ว่า การสอนเชิงระบบนี้เป็นวิธีคล้ายกับวิธีสอนสืบสวนสอบสวนทางวิทยาศาสตร์จึงต้องมีการวิเคราะห์คัดเลือกว่าวิธีไหน ๆ ในการเรียนการสอนที่จะเป็นตัวช่วยในการเตรียมหรือวางแผน เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและให้บรรลุจุดประสงค์ตามที่วางไว้ องค์ประกอบที่สำคัญที่จะใช้สำหรับการวางแผนเพื่อการเรียนการสอนอุตสาหกรรมศึกษา คือ

1. วิเคราะห์ขอบเขตและข้อจำกัดของแต่ละโปรแกรมการเรียนการสอน
2. พิจารณาเนื้อหา
3. กำหนดจุดประสงค์
4. เทคนิคการสร้างบทเรียน
5. เทคนิควิธีการสอน
6. เทคนิคการทำใบช่วยสอน
7. เทคนิคการทำโครงการสอนและแผนการสอน
8. เทคนิคการเลือกสื่อการสอน
9. เทคนิคการวัดผลและประเมินผล

พงศ์ หรดาล (2531 : 17) ถ้าครู-อาจารย์นำเอาวิธีการสอนเชิงระบบไปใช้จะทำให้การเรียนการสอน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือ วิธีการนี้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตลอดเวลา เพื่อให้การเรียนการสอนทันต่อความต้องการของสังคม ตลาดแรงงาน และเทคโนโลยีได้ตามต้องการในสภาพการเรียนการสอนอาชีวศึกษานั้น ผู้บริหารควรที่จะพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างจากการเรียนในห้องเรียนโดยทั่ว ๆ ไป เมื่อมาพิจารณาแล้วตัวแปรที่สำคัญที่ผู้บริหารควรที่จะต้องนำมาคิดและหาทางช่วยเหลือ เพื่อให้การเรียนการสอนอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพที่ดีจะประกอบไปด้วย 3 ลักษณะ

1. สภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการทดลอง และโรงฝึกงาน เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การเรียนได้ผลดีหรือดีกว่าที่ต้องการได้ การจัดวางแผนผังจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะห้องเรียน ห้องปฏิบัติการทดลอง หรือโรงฝึกงาน จะต้องเป็นแหล่งฝึกอบรมนักเรียนจำนวนมาก และมีการประกอบกิจกรรมอยู่ภายในนั้นเป็นเวลานานหลาย ๆ ชั่วโมงในแต่ละวัน ฉะนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายเป็นสำคัญ เช่น การถ่ายเทของอากาศ การจัดสภาพที่นั่ง และบริเวณปฏิบัติงาน แสงสว่าง และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น

2. เครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุฝึก เครื่องมือเหล่านี้เป็นอุปกรณ์อันสำคัญที่จำเป็นจะต้องใช้

ในการปฏิบัติงาน ผู้เรียนจำเป็นจะต้องใช้เป็นประจำเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ การเรียนการสอนและเสียเวลาไปโดยใช่เหตุได้ ถ้าเกิดความบกพร่องในการเตรียมเครื่องมือ ความล่าช้าในการจ่ายเครื่องมือ โดยเฉพาะยังผู้เรียนมีจำนวนมากด้วยแล้ว ก็จะยิ่งทำให้เกิดการสูญเปล่าของเวลาได้

3. ผู้สอน ผู้สอนที่เตรียมการสอนดี มีบันทึกการสอนเป็นแผนงานในการดำเนินการสอน จะทำให้ผู้สอนมีความสามารถที่จะทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพได้มาก เพราะมีลำดับขั้นตอนการสอนตามกำหนดเวลาไว้พอเหมาะ ผู้สอนจะมีความคล่องตัวและรู้วัตถุประสงค์ มีความพร้อมทุกด้านที่จะทำให้เกิดการเรียนโดยสมบูรณ์ จะเป็นการช่วยให้สภาพการเรียนดีขึ้นมาก ผลสำเร็จในการเรียนก็ย่อมจะเกิดกับผู้เรียนอย่างเต็มที่ (พงศ์ หรดาล. 2531 : 107-108)

กิตติมา ปรีดีดิลก (2532 : 6) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติ ได้แก่ การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุดและการจัดทำคู่มือครู

สรุปว่างานการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ครูในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น มีการวางแผนเกี่ยวกับการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนา สภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์วัสดุฝึก และการพัฒนาการสอนของครู เป็นต้น

2.11.3 งานสื่อการเรียนการสอน

ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

กิดานันท์ มลิทอง (2531 : 76) กล่าวว่าสื่อการสอนหมายถึง สิ่งที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน หรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนที่ตั้งไว้

พงศ์ หรดาล (2531 : 195) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน คือตัวกลางที่ช่วยให้การนำความรู้จากครูผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ตามต้องการของครูผู้สอน

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2532 : 7) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่นำความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

สรุปว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนไปยังผู้เรียนอาจจะเป็นสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนประกอบด้วยอุปกรณ์ เครื่องมือ เอกสารตำรา แหล่งวิทยากร

ตลอดจน นวัตกรรมต่าง ๆ อย่างสื่อการสอนในวิชาอุตสาหกรรมศึกษา ได้แก่

1. สถานประกอบการ เช่น การนำนักเรียนเยี่ยมชมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์ที่ดีกว่าการบอก อธิบาย ใช้ภาพ หรือแผนภูมิ
2. เครื่องบันทึกเสียง เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้ฟังบทวนหรือบทเรียนประกอบภาพ
3. ของจริงและของตัวอย่าง ครูจะต้องจัดหามาให้เรียนรู้จากของจริง บางครั้งครูไม่สามารถนำสิ่งนั้นมาได้ก็เพียงเอาของตัวอย่างก็ได้
4. หุ่นจำลอง เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีค่าในวิชาอุตสาหกรรมศึกษา ผู้เรียนจะเห็นสิ่งที่มีเหมือนของจริง หุ่นจำลองบางชนิดย่อยส่วนให้เล็กลง เช่น บ้าน รถยนต์ หุ่นจำลอง บางชนิดก็ขยายให้ใหญ่ขึ้น เช่น คอนเดนเซอร์ หลอดไฟ เป็นต้น ลักษณะของหุ่นจำลองที่ดีควรมีลักษณะดังนี้
 - 4.1 เป็นรูปสามมิติ จับต้องได้ และบางชนิดเคลื่อนไหวได้
 - 4.2 มีขนาดตามสัดส่วนไม่ว่าจะย่อหรือขยายส่วน
 - 4.3 หุ่นจำลองสามารถทำงานได้ เช่นเดียวกับของจริงในกรณีที่ต้องใช้สื่อการเรียนรู้อย่างร่วมกัน
 - 4.4 ถอดชิ้นส่วนประกอบและแยกออกจากกันได้ เพื่อศึกษาระบบการทำงานภายในได้
 - 4.5 การสร้างหุ่นจำลอง เป็นงานที่นักเรียนช่วยกันทำหรือ ต่างคนต่างทำก็ได้ หรือทำให้การเรียนรู้ในเนื้อหาดีขึ้น
5. แผนภูมิแสดงขั้นตอนในการทำงาน จะมีลักษณะเป็นภาพและเส้นเชื่อมโยงประกอบ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเป็นลำดับขั้น เช่น ลำดับขั้นของการเชื่อมโลหะแผ่นด้วยแก๊ส เป็นต้น
6. โทรทัศน์เพื่อการศึกษา ประกอบไปด้วยโทรทัศน์วงจรปิด เทปโทรทัศน์ แต่สื่อประเภทนี้จะต้องลงทุนสูงเหมาะสมกับโรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก
7. ภาพยนตร์ ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย ครูจะสามารถยืมจากสถาบันหรือองค์กร ห้างร้าน เนื้อหาที่ควรเรียนรู้ร่วมกันเป็นอย่างดี ได้แก่ เรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
8. สื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ ได้แก่ फिल्मสตริป สไลด์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ ภาพนิ่ง เครื่องฉายทึบแสง เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้ว ครูอุตสาหกรรมศึกษาควรหาทางนำแหล่งวิทยาการมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนให้มากที่สุด นอกจากสถานประกอบการแล้วยังมีสถาบันและองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนบุคคลที่มีความรู้ในชุมชน เป็นต้น (เปรี๊ยะ กิจรัตน์, 2532 : 94-95)

ลักษณะงานสื่อการเรียนการสอน

กิตติมา ปริดีดิลก (2532 : 69) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ส่งเสริมและ

สนับสนุนให้มีการใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางในการจัดสื่อการสอนในโรงเรียนให้ได้ผลดีควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการสอน เพื่อช่วยให้การจัดหาและให้ความสะดวกในการใช้
2. แบ่งแยกสื่อเป็นประเภท ๆ และเป็นรายวิชา เพื่อสะดวกแก่การใช้
3. จัดหาสื่อที่ทันสมัย และปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้
4. สำรวจ วิเคราะห์ความต้องการสื่อการสอนของรายวิชาต่าง ๆ
5. ฝึกอบรมครูและนักเรียนสนใจการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนได้มากยิ่งขึ้น
6. กระตุ้นให้ครูและนักเรียนสนใจการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนได้มากยิ่งขึ้น
7. สถานที่ควรจัดให้เพียงพอกับประเภทของสื่อ
8. ควรมีสื่อทุกประเภทจัดเตรียมไว้
9. ควรมีบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการจัดหา และบริการให้มีประสิทธิภาพ
10. จัดสอนให้รู้จักทำสื่อการสอนประเภทที่สามารถทำขึ้นเอง

ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 (พัชรีย์ สว่างทรัพย์. ม.ป.ป. : 23-24) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้างานสื่อการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกแก่ครู - อาจารย์ ที่ประสงค์จะจัดทำเอกสารประกอบการสอน ตำราเรียน
2. รวบรวมผลงานของแต่ละวิชาให้เป็นรูปเล่ม จัดทำแผ่นปลิวจุลสาร หรือวารสารทางวิชาการ เพื่อเป็นการส่งเสริมงานทางด้านวิชาการ และเป็นการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่
3. เสนอแนะหนังสือที่มีคุณค่าต่อการสอน เผยแพร่เอกสารหรือตำราที่ดีเด่นของผู้สอนแต่ละสาขาวิชาให้เป็นที่รู้จักทั่วไป
4. จัดวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา โสตทัศนศึกษา เพื่อใช้ในการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
5. บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู - อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
6. รับผิดชอบเก็บ รวบรวม ดูแล บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
7. ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
8. เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น
9. รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับขั้น
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สรุปว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้จากครูแก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอน เช่น จัดบริการ

สื่อการเรียนการสอนแก่ครู ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน มีการศึกษาความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู เป็นต้น

2.11.4 งานพัฒนานุคลากร

ความหมายของการพัฒนานุคลากร

สุเมธ เดียววิเศษ (2531 : 144) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนานุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ อุปนิสัย ทักษะคติ ในการทำงาน อันเป็นผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

กิตติมา ปริศิตติก (2532 : 118) ได้กล่าวว่า การพัฒนานุคลากรเป็นกรรมวิธีที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ให้กับบุคลากรเป็นกรรมวิธีที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ให้กับบุคลากรในองค์การ ตลอดจนพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดี มีความรับผิดชอบต่องานอันจะทำให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จิรา อ่อนไสว (2532 : 9) ได้กล่าวว่า การพัฒนานุคลากรเป็นกระบวนการหรือวิธีการที่หน่วยงานจัดขึ้นเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ตลอดจนมีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สรุปว่า การพัฒนานุคลากร หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ อุปนิสัย ทักษะคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดีอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

คุณลักษณะของครูอุตสาหกรรม

เปรี๊ยะ กิจรัตน์ (2536 : 52-53) ได้สรุปผลการศึกษาคูณลักษณะของครูอุตสาหกรรมศึกษาที่แตกต่างไปจากครูวิชาอื่น ๆ ดังนี้

1. เข้าใจบทบาทของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี และนำมาช่วยพัฒนาการเรียนการสอนในโปรแกรมวิชาต่าง ๆ ของสาขาอุตสาหกรรมศึกษาได้เหมาะสม
2. มีอุดมการณ์และปรัชญาของตนเกี่ยวกับการเรียนการสอนอุตสาหกรรมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรและเพิ่มพูนทักษะการสอนให้ดีขึ้น
3. เข้าใจบทบาทของสถาบันอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิตของมนุษย์และสังคม
4. มีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและหน่วยงานอุตสาหกรรม

5. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในการจัดเนื้อหาความรู้ใหม่ ๆ สามารถออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ และใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

6. ต้องวางแผนและทำสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ และใช้กิจกรรมหลาย ๆ ชนิด

7. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และยังทำหน้าที่ปฏิบัติการงานวิจัยได้ด้วย

8. รักษาความปลอดภัยและมีความสามารถทางช่างเทคนิคเป็นอย่างดี

9. มีความรู้ลึกในสาขาวิชาที่ตนสอนและจะต้องหาความรู้เพิ่มเติมในสาขาที่ตนสอนอยู่เสมอ

นอกจากคุณลักษณะของครูอุตสาหกรรมดังที่กล่าวมาแล้ว คุณสมบัติของครูอุตสาหกรรมศึกษาวควรจะประกอบไปด้วยคุณลักษณะกว้าง ๆ 2 ประการ คือ เข้าใจในกระบวนการการศึกษา และเข้าใจในกระบวนการอุตสาหกรรม ความเข้าใจในกระบวนการอุตสาหกรรม เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูอุตสาหกรรมศึกษา ทั้งนี้ เพราะว่าเนื้อหาความรู้ในหลักสูตรจะเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม นอกจากนี้ครูอุตสาหกรรมศึกษาจะต้องมีความรู้เฉพาะทางด้าน ช่างที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ปัจจุบัน สำหรับความเข้าใจในกระบวนการศึกษาที่สำคัญเช่นกัน เพราะครูอุตสาหกรรมศึกษาที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ดีเลิศ ทั้งเนื้อหาและประสบการณ์ เป็นผู้มีความรู้รอบรู้ทั้งความรู้ที่ติดอยู่ในหน้าที่ ความเป็นผู้มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นนักพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นแก่ผู้เรียน และสังคม เป็นผู้มีความคิดริเริ่มที่ดี ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เป็นผู้ประสานงานบุคคลทุกระดับได้ดี และเป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพของตน ตลอดจนหาทางพัฒนาอาชีพการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

สรุปว่า ในการพัฒนาครูช่างอุตสาหกรรมจะต้องคำนึงถึงเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม และ เทคโนโลยี ทั้งนี้ เพื่อครูช่างอุตสาหกรรมจะได้นำความรู้ ความเข้าใจมาใช้ในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง

ลักษณะงานพัฒนาบุคลากร

กิตติมา ปรีดีดิถ (2532 : 118-119) ในการพัฒนาบุคลากรมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพื่อผลงานของสถาบันและเพื่อสนองความต้องการที่จะก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องพยายามหาทางให้ผู้ปฏิบัติงานได้เจริญก้าวหน้าไม่เท่าที่ความสามารถจะอำนวยประโยชน์ท่ากระบวนการพัฒนาบุคลากรตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตและทิศทางของการพัฒนาบุคลากรเพื่อจะได้พัฒนาได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย
2. วางแผนพัฒนาบุคลากรตามกำหนดขอบเขต หรือนโยบายของหน่วยงานนั้น ๆ

3. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคคลในทางปฏิบัติ ได้แก่

- 3.1 การปฐมนิเทศ
- 3.2 การสอนงาน
- 3.3 การมอบอำนาจให้ปฏิบัติงาน ให้รู้จักรับผิดชอบ
- 3.4 การสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่
- 3.5 การหาพี่เลี้ยงเพื่อช่วยสอนงานได้
- 3.6 ให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยงาน
- 3.7 การให้รักษาการแทน
- 3.8 พาไปสังเกตการณ์ทำงานในบางโอกาส
- 3.9 ส่งไปศึกษาดูงาน
- 3.10 จัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรม
- 3.11 ส่งเข้าประชุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน
- 3.12 จัดเอกสารทางวิชาการให้เพียงพอ
- 3.13 การอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฟังปาฐกถาทางวิชาการ
- 3.14 ให้ทำการทดลอง วิจัย โดยเฉพาะวิจัยในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ
- 3.15 ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
- 3.16 ให้มีการปริญญานก่อนเปิดโรงเรียน
- 3.17 การนิเทศของครูใหญ่

4. ประเมินผลการพัฒนาบุคลากร โดยพิจารณาผลของการปฏิบัติงานว่า มีประสิทธิภาพเพียงใด โดยดูจากผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้รับการฝึกอบรมว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปมากน้อยเพียงใด ดูผลที่เกิดขึ้นแก่ตำแหน่งงานว่าทางปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่กลับไปทำงานในตำแหน่งเดิมของคนนั้นดีขึ้นเพียงไร และผลที่เกิดขึ้นแก่โรงเรียนว่าการฝึกอบรมนั้นทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้น ๆ ดีขึ้นเพียงไร คຸ້ມກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍและทุนที่ลงไปแล้วเพียงใด

สรุปว่า งานพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรจะทำให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านวิชาการและทางด้านเทคโนโลยี ดังนั้น ผู้บริหารควรจะมีการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาครูด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและโอกาสที่จะกระทำได้ เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการ

2.11.5 งานวัดผลและประเมินผล

ความหมายของการวัดผลและประเมินผล

กู๊ด (Good. 1973 : 338) ได้ให้คำจำกัดความของการวัดผลการศึกษาว่า หมายถึง การศึกษาค้นคว้าโดยทั่วไปด้วยการทดสอบมาตราส่วนประเมินค่า การตีค่ากระบวนการที่วัดได้

รวมทั้งทฤษฎีของข้อทดสอบและการสร้างมาตราส่วนประเมินค่า การทำให้มีเหตุผลใช้ได้ และการทำให้เป็นมาตรฐาน การแปลความหมายผลของการทดสอบ รวมทั้งการใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อแปล

ความหมายผลจากการวัดแล้วนำผลขั้นสุดท้ายที่ได้จากการนำเอาปริมาณการวัดไปใช้กับกระบวนการทำงานทางการศึกษา หรือกับบุคคลที่ถูกวัด

พนัส หันนาคินทร์ (2529 : 199-200) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการประเมินผลการวัดผล ว่าการวัดผล หมายถึง การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถือกันอยู่ การวัดผลมีลักษณะเป็นรูปธรรมมักแสดงผลออกมาเป็นตัวเลข ส่วนการประเมินผล หมายถึง การพิจารณากำหนดคุณค่าจากคะแนนที่เราได้จากการวัดนั้น เช่น ดีหรือไม่ดี เก่งหรือไม่เก่ง การประเมินผลมีลักษณะเป็นปรัชญา

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 72) ได้ให้คำนิยามว่า การวัดผลเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม คือจะแสดงผลของการวัดออกมาเป็นตัวเลข เพื่อแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด และอาจบอกได้ว่านักเรียนได้คะแนนเท่าไร โดยนำผลที่นักเรียนทำได้ไปเปรียบเทียบกับคำตอบที่ครูทำไว้ ส่วนการประเมินผลเป็นการกำหนดค่าหรือคะแนนที่เราได้จากการวัดผลนั้น เช่น เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดี โดยเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ ในห้องเดียวกัน

เสริม ทศศรี (2536 : 9) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการกำหนดจำนวนหรือสัญลักษณ์ให้กับคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัด อย่างมีกฎเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด และการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจ ตีราคา ลงสรุปหรือหาคุณค่าของคุณลักษณะ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์และใช้วิจารณ์ญาณประกอบการพิจารณา

สรุปว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการกำหนดจำนวนหรือสัญลักษณ์ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม ให้กับคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัด โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ และการประเมินผล หมายถึง กระบวนการพิจารณากำหนดคุณค่า ลงสรุปหรือหาคุณค่าของสิ่งที่ต้องการจะวัด

ลักษณะงานวัดผลและประเมินผล

การเรียนการสอนในสาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษาก็เหมือน ๆ กับการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ นั่นคือ เมื่อมีการเรียนการสอนก็ต้องมีการประเมินผลการเรียนการสอน เช่นกัน แต่อาจจะแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการ

การประเมินผลนั้นมีความสำคัญต่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนมาก เนื่องจากผลของการประเมินนั้นจะให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวครู และต่อผู้เรียนด้วยเหตุนี้ การประเมินผลจึงได้มองเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลการสอน ได้แก่ การประเมินตัวผู้สอน
2. การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ การประเมินความรู้ ความสามารถของผู้เรียน

การประเมินผลผู้สอนนั้น ต้องอาศัยพฤติกรรมการสอนของครูมาเป็นตัวบ่งชี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบุคลิกภาพในการเป็นครู แต่นั่นเป็นเพียงตัวประกอบหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีขึ้น ตัวบ่งชี้จึงมีหลายทางดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เทคนิควิธีการสอน
3. บุคลิกลักษณะของผู้สอน
4. บรรยากาศภายในห้องเรียน
5. ความสนใจและเจตคติของผู้เรียน

สำหรับผู้ประเมินผลการสอนนั้นควรจะได้ข้อมูลมาจากบุคคลเหล่านี้

1. ตัวนักเรียน
2. ตัวครู
3. เพื่อนครู และผู้บริหาร
4. ศิษย์เก่า

ในด้านเทคนิควิธีการที่จะได้ข้อมูลนั้นอาจใช้เทคนิคต่อไปนี้

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การใช้แบบสอบถาม

การประเมินผลการเรียนรู้ ถือว่าเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการสอน จำไว้เสมอว่าเมื่อสอนแล้วต้องมีการประเมินผลผู้เรียน ไม่เช่นนั้นไม่เรียกว่า การเรียนการสอน เป้าหมายของการประเมินผลการเรียนนั้นก็เพื่อ

1. วัดความก้าวหน้าของผู้เรียน
2. ดูความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว
3. เพื่อช่วยหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไขได้ตรงจุด
4. ต้องการรายงานผลการเรียน

สิ่งที่ครูต้องวัดผลประเมินผลในตัวผู้เรียนนั้น ได้แก่

1. ความรู้หรือทฤษฎีทางช่าง
2. ความสามารถและทักษะทางช่าง

ในการรวบรวมข้อมูลนั้นจะรวบรวม 2 ระยะ คือในระหว่างภาคเรียน และ ตอนปลายภาคเรียน

สำหรับเทคนิคการวิเคราะห์คะแนนเพื่อรายงานผลนั้นนิยมใช้กัน คือ มี 2 เทคนิควิธี ได้แก่

1. การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม
2. การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์

ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ทั้ง 2 วิธีการ ขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาวิชา และลักษณะของผู้เรียนด้วย (วิชัย แหวนเพชร. 2530 : 339-340)

ชารี มณีสรี (ม.ป.ป. : 67-68) ได้เสนอวิธีการประเมินผลที่ผู้บริหารโรงเรียนอาจทำได้คือ

1. จัดทำตู้หรือกล่องรับฟังความคิดเห็นของครูภายในโรงเรียน
2. จัดให้นักเรียนอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน
3. จัดกล่องรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
4. ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น วิจัยผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร วิจัยประมวลการสอนที่ใช้อยู่ในโรงเรียนและหาทางปรับปรุง
5. ช่วยครูให้ประเมินผลการเรียนของตนเอง อาจทำให้ด้วยการสังเกต การเรียนการสอนของนักเรียน พฤติกรรมของนักเรียนใช้แบบสอบถาม ให้นักเรียนตอบ ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเมื่อเรียนวิชาต่าง ๆ ในภาคเรียนหนึ่ง ๆ แล้ว
6. ช่วยครูให้รู้จักประเมินผลการเรียนและความก้าวหน้าของนักเรียน เช่น ครูควรจะได้ทราบหลักเกณฑ์และความมุ่งหมายในการประเมินผล การเตรียมโครงการประเมินผล การสร้างข้อสอบต่าง ๆ และเทคนิคในการประเมินผลอื่น ๆ

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงการวัฒน์ (2528 : 40) ได้กล่าวว่า การนิเทศงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลในโรงเรียนควรจะนิเทศในเรื่องต่อไปนี้

1. จัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบผลการเรียนของเด็กนอกเหนือไปจากการวัด และประเมินผลตามปกติตามระเบียบ เพื่อจะได้ทราบระดับมาตรฐานและสถานภาพทางวิชาการของโรงเรียน
2. จัดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ว่าส่งผลต่อการพัฒนาเด็ก ตามหลักการศึกษาไม่น้อยเพียงใด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536 : 200-201) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในการวัดผลประเมินผล คือ

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลในเรื่อง

- 1.1 ประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล
 - 1.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบจำนวนครั้งที่สอบและการเก็บคะแนนสอบแต่ละครั้ง
 - 1.3 มาตรฐานในการวัดผล
 - 1.4 การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอนแก่ผู้ปกครอง
 2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอน เช่น เครื่องพิมพ์ เครื่องโพรเจกเตอร์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก
 3. พยายามส่งเสริมครู - อาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดผลและประเมินผลโดยการจัดฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการในด้านเทคนิค การออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ
 4. การจัดตารางสอน ห้องสอบ และระเบียบในการสอนและการคุมสอบ
 5. ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไป หรือเสนอแนวทางในกาเข้าไปปรับใช้ต่อไป
- ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 (พัชรี สว่างทรัพย์. ม.ป.ป. : 24) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้างานวัดผลและประเมินผลไว้ดังต่อไปนี้
1. จัดหาแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน
 2. จัดหาเอกสาร จัดหาข่าวสารที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผล การเรียน เพื่อเผยแพร่ให้ครู-อาจารย์ได้ทราบทั่วกัน
 3. ศึกษาระเบียบ คำถาม ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนอยู่เสมอ
 4. คู่มือให้ครู - อาจารย์ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียน
 5. พิจารณาตัดสินปัญหาเกี่ยวกับการโอนผลการเรียน การวัดผลและประเมินผล การเรียน
 6. ส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ที่ผ่านการอบรมหรือศึกษามาทางการวัดผล และประเมินผล การเรียน ได้มีบทบาทในการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลการเรียน
 7. ตรวจสอบการให้ระดับคะแนนของครู-อาจารย์ ก่อนที่จะส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติผลการสอน
 8. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อทดสอบและจัดทำข้อสอบมาตรฐาน
 9. เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานการประเมินผลการเรียน และเอกสารอื่นตามความจำเป็นที่ต้องใช้เกี่ยวกับงานวัดผลและประเมินผลการเรียน
 10. ดำเนินการเกี่ยวกับการทำลายเอกสาร การวัดผลและประเมินผลที่หมดความจำเป็น

11. คู่มือ บำรุงรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย
12. เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น
13. รายงานการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น
14. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

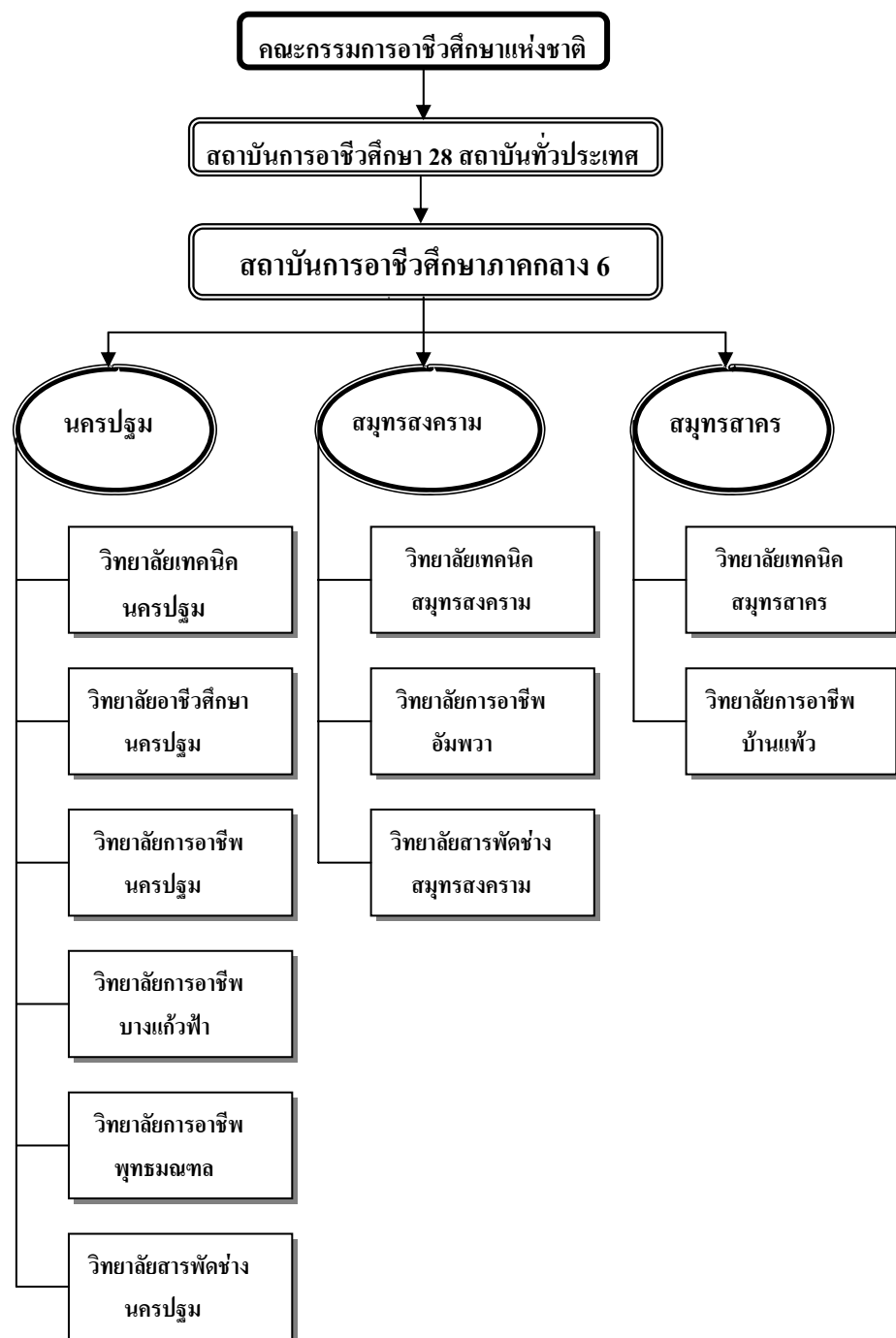
สรุปว่า งานวัดผลและประเมินผลจะต้องบ่งชี้ถึงคุณภาพของการเรียนการสอนของครู และผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการสนับสนุน ส่งเสริม ชี้แจงแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการวัดผลและประเมินผล เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล มีการติดตามและประเมินผลของครูและผู้เรียน เป็นต้น

3. สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

3.1 ความเป็นมา

ด้วยร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาอยู่ระหว่าง การนำเสนอเพื่อพิจารณาตามขั้นตอนซึ่ง ได้มีการกำหนดให้ปรับเปลี่ยน โครงสร้าง ระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาที่สำคัญคือ การจัดให้สถานศึกษาในสังกัด กรมอาชีวศึกษา รวมกลุ่มกันเป็น สถาบันการอาชีวศึกษา โดยเบื้องต้นได้กำหนดไว้ 28 สถาบัน ทั้งนี้เพื่อให้มีการประสานงานกันระหว่างสถานศึกษา ในการดำเนินงานให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การเกื้อกูล ความเชี่ยวชาญ ด้านวิชาการ การสร้างความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกันของการอาชีวศึกษา เพื่อให้สามารถเปิดสอนได้ถึงระดับปริญญาสายปฏิบัติ หรือเทคโนโลยี ดังนั้น เพื่อสนับสนุนแนวคิดการรวมกลุ่มสถานศึกษาเพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาเร่งรัดดำเนินงาน ในรูปสถาบันการอาชีวศึกษาขึ้น 28 แห่ง ทั่วประเทศ โดยให้มีการทบทวน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นไป

สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เขตภาคกลางประกอบด้วยสถานศึกษาของ กองวิทยาลัยเทคนิค กองการศึกษาอาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัด กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รวมสถานศึกษาทั้งหมด 11 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรสงคราม ดังแผนภูมิแสดงเครือข่ายของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

แผนภาพที่ 3 เครือข่ายสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

3.2 หลักการของสถาบัน

3.2.1 เพื่อสร้างคุณภาพมาตรฐานการอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษามุ่งที่จะจัดการศึกษาให้มีมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระ จึงมีการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษาขึ้นโดยมีความหมายดังนี้ กรมอาชีวศึกษา (มาตรฐานการอาชีวศึกษา ฉบับปรับปรุง 2545 : บทนำ)

มาตรฐานการอาชีวศึกษาหมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา และปัจจัยสนับสนุนที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในงานอาชีพตามที่กำหนดในหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพในสาขาที่เรียน และเพื่อให้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการตรวจประเมิน การกำกับดูแล และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาชีพ ประกอบด้วย 12 มาตรฐาน จำแนกเป็น มาตรฐานด้านผู้จบการศึกษาและผู้เรียน 3 มาตรฐาน มาตรฐานด้านกระบวนการ 5 มาตรฐาน และมาตรฐานด้านปัจจัย 4 มาตรฐาน (มาตรฐานการอาชีวศึกษา ฉบับปรับปรุง 2545 : บทนำ)

3.2.2 เพื่อขยายโอกาสการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ ให้เข้าถึงกลุ่มบุคคลได้กว้างขวางขึ้น จัดสรรโอกาสให้บุคคลที่มีความถนัด ความสนใจ และความสามารถ ได้รับการศึกษาทางด้านวิชาชีพอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การจัดสรรโอกาสด้านอาชีวศึกษา ต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษแก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการจัดการอาชีวศึกษาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ทำการสอน ทำการวิจัย และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3.2.3 ร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาด้านทรัพยากร วิชาการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเปิดสอนระดับปริญญาตรี

มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยประสานความร่วมมือ ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเกื้อกูล ความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ การระดมสรรพกำลัง เพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพการอาชีวศึกษาขั้นสูง สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนให้เข้มแข็งให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ยกกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษาเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การประกอบอาชีพอิสระ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสร้างความต่อเนื่องเชื่อมโยงของกรมอาชีวศึกษา ให้สามารถเปิดสอนได้ถึงระดับปริญญาในสายปฏิบัติการหรือเทคโนโลยี

4. การปฏิบัติงานและปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา

4.1 สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับตัวผู้รับการนิเทศ ตัวผู้นิเทศ และระบบการนิเทศของกรมอาชีวศึกษา

สภาพการเรียนการสอนตามหลักสูตร ในระบบประกอบด้วยหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค นั้น ครู-อาจารย์แต่ละคนมีชั่วโมงสอนเป็นสองเท่าของการสอนตามปกติ ในสัปดาห์หนึ่ง ครู-อาจารย์คนหนึ่งจะมีชั่วโมงสอนระหว่าง 30 - 36 ชั่วโมง ในขณะที่เกณฑ์ของคุรุสภากำหนดให้สอนสัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง และจะต้องช่วยทำงานด้านธุรการ เช่น งานการเงิน การบัญชี การพัสดุ และงานกิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษามอบหมาย นอกจากนั้น ยังมีปัญหาการขาดครู - อาจารย์ เนื่องจากลาออกจากราชการไปประกอบอาชีพอื่น ซึ่งมีรายได้ดีกว่า จึงมีผลกระทบโดยตรงต่อการนิเทศการศึกษาของกรมอาชีวศึกษาทั้งระดับกรมและระดับสถานศึกษา ซึ่งสรุปได้ 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

4.1.1 ผลกระทบเกี่ยวกับตัวผู้รับการนิเทศการศึกษา

ผลกระทบมีทั้งระดับกรม และระดับสถานศึกษานั้นมีหลายวิธีแล้วแต่ผู้นิเทศจะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหาการนิเทศ บางเรื่องกิจกรรมการนิเทศจะจัดอยู่ในสถานศึกษาของผู้รับการนิเทศ แต่ในบางเรื่องผู้รับการนิเทศจะต้องเดินทางไปเข้าร่วมในโครงการนิเทศนอกสถานศึกษา เช่น โรงแรม สถานศึกษาแห่งอื่นหรือสถานที่อื่น ๆ ที่เจ้าของโครงการกำหนด บางครั้งก็ตั้งอยู่ในจังหวัดเดียวกับสถานศึกษาอยู่ บางครั้งก็เดินทางไปไกลข้ามจังหวัดข้ามภาคก็มีปัจจัยสำคัญที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ เวลา และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ยิ่งเดินทางไกลมากเท่าใด จะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ผลที่เกิดขึ้นมาจะเกี่ยวข้องกับการสอนของครู - อาจารย์นั้น นักเรียนที่ครู - อาจารย์ผู้นั้นสอนจะไม่ได้เรียน เมื่อครู - อาจารย์ผู้นั้นกลับจากเข้ารับการนิเทศจะต้องสอนชดเชย เป็นภาระที่ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ชอบนักเพราะต้องหาเวลาออกไปสอนบางครั้งจึงไม่สอนชดเชย ผลเสียจึงตกอยู่กับนักเรียน - นักศึกษาที่ไม่ได้เรียนตรงตามหลักสูตร สถานศึกษาจึงมักส่งครู-อาจารย์ที่ไม่ได้สอนไปเข้ารับการนิเทศแทน ส่วนประเด็นที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเข้ารับการนิเทศนั้น มักจะมีผลกระทบต่อสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ซึ่งได้รับงบประมาณน้อย เมื่อมีโครงการนิเทศให้ครู - อาจารย์ ผู้บริหารอาจจะไม่ส่งครู-อาจารย์เข้าไปรับการอบรม

4.1.2 ผลกระทบเกี่ยวกับตัวผู้นิเทศ

ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะหาผู้สมัครใจมาเป็นศึกษานิเทศก์น้อยลง นอกจากผู้ที่มีความจำเป็นในทางส่วนตัวหรือทางราชการส่งมาให้เป็นศึกษานิเทศก์ เหตุผลสำคัญที่ ครู - อาจารย์ ไม่นิยมมาเป็นศึกษานิเทศก์ เนื่องจากแรงจูงใจในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งสู่ตำแหน่งครู - อาจารย์ ได้ และไม่มีเงินค่าสอนพิเศษเหมือนครู - อาจารย์ที่ได้ค่าสอนพิเศษตามเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดให้ นอกจากนี้ อัตราค่าจ้างของศึกษานิเทศก์ก็มีจำนวนน้อย ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนครู- อาจารย์ที่เพิ่มขึ้นทุกปี จำนวนศึกษานิเทศก์ที่มีอยู่ยังถูกมอบหมายให้ไปทำงานในหน้าที่อื่น ๆ ของกรม เช่น ตำแหน่งผู้ตรวจราชการกรม ตำแหน่งที่ปรึกษากรมและงานโครงการพิเศษ เป็นต้น จึงมีศึกษานิเทศก์ประจำการน้อยลงไปอีก

4.1.3 ผลกระทบต่อระบบการนิเทศ

ระบบการนิเทศการศึกษาในกรมอาชีวศึกษาประกอบด้วย การนิเทศการศึกษาระดับกรม ดำเนินการโดยศึกษานิเทศก์ มีหน่วยศึกษานิเทศก์กรมเป็นองค์กรรับผิดชอบ แบ่งเป็นหน่วยงานย่อยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อร่วมมือกันจัดการนิเทศการศึกษาให้ทั่วถึงทั่วประเทศ หน่วยงานย่อยในส่วนกลางมีสำนักงานอยู่ในกรมส่วนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นฝ่ายส่งเสริมการศึกษา และอีกส่วนหนึ่งรับผิดชอบในการนิเทศวิชาสามัญและสัมพันธ์หน่วยงานที่ตั้งอยู่นอกกรม ทำหน้าที่เป็นศูนย์วิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 5 ศูนย์ ตามประเภทวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม คหกรรม และเกษตรกรรมในส่วนภูมิภาคมีศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาประจำภาคทั้ง 5 ภาค ภาคละ 1 ศูนย์ มีหน้าที่เผยแพร่ผลการวิจัยและพัฒนาของศูนย์พัฒนาทั้ง 5 ศูนย์ และขยายผลการประชุมอบรมการนิเทศระดับกรมให้มีสัมมนาของฝ่ายส่งเสริมการศึกษาและคณะวิชาสามัญสัมพันธ์ ไปสู่การปฏิบัติของ ครู-อาจารย์ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องได้รับความร่วมมือและประสานการนิเทศกับระดับสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด

สรุปว่า ปัจจุบันการจัดการนิเทศในระดับสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการนิเทศการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา ยังมีรูปแบบและองค์กรรับผิดชอบในสถานศึกษาไม่ชัดเจน และไม่มีกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างจริงจัง ปัญหาที่สำคัญในการนิเทศการศึกษภายในสถานศึกษาอีกประการหนึ่ง คือ การมีเวลาจำกัดและผู้รับการนิเทศไม่สรีรภาพ ผู้นิเทศซึ่งเป็นเพื่อนครู

โรงเรียนเดียวกันจึงทำให้ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษาไม่สามารถสนับสนุนส่งเสริมการนิเทศการศึกษาระดับกรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา

สภาพปัจจุบันและปัญหาของการนิเทศการศึกษา ของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ การนิเทศการศึกษาระดับกรมและการนิเทศภายในสถานศึกษานั้น ประเด็นหลัก ได้แก่ การนิเทศการศึกษาระดับกรม หน่วยศึกษานิเทศก์ไม่มีศักยภาพที่จะทำการนิเทศครู - อาจารย์ได้ทั่วถึง

ทุกคน และทุกเรื่องที่เป็นความจำเป็นและความต้องการของสถานศึกษา ส่วนการนิเทศภายในสถานศึกษายังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนต่างคนต่างทำขาดประสิทธิภาพ ปัญหาเหล่านี้เกิดจากสาเหตุหลายประการ อาจสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ผู้บริหารการศึกษาและครู-อาจารย์ ไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา จึงไม่ได้ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังในการ วางแผนอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ แผนการสรรหา บรรจุและแต่งตั้งศึกษานิเทศก์ แผนการพัฒนา และส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานและความก้าวหน้าของศึกษานิเทศก์ การจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมเพียงพอ จึงมีผลกระทบต่อจำนวนอัตราของศึกษานิเทศก์ไม่ได้เพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนของครู-อาจารย์ที่เพิ่มขึ้น ศึกษานิเทศก์ไม่ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถเท่าที่ควร และไม่ได้รับแรงจูงใจในการเป็นศึกษานิเทศก์ ตลอดจนไม่ได้รับงบประมาณการนิเทศที่จะทำการนิเทศการศึกษาได้ทั่วถึงเพียงพอ

4.2.2 ผู้นิเทศจัดโครงการนิเทศไม่สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของผู้รับการนิเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักสูตรวิธีการและเวลาในการนิเทศไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ
2. กระบวนการและวิธีการนิเทศเน้นเนื้อหาสาระมากกว่ากระบวนการเชิงระบบที่มุ่งให้รับการนิเทศ คิดและวิเคราะห์แก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. กระบวนการนิเทศไม่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้รับการนิเทศ ทำให้ผู้รับการนิเทศและสถานศึกษาไม่สนใจที่จะเข้าโครงการโดยไม่ส่งครู-อาจารย์ เข้ารับการนิเทศหรือส่งตัวแทนที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ารับการนิเทศแทน
4. ผู้รับการนิเทศมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้ารับการนิเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้
5. มีภารกิจการสอนและงานด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษามาก จึงไม่มีเวลาที่เข้ารับการนิเทศ หรือเมื่อเข้ารับการนิเทศแล้ว แต่ไม่มีเวลาเตรียมการในการพัฒนางานตามที่ได้รับนิเทศ
6. สถานศึกษาขาดงบประมาณส่งครู-อาจารย์ เข้ารับการนิเทศ
7. ผู้บังคับบัญชาของตัวผู้รับการนิเทศไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา จึงไม่ส่งครู-อาจารย์เข้ารับการนิเทศหรือส่งตัวแทนซึ่งไม่ตรงกับงานที่จะพัฒนา
8. ตัวผู้รับการนิเทศมักจะคิดว่าตนเองมีความผิดหรือบกพร่องในหน้าที่ จึงถูกบังคับหรือเรียกเข้ารับการนิเทศ จึงไม่เต็มใจที่จะเข้าโครงการพิเศษ
9. นโยบายและแผนงานด้านการนิเทศการศึกษาไม่ได้กำหนดไว้ในแผนอย่างชัดเจน เป็นเหตุให้รูปแบบการจัดระบบและองค์กรการบริหารไม่ชัดเจน ไม่มีกฎหมายรองรับจึงมีผลกระทบต่อการบริหารบุคลากร การเงินและการพัสดุ

10. รูปแบบการประสานงานของฝ่ายต่าง ๆ ที่ร่วมกันจัดการนิเทศการศึกษาไม่ชัดเจน เช่น การประสานงาน การนิเทศระหว่างหน่วยศึกษานิเทศก์กรม กับสถานศึกษาผู้จัดการนิเทศภายใน สถานศึกษา (บุญเลิศ ภพลาภ, ม.ป.ป. : 37-42)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พัชรินทร์ ชื่นบุญ (2542 : 74-77) วิจัยเรื่องความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร มีผลดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา พบว่าครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ลำดับแรกคือ แนะนำชี้แจงเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่แก่ครูผู้สอน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ร้อยละ 52.16 ลำดับที่สอง คือ แนะนำให้ครูผู้สอนจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาให้สัมพันธ์กับเนื้อหา ร้อยละ 35.98 และลำดับสาม คือ แนะนำให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอนเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติ ร้อยละ 26.62 นอกจากนี้ยังพบว่าครูประเภทช่างอุตสาหกรรมไม่มีวุฒิทางครูถึง ร้อยละ 51.44 ซึ่งขาดความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน จึงทำให้ครูมีความต้องการด้านการนิเทศด้านหลักสูตรมาก 2) ด้านวิธีการสอนและบรรยากาศการเรียนการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านวิธีการสอนและบรรยากาศการเรียนการสอน ลำดับแรก คือ จัดประชุมครูผู้สอนเพื่อเตรียมงานด้านการสอน ก่อนเปิดภาคเรียน ร้อยละ 43.16 ลำดับที่สอง คือ จัดประชุมชี้แจงวิธีการทำแผนการสอน บันทึกการสอน การจัดตารางสอน ร้อยละ 38.85 และลำดับที่สาม คือ จัดโครงการให้ครูผู้สอนใช้วิธีการสอน และการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ ร้อยละ 37.41 นอกจากนี้ยังพบว่าครูส่วนใหญ่ในโรงเรียน

เอกชน อาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีประสบการณ์ในการเป็นครูน้อยกว่า 5 ปี มีถึงร้อยละ 47.76 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านสื่อการเรียนการสอน ลำดับแรกคือ แนะนำการใช้เครื่องมือช่างในการสอนภาคปฏิบัติ ร้อยละ 43.16 ลำดับที่สองคือ แนะนำการใช้อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนประเภทชุดสาธิตต่าง ๆ ร้อยละ 20.50 และลำดับที่สาม คือ การชี้แนะการทำสื่อเป็นตัวอย่าง ร้อยละ 34.53 เนื่องจากการสอนด้านสาขาช่างอุตสาหกรรม ในส่วนของอาคารสถานที่ เครื่องจักร เครื่องมือ และสื่อการเรียนการสอน ต้องมีการลงทุนค่อนข้างสูงทำให้เกิดปัญหาไม่เพียงพอส่งผลให้สัดส่วนของจำนวนนักศึกษาต่อเครื่องมือ เครื่องจักร ไม่เหมาะสม 4) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการวัดและประเมินผล ลำดับแรก คือ จัดอบรมวิธีการวัดผลและประเมินผลให้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่สอน ร้อยละ 50.72

ลำดับที่สอง คือ จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผล ร้อยละ 37.05 และลำดับสาม คือ ชี้แจงหลักการและระเบียบการประเมินผลการเรียน ร้อยละ 32.37 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรใหม่ แตกต่างไปจากหลักสูตรเดิมครูจึงมักจะประสบปัญหาในการวัดและประเมินผล

เกรียงศักดิ์ ปานคล้าย (2539 : 174 - 180) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการนิเทศภายในของครูช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการนิเทศภายในของครูช่างอุตสาหกรรม จำแนกตามวุฒิการศึกษาและคณะวิชาโดยส่วนรวมของทุกงาน พบว่า ครูช่างอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติการสอนในคณะวิชาช่างก่อสร้าง คณะวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิชาช่างยนต์ คณะวิชาช่างกล และคณะวิชาช่างไฟฟ้ามีความต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากทุกงาน เมื่อพิจารณาตามลำดับความต้องการการนิเทศภายในตามขอบเขตของงานนิเทศภายในพบว่า ทุกวุฒิการศึกษา และทุกคณะวิชา มีความต้องการการนิเทศภายในด้านงานหลักสูตรเป็นอันดับแรก และงานวัดผลและประเมินผลเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนงานอื่น ๆ ให้ลำดับความต้องการแตกต่างกันไป ส่วนความต้องการและผลการเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศภายในของครูช่างอุตสาหกรรม จำแนกตามวุฒิการศึกษา และคณะวิชา มีผลดังนี้ 1)งานหลักสูตร พบว่าครูช่างอุตสาหกรรมที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูช่างอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติการสอนในคณะวิชาช่างก่อสร้าง คณะวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิชาช่างยนต์ คณะวิชาช่างกล และคณะวิชาช่างไฟฟ้า มีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านงานหลักสูตร โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการไม่แตกต่างกัน 2)งานการเรียนการสอน พบว่าครูช่างอุตสาหกรรมที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูช่างอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติการสอนในคณะวิชาช่างก่อสร้าง คณะวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิชาช่างยนต์ คณะวิชาช่างกล และคณะวิชาช่างไฟฟ้า มีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านงานการเรียนการสอน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการไม่แตกต่างกัน 3) งานสื่อการเรียนการสอน พบว่าครูช่างอุตสาหกรรมที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูช่างอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติการสอนในคณะวิชาช่างก่อสร้าง คณะวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิชาช่างยนต์ คณะวิชาช่างกล และคณะวิชาช่างไฟฟ้า มีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านงานสื่อการเรียนการสอน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และครูที่มีวุฒิต่างกัน มีความต้องการการนิเทศภายในด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน 4) งานวัดผลและประเมินผล พบว่าครูช่างอุตสาหกรรมที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูช่างอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติการสอนในคณะวิชาช่างก่อสร้าง คณะวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิชาช่างยนต์ คณะวิชาช่างกล และคณะวิชาช่างไฟฟ้า มีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านงานวัดผลและประเมินผล โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการไม่แตกต่างกัน 5) งานพัฒนาบุคลากร พบว่า ครูช่างอุตสาหกรรมที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าและวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูช่างอุตสาหกรรม

ที่ปฏิบัติการสอนในคณะวิชาช่างก่อสร้าง คณะวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิชาช่างยนต์ คณะวิชาช่างกล และคณะวิชาช่างไฟฟ้า มีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านงานพัฒนานุเคราะห์ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

กิตติมา เกลิมพงษ์ (2543 : 59) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศการสอน ในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพ และความต้องการการนิเทศการสอน 6 ด้าน คือด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการฝึกงานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศการสอน ทั้ง 6 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาารายด้าน สรุปได้ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา และด้านการฝึกงานอาชีพ ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้สอนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และเทคนิคการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารมีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 2) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและผู้สอนมีความต้องการการนิเทศการสอนที่สอดคล้องกันทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3) ผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน และผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการสอนที่สอดคล้องกันในทุก ๆ ด้าน คืออยู่ในระดับมาก ส่วนผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน ได้แก่ ผู้สอน 0-5 ปี มีความต้องการการนิเทศการสอน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน ส่วนผู้สอนตั้งแต่ 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความต้องการการนิเทศการสอนที่อยู่ในระดับมากทุกด้าน

สุรชาติพย์ เจริญสุข (2536 : 140) วิจัยเรื่อง “ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา ประเภทพาณิชยกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา ประเภทพาณิชยกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาทางวุฒิวิชาชีพครู อายุ และประสบการณ์ในการสอน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา ประเภทพาณิชยกรรม มีความต้องการการนิเทศการสอน ด้านหลักสูตรมาก คือ การจัดหาคู่มือครูให้กับผู้สอนทุกรายวิชาก่อนเปิดภาคเรียน ชี้แจงให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการจัดหาเอกสารหลักสูตรเพื่อการค้นคว้า ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับการวิจัยของ สมศรี มัชฌมเศรษฐ์ (2538 : 2) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับการพัฒนานุเคราะห์ในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทพาณิชยกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมี

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาคุณภาพตนเอง ด้านการพัฒนาทักษะและความสามารถเฉพาะหน้าที่ และด้านการพัฒนาเจตคติท่าที และพฤติกรรม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีเอกสารประกอบการสอนไม่เพียงพอ

จากผลการศึกษางานวิจัยในประเทศ สรุปได้ว่า การศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศการสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่สภาพของการนิเทศภายใน พบว่าด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา และด้านการฝึกงานอาชีพ ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้สอนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และผู้สอนต่อความต้องการการนิเทศการสอน สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนและผู้สอนมีความต้องการการนิเทศการสอนที่สอดคล้องกันทุกด้านอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

ทิลาฮัน (สมจิตร อุดม. 2532 : 44 ;อ้างอิงมาจาก Tilahun. 1983 : 2168-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการพัฒนาประเทศเอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ใช้ในนิเทศภายในโรงเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การฝึกอบรมแนะนำ การฝึกอบรมปฏิบัติการ การสาธิต การสอนโดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยของครู การเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอน

2. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนิเทศในลักษณะร่วมมือกันปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา จะก่อให้เกิดผลดีว่าการนิเทศการศึกษาในลักษณะที่ใช้อำนาจและการบังคับ

แอนเดอร์สัน และดีบรา (Anderson and Debra. 1992 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์คุณภาพของรูปแบบการนิเทศการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูในสถาบันการศึกษาจำนวน 197 คนผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 86.8 ของสถาบันการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนิเทศการสอนประมาณร้อยละ 16.8 ของสถาบันการศึกษามีการเปลี่ยนแปลง

รูปแบบการนิเทศทุก 5 ปีในเรื่องของกฎระเบียบของการนิเทศการศึกษาในมหาวิทยาลัยยังคงปฏิบัติกันสืบเนื่องมาตลอด

แวมบอลด์ท์ และคนอื่น ๆ (Wamboldt and Others. 1993 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจปีแรกและปีที่สามของครูและศึกษานิเทศก์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูจำนวน 830 คน ศึกษา นิเทศก์จำนวน 1,049 คน โดยศึกษาในด้าน ความรู้ของเนื้อหาวิชา ความรู้และประโยชน์ของการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้ การวางแผนและการจัดการของหลักสูตรและการสอน การจัดชั้นเรียน เทคนิคการ สอนและติดต่อ วัสดุการสอน การให้ความช่วยเหลือ การติดต่อและความร่วมมือกับผู้ปกครองและ ทีมงาน ผลการวิจัยพบว่า มากกว่าร้อยละ 90 ของครูอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานทุกด้าน ยกเว้นด้านการจัด ชั้นเรียน ครูจำนวนมากยังไม่มีเตรียมความพร้อมที่เพียงพอ

สรุปได้ว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมากคือ ความต้องการที่จะมีความสามารถในการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ และการประเมินผล ตลอดจนความต้องการปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนและการพัฒนาหลักสูตร และจากผลการวิจัยยังพบว่า ผู้นิเทศก์การศึกษาไม่ได้ปฏิบัติงาน นิเทศด้านการเรียนการสอนอย่างเดียวนั่น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร การ เผยแพร่ข่าวสารแก่ครู ช่วยเหลือในการตัดสินใจของครู ไม่ใช่ผู้ตรวจตราคอยจับผิดครูแต่เพื่อให้เกิด การพัฒนา ด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ เกิดการปรับปรุงด้านการสอนให้ทันสมัย ทันต่อ สภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้าน สังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่กำลังเจริญก้าวหน้าไปอย่าง รวดเร็ว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 รวมทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากร
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิค ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 รวม 3 วิทยาลัย คือ

1. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร
2. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
3. วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม

รวมจำนวนทั้งสิ้น 189 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษากับประชากรทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนประชากรแยกตามวิทยาลัย

ที่	สถานศึกษา	แผนก	ประชากร
1	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร	ช่างยนต์	11
		ช่างกลโรงงาน	10
		ช่างเชื่อมโลหะ	7
		ช่างไฟฟ้ากำลัง	8
		ช่างอิเล็กทรอนิกส์	14
		ช่างก่อสร้าง	5
		เทคนิคพื้นฐาน	5

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	สถานศึกษา	แผนก	ประชากร
2	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม	ช่างยนต์	10
		ช่างกลโรงงาน	11
		ช่างเขียนแบบเครื่องกล	4
		ช่างเชื่อมโลหะ	8
		ช่างไฟฟ้ากำลัง	11
		ช่างอิเล็กทรอนิกส์	13
		ช่างก่อสร้าง	7
		เทคนิคพื้นฐาน	5
3	วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม	ช่างยนต์	11
		ช่างกลโรงงาน	9
		ช่างเชื่อมโลหะ	8
		ช่างไฟฟ้ากำลัง	10
		ช่างอิเล็กทรอนิกส์	11
		ช่างก่อสร้าง	6
		เทคนิคพื้นฐาน	5
			รวม

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากร

ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ สภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเพณีวิชาช่าง
อุตสาหกรรม 5 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร
5. ด้านการวัดและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาสภาพ และความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ เพื่อสอบถามสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า แบ่งเป็นระดับการนิเทศภายในด้านวิชาการที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศภายในด้านวิชาการที่ต้องการ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่ต้องการจะเพิ่มเติมในแต่ละด้าน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาขั้นตอน ศึกษาทฤษฎี ทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคำถามในแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และนิยามความหมาย โดยแยกออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผล

3. สร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อคิดเห็นของบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศภายใน อีกทั้งอาศัยประสบการณ์ในการทำงานของผู้วิจัยเอง โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการมาก
- 3 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุง เพื่อให้แบบสอบถามมีความชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ และ ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

5. นำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพ โดยนำไปทดลองใช้กับครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยแยกเป็น สภาพของการนิเทศ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และ ความต้องการนิเทศ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 ส่วนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .94

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

2. ขอนหนังสืออนุญาตจาก อธิบดีกรมอาชีวศึกษา ไปถึง ผู้อำนวยการของวิทยาลัยเทคนิคที่อยู่ในสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ทั้ง 3 วิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับอนุญาตจาก กรมอาชีวศึกษาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 189 ฉบับ ส่งไปยังกลุ่มประชากร คือครูที่สอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 คือ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม และวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 189 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของประชากร

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามจากประชากรที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด มาวิเคราะห์แบบสอบถามแต่ละตอน ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา แล้วคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ตามเกณฑ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 นำข้อมูลที่ได้ ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 วิเคราะห์สภาพการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2.3 วิเคราะห์ความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

การแปลความค่าเฉลี่ย ระดับของสภาพการนิเทศ และความต้องการการนิเทศภายใน โดยกำหนดเกณฑ์ของคะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2538 : 70)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพ และความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของครู ประเพณีวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 189 ฉบับ ไปยังครูผู้สอนประเพณีวิชาช่างอุตสาหกรรม และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 189 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำฉบับที่สมบูรณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผล ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเพณีวิชาช่างอุตสาหกรรม ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการสังเคราะห์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	168	88.89
	หญิง	21	11.11
	รวม	189	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	41	21.69
	30 – 40 ปี	53	28.04
	41 – 50 ปี	81	42.86
	51 – 60 ปี	14	7.41
	รวม	189	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด หรือเทียบเท่า	ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	3.17
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	165	87.30
	สูงกว่าปริญญาตรี	18	9.52
	รวม	189	100.00
มีวุฒิทางวิชาชีพครู (ทางการศึกษา)	มี	167	88.36
	ไม่มี	22	11.64
	รวม	189	100.00
ประสบการณ์การ สอนในประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม	น้อยกว่า 5 ปี	31	16.40
	5 – 10 ปี	47	24.87
	11 – 15 ปี	16	8.47
	มากกว่า 15 ปี	95	50.26
	รวม	189	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าประชากรทั้งหมด 189 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 88.89 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 42.86 และรองลงมาอายุระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 7.41 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 87.30 รองลงมาเป็นวุฒิในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 9.52 และมีวุฒิทางวิชาชีพครู ร้อยละ 88.36 และส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การสอนในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มากกว่า 15 ปี ร้อยละ 50.26 รองลงมาคือ 5 - 10 ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4 - 9 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ สภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดยรวมทุกด้าน

ที่	การนิเทศภายในด้านวิชาการ	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1	ด้านหลักสูตร	2.88	1.02	ปานกลาง	4.15	0.85	มาก
2	ด้านการเรียนการสอน	2.85	1.10	ปานกลาง	4.12	0.85	มาก
3	ด้านสื่อการเรียนการสอน	2.70	1.10	ปานกลาง	4.08	0.87	มาก
4	ด้านการพัฒนาบุคลากร	2.76	1.10	ปานกลาง	4.13	0.88	มาก
5	ด้านการวัดและประเมินผล	2.96	1.09	ปานกลาง	4.06	0.85	มาก
	รวม	2.83	1.08	ปานกลาง	4.10	0.86	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า สภาพของการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.83$, $\sigma = 1.08$) ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.86$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพของการนิเทศภายในด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และ ด้านสื่อการเรียนการสอน

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ด้านหลักสูตร

ที่	การนิเทศภายใน ด้านหลักสูตร	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.	การสำรวจความต้องการและ ปัญหาเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร	2.87	0.97	ปานกลาง	4.10	0.88	มาก
2.	แนะนำให้ครูผู้สอนวิเคราะห์ หลักสูตรก่อนทำการสอนเพื่อให้ ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางใน การปฏิบัติ	2.99	1.01	ปานกลาง	4.19	0.82	มาก
3.	การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมาย/หลักการและ โครงสร้างของหลักสูตร	2.85	0.94	ปานกลาง	4.08	0.86	มาก
4.	แนะนำให้ครูปรับปรุงหลักสูตร คู่มือการเรียนการสอน ใบงาน และเอกสารประกอบการสอน ให้ มีความทันสมัย	2.93	1.08	ปานกลาง	4.23	0.88	มาก
5.	แนะนำด้านการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรการเรียนการสอนด้าน วิชาชีพ	2.79	0.99	ปานกลาง	4.12	0.85	มาก
6.	จัดเตรียม และแนะนำการใช้ เอกสารประกอบหลักสูตรและ คู่มือครู เพื่อให้สามารถจัดการ เรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	2.94	1.05	ปานกลาง	4.20	0.80	มาก
7.	การตรวจสอบและควบคุมการ เรียนการสอนให้ตรงตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	2.98	1.00	ปานกลาง	4.11	0.87	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ที่	การนิเทศภายใน ด้านหลักสูตร	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
8.	จัดการสัมมนา/อบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้ ตรงตามความต้องการของ ตลาดแรงงาน	2.79	1.07	ปานกลาง	4.29	0.79	มาก
9.	จัดประชุมกรรมการของวิทยาลัย เพื่อติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	2.78	1.04	ปานกลาง	4.02	0.90	มาก
	รวม	2.88	1.02	ปานกลาง	4.15	0.85	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่าสภาพของการนิเทศภายใน ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.88$, $\sigma = 1.02$) ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.85$)

เมื่อพิจารณาสภาพของการนิเทศภายใน ด้านหลักสูตร เป็นรายชื่อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งหมดทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. แนะนำให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอนเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติ
2. การตรวจสอบและควบคุมการเรียนการสอนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. จัดเตรียม และแนะนำการใช้เอกสารประกอบหลักสูตรและคู่มือครู เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
4. แนะนำให้ครูปรับปรุงหลักสูตร คู่มือการเรียนการสอน ใบงาน และเอกสารประกอบการสอน ให้มีความทันสมัย
5. การสำรวจความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร
6. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย/หลักการและ โครงสร้างของหลักสูตร
7. แนะนำด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ

8. จัดการสัมมนา/อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

9. จัดประชุมกรรมการของวิทยาลัย เพื่อติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. จัดการสัมมนา/อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

2. แนะนำให้ครูปรับปรุงหลักสูตร คู่มือการเรียนการสอน ใบงาน และเอกสารประกอบการสอน ให้มีความทันสมัย

3. จัดเตรียม และแนะนำการใช้เอกสารประกอบหลักสูตรและคู่มือครู เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

4. แนะนำให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอนเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางในการปฏิบัติ

5. แนะนำด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ

6. การตรวจสอบและควบคุมการเรียนการสอนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

7. การสำรวจความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร

8. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย/หลักการและโครงสร้างของหลักสูตร

9. จัดประชุมกรรมการของวิทยาลัย เพื่อติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ด้านการเรียนการสอน

ที่	การนิเทศภายใน ด้านการเรียนการสอน	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.	จัดประชุมครูผู้สอนเพื่อเตรียมงานด้านการสอนก่อนเปิดภาคเรียน	2.97	1.02	ปานกลาง	4.07	0.83	มาก
2.	บริการด้านคู่มือ/ เอกสารทางวิชาการ และหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอนอย่างเพียงพอ	2.86	1.22	ปานกลาง	4.36	0.73	มาก
3.	การให้บริการ/จัดเก็บ และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน	2.85	1.13	ปานกลาง	4.04	0.96	มาก
4.	การแนะนำให้ใช้วิธีสอนที่เน้นทักษะ/กระบวนการ เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจที่แท้จริง	2.89	1.02	ปานกลาง	4.15	0.78	มาก
5.	การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน/แผนการสอน และบันทึกการสอน	3.51	1.03	มาก	4.07	0.85	มาก
6.	มีการชี้แนะให้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและพื้นที่ฝึกปฏิบัติ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.94	1.02	ปานกลาง	4.02	0.82	มาก
7.	จัดให้มีการเข้าเยี่ยมชมชั้นเรียนและแนะนำเทคนิคการสอนเป็นรายบุคคล	2.50	1.08	ปานกลาง	3.97	0.84	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ที่	การนิเทศภายใน ด้านการเรียนการสอน	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
8.	จัดวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมา สาธิตวิธีการสอนและเทคนิคการ สอนแบบใหม่	2.54	1.25	ปานกลาง	4.22	0.90	มาก
9.	ได้รับการแนะนำให้จัดทำ แฟ้มข้อมูลประจำตัวนักเรียนเป็น รายบุคคล เพื่อประโยชน์ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.77	1.06	ปานกลาง	3.97	0.93	มาก
10.	จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และ เครื่องจักรที่จำเป็นต้องใช้ในการ เรียนการสอน	2.96	1.17	ปานกลาง	4.37	0.80	มาก
11.	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทาง วิชาการและประสบการณ์การ สอน	2.68	1.17	ปานกลาง	4.16	0.86	มาก
12.	มีการติดตามดูแล และประเมินผล การสอนของครูผู้สอน	2.78	1.00	ปานกลาง	4.06	0.86	มาก
	รวม	2.85	1.10	ปานกลาง	4.12	0.85	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า สภาพของการนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.85$, $\sigma = 1.10$) ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.85$)

เมื่อพิจารณาสภาพของการนิเทศภายใน ด้านการเรียนการสอนเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อได้แก่ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน/แผนการสอน และบันทึกการสอน ($\mu = 3.51$, $\sigma = 1.03$) ส่วนข้ออื่นที่เหลือทั้ง 11 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน/แผนการสอน และบันทึกการสอน

2. จัดประชุมครูผู้สอนเพื่อเตรียมงานด้านการสอนก่อนเปิดภาคเรียน
3. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน
4. มีการชี้แนะให้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและพื้นที่ฝึกปฏิบัติ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กรรมการเรียนการสอน

5. การแนะนำให้ใช้วิธีสอนที่เน้นทักษะ/กระบวนการ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจที่แท้จริง

6. บริการด้านคู่มือ/ เอกสารทางวิชาการ และหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน

7. การให้บริการ/จัดเก็บ และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน
8. มีการติดตามดูแล และประเมินผลการสอนของครูผู้สอน
9. ได้รับการแนะนำให้จัดทำแฟ้มข้อมูลประจำตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

10. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการและประสบการณ์การสอน

11. จัดวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาสาธิตวิธีการสอนและเทคนิคการสอนแบบใหม่
12. จัดให้มีการเข้าเยี่ยมชมชั้นเรียนและแนะนำเทคนิคการสอนเป็นรายบุคคล

ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน
2. บริการด้านคู่มือ/ เอกสารทางวิชาการ และหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน

3. จัดวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาสาธิตวิธีการสอนและเทคนิคการสอนแบบใหม่
4. จัดวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาสาธิตวิธีการสอนและเทคนิคการสอนแบบใหม่
5. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการและประสบการณ์การสอน

6. การแนะนำให้ใช้วิธีสอนที่เน้นทักษะ/กระบวนการ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจที่แท้จริง

7. จัดประชุมครูผู้สอนเพื่อเตรียมงานด้านการสอนก่อนเปิดภาคเรียน
8. การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน/แผนการสอน และบันทึกการสอน
9. มีการติดตามดูแล และประเมินผลการสอนของครูผู้สอน

10. การให้บริการ/จัดเก็บ และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน
11. มีการชี้แนะให้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและพื้นที่ฝึกปฏิบัติ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
12. ได้รับการแนะนำให้จัดทำแฟ้มข้อมูลประจำตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ด้านสื่อการเรียนการสอน

ที่	การนิเทศภายใน ด้านสื่อการเรียนการสอน	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.	การสำรวจความต้องการใช้วัสดุ/อุปกรณ์ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน	2.76	1.16	ปานกลาง	4.24	0.86	มาก
2.	การบริการจัดหาวัสดุเพื่อนำไปสร้างสื่อการเรียนการสอน	2.83	1.19	ปานกลาง	4.26	0.83	มาก
3.	จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยน ยืมสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างสถานศึกษา	2.43	1.19	น้อย	3.69	1.08	มาก
4.	ส่งเสริมให้ครูมีการจัดหาหรือจัดสร้างสื่อด้วยตนเองเพื่อใช้ในการเรียนการสอนทุกรายวิชา	2.76	1.04	ปานกลาง	4.11	0.87	มาก
5.	แนะนำและให้คำปรึกษา ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน	2.68	1.03	ปานกลาง	4.13	0.79	มาก
6.	แนะนำให้ใช้ห้องสมุดเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.71	1.09	ปานกลาง	3.96	0.87	มาก
7.	ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ในวิชา	2.72	1.08	ปานกลาง	4.08	0.85	มาก

	ว่างอุตสาหกรรม						
--	----------------	--	--	--	--	--	--

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่	การนิเทศภายใน ด้านสื่อการเรียนการสอน	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
8.	จัดอบรมการสร้างสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ วีดีโอ ฯ	2.81	1.11	ปานกลาง	4.20	0.86	มาก
9.	มีการแนะนำหนังสือ วารสารทางวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้	2.62	1.11	ปานกลาง	4.10	0.83	มาก
10.	ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอน	2.65	0.98	ปานกลาง	4.02	0.84	มาก
	รวม	2.70	1.10	ปานกลาง	4.08	0.87	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า สภาพของการนิเทศภายใน ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.70, \sigma = 1.10$) ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.08, \sigma = 0.87$)

เมื่อพิจารณาสภาพของการนิเทศภายใน ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับน้อยจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยน ยืมสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างสถานศึกษา ($\mu = 2.43, \sigma = 1.19$) ส่วนข้ออื่นที่เหลือทั้ง 9 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. การบริการจัดหาวัสดุเพื่อนำไปสร้างสื่อการเรียนการสอน
 2. จัดอบรมการสร้างสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ วีดีโอ ฯ
 3. การสำรวจความต้องการใช้วัสดุ/อุปกรณ์ในการสร้างสื่อการเรียน
 4. ส่งเสริมให้ครูมีการจัดหาหรือจัดสร้างสื่อด้วยตนเองเพื่อใช้ในการเรียนการสอน
- ทุกรายวิชา
5. ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ในวิชาช่างอุตสาหกรรม

6. แนะนำให้ใช้ห้องสมุดเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

7. แนะนำและให้คำปรึกษา ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน

8. ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอน

9. มีการแนะนำหนังสือ วารสารทางวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้

10. จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยน ยืมสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างสถานศึกษา

ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านสื่อการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. การบริหารจัดการวัสดุเพื่อนำไปสร้างสื่อการเรียนการสอน

2. การสำรวจความต้องการใช้วัสดุ/อุปกรณ์ในการสร้างสื่อการเรียน

3. จัดอบรมการสร้างสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ วีดีโอ ฯ

4. แนะนำและให้คำปรึกษา ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน

5. ส่งเสริมให้ครูมีการจัดหาหรือจัดสร้างสื่อด้วยตนเองเพื่อใช้ในการเรียนการสอนทุกรายวิชา

6. มีการแนะนำหนังสือ วารสารทางวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้

7. ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ในวิชาช่างอุตสาหกรรม

8. ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอน

9. แนะนำให้ใช้ห้องสมุดเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

10. จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยน ยืมสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างสถานศึกษา

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ด้านการพัฒนานุเคราะห์

ที่	การนิเทศภายใน ด้านการพัฒนานุเคราะห์	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.	ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมใน การศึกษาต่อ	2.89	1.21	ปานกลาง	4.31	0.85	มาก
2.	จัดสำรวจความต้องการของครูใน การเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนา เกี่ยวกับกลุ่มประสบการณ์วิชาชีพ ในรายวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา	2.99	1.13	ปานกลาง	4.33	0.78	มาก
3.	ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมใน การฝึกอบรม หรือการประชุมเชิง ปฏิบัติการ และดูงานนอกสถานที่	2.83	1.23	ปานกลาง	4.34	0.83	มาก
4.	การส่งครูผู้สอนไปฝึกงาน/อบรม ในสถานประกอบการ เพื่อนำ ความรู้ และทักษะที่ได้รับมา พัฒนาการเรียนการสอน	2.62	1.12	ปานกลาง	4.28	0.83	มาก
5.	ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมให้มี ส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	2.90	1.00	ปานกลาง	3.92	0.87	มาก
6.	ส่งเสริมให้ครูช่างอุตสาหกรรมทำ การทดลอง การวิจัยเกี่ยวกับงาน ช่างอุตสาหกรรม	2.62	1.05	ปานกลาง	4.17	0.83	มาก
7.	การแนะนำให้จัดทำผลงานทาง วิชาการเพื่อความก้าวหน้าใน อาชีพครู	2.81	1.09	ปานกลาง	4.19	0.90	มาก

8.	ส่งเสริมผลงานของครูช่าง อุตสาหกรรมโดยการเผยแพร่ ผลงานแก่บุคคลทั่วไป	2.75	1.07	ปานกลาง	4.12	0.87	มาก
----	---	------	------	---------	------	------	-----

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ที่	การนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากร	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
9.	จัดให้มีการโยกย้าย/สับเปลี่ยน หน้าที่เพื่อเป็นการเพิ่ม ประสบการณ์ในการทำงาน	2.54	1.08	ปานกลาง	3.76	1.05	มาก
10.	การแนะนำให้นำความรู้ที่ได้จาก การประชุม/อบรมมา เผยแพร่แก่ ครูในวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ	2.67	1.10	ปานกลาง	4.06	0.92	มาก
11.	การแนะนำให้นำความรู้ที่ได้จาก การประชุมอบรมมาใช้เป็นข้อมูล ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการ สอน	2.75	1.08	ปานกลาง	4.10	0.88	มาก
12.	ติดตามและประเมินผลการพัฒนา ของครูช่างอุตสาหกรรม	2.70	1.04	ปานกลาง	3.95	0.92	มาก
	รวม	2.76	1.10	ปานกลาง	4.13	0.88	มาก

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า สภาพของการนิเทศภายใน
ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.76, \sigma = 1.10$) ส่วนความต้องการการนิเทศ
ภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13, \sigma = 0.88$)

เมื่อพิจารณาสภาพของการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากร เป็นรายชื่อพบว่าอยู่ใน
ระดับปานกลางทั้งหมดทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. จัดสำรวจความต้องการของครูในการเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาเกี่ยวกับกลุ่ม
ประสบการณ์วิชาชีพในรายวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา
2. ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

3. ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการศึกษาต่อ
4. ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการฝึกอบรม หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ และดูงาน
นอกสถานที่

5. การแนะนำให้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพครู
6. ส่งเสริมผลงานของครูช่างอุตสาหกรรมโดยการเผยแพร่ผลงานแก่บุคคลทั่วไป
7. การแนะนำให้นำความรู้ที่ได้จากการประชุมอบรมมาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงและ

พัฒนาการเรียนการสอน

8. ติดตามและประเมินผลการพัฒนาของครูช่างอุตสาหกรรม
9. การแนะนำให้นำความรู้ที่ได้จากการประชุม/อบรมมา เผยแพร่แก่ครูในวิทยาลัยอย่าง
สม่ำเสมอ

10. การส่งครูผู้สอนไปฝึกงาน/อบรม ในสถานประกอบการ เพื่อนำความรู้ และทักษะที่ได้
รับมาพัฒนาการเรียนการสอน

11. ส่งเสริมให้ครูช่างอุตสาหกรรมทำการทดลอง การวิจัยเกี่ยวกับงานช่างอุตสาหกรรม
12. จัดให้มีการโยกย้าย/สับเปลี่ยนหน้าที่เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาคณากร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการฝึกอบรม หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ และดูงาน
นอกสถานที่

2. จัดสำรวจความต้องการของครูในการเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาเกี่ยวกับกลุ่มประสบ
การณ์วิชาชีพในรายวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา

3. ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการศึกษาต่อ
4. การส่งครูผู้สอนไปฝึกงาน/อบรม ในสถานประกอบการ เพื่อนำความรู้ และทักษะที่ได้
รับมาพัฒนาการเรียนการสอน

5. การแนะนำให้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพครู
6. ส่งเสริมให้ครูช่างอุตสาหกรรมทำการทดลอง การวิจัยเกี่ยวกับงานช่างอุตสาหกรรม
7. ส่งเสริมผลงานของครูช่างอุตสาหกรรมโดยการเผยแพร่ผลงานแก่บุคคลทั่วไป
8. การแนะนำให้นำความรู้ที่ได้จากการประชุมอบรมมาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงและ
พัฒนาการเรียนการสอน

9. การแนะนำให้นำความรู้ที่ได้จากการประชุม/อบรมมา เผยแพร่แก่ครูในวิทยาลัยอย่าง
สม่ำเสมอ

10. ติดตามและประเมินผลการพัฒนาของครูช่างอุตสาหกรรม

11. ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

12. จัดให้มีการโยกย้าย/สับเปลี่ยนหน้าที่เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้าน วิชาการ ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ด้านการวัดและประเมินผล

ที่	การนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผล	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.	มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน การวัดผลตลอดภาคเรียนและแจ้ง ให้ครูผู้สอนทราบ	3.30	1.01	ปานกลาง	4.00	0.86	มาก
2.	ชี้แจง และแนะนำเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการ วัดผลและประเมินผลการเรียน ของกรมอาชีวศึกษา	3.25	1.08	ปานกลาง	4.04	0.83	มาก
3.	จัดทำเอกสาร ข่าวสาร ที่เป็น ความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผลเพื่อเผยแพร่แก่ ครูผู้สอน	3.03	1.13	ปานกลาง	4.04	0.84	มาก
4.	การแนะนำการประเมินผลก่อน เรียน ระหว่างเรียน และหลังจบ บทเรียน	3.08	1.12	ปานกลาง	4.06	0.85	มาก
5.	การแนะนำวิธีการสร้างเครื่องมือ วัดผลทั้งรายวิชาในภาคทฤษฎี และรายวิชาในภาคปฏิบัติ	2.88	1.02	ปานกลาง	4.01	0.83	มาก
6.	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สร้าง เครื่องมือวัดจุดประสงค์การ เรียนรู้	2.80	1.11	ปานกลาง	4.08	0.86	มาก
7.	จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ และ จัดทำข้อสอบมาตรฐาน	2.69	1.15	ปานกลาง	4.13	0.90	มาก

8.	จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นในการประเมินผล	2.76	1.13	ปานกลาง	4.16	0.84	มาก
----	--	------	------	---------	------	------	-----

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ที่	การนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผล	สภาพของการนิเทศ			ความต้องการการนิเทศ		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
9.	ติดตามและประเมินผลการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง	2.82	1.10	ปานกลาง	4.07	0.86	มาก
	รวม	2.96	1.09	ปานกลาง	4.06	0.85	มาก

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า สภาพของการนิเทศภายในด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.96$, $\sigma = 1.09$) ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.85$)

เมื่อพิจารณาสภาพของการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายชื่อพบว่ามีอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานการวัดผลตลอดภาคเรียนและแจ้งให้ครูผู้สอนทราบ
2. ชี้แจง และแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล
การเรียนของกรมอาชีวศึกษา
3. การแนะนำการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจบบทเรียน
4. จัดทำเอกสาร ข่าวดสาร ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเพื่อเผยแพร่แก่ครู
ผู้สอน
5. การแนะนำวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทั้งรายวิชาในภาคทฤษฎี และรายวิชาในภาค
ปฏิบัติ
6. ติดตามและประเมินผลการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่าง
ต่อเนื่อง
7. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สร้างเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้
8. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นในการประเมินผล
9. จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำข้อสอบมาตรฐาน

ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นในการประเมินผล
2. จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำข้อสอบมาตรฐาน
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สร้างเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ติดตามและประเมินผลการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

เนื่อง

5. การแนะนำการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจบบทเรียน
6. ชี้แจง และแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมิน

ผลการเรียนของกรมอาชีวศึกษา

7. จัดทำเอกสาร ข่าวสาร ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเพื่อเผยแพร่แก่ครู

ผู้สอน

8. การแนะนำวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทั้งรายวิชาในภาคทฤษฎี และรายวิชาในภาค

ปฏิบัติ

9. มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานการวัดผลตลอดภาคเรียนและแจ้งให้ครูผู้สอนทราบ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้าน วิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

การนิเทศงานวิชาการเป็นภารกิจอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนในการที่จะพัฒนา และส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนอยู่ใกล้ชิดกับครูและนักเรียน ย่อมเข้าใจสภาพและสาเหตุของปัญหาได้ดีกว่าบุคคลภายนอก แต่เมื่อนำไปปฏิบัติแล้วปรากฏว่า ยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่มากจากการได้รับการนิเทศภายใน ดังนั้นครูจึงต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือและแก้ไขในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน

ข้อเสนอแนะ		ความถี่
	ด้านหลักสูตร	
1.	ปัจจุบัน หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี	17
2.	ควรมีการปรับปรุงเนื้อหารายวิชาให้มีความสอดคล้องกับกระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมให้มากขึ้น	9
3.	ควรปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการทำงานจริง ๆ ในแต่ละสาขาวิชา	15
4.	ควรปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบันและอนาคต ไม่ควรปรับเปลี่ยนเร็วจนเกินไป บางหลักสูตรไม่เอื้ออำนวย หรือไม่สอดคล้องกับการศึกษาต่อ และน่าจะจัดหลักสูตรให้ใกล้เคียงกับสถาบันต่าง ๆ	21
5.	ควรปรับให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษา 2542 และควรมีเครือข่าย ที่ช่วยกันทำหลักสูตรเพื่อความเป็นมาตรฐาน	6
6.	หลักสูตรควรปรับให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และมีความยืดหยุ่น	13
7.	ต้องการให้ปรับปรุงหลักสูตร คู่มือการเรียนการสอนใบงาน และเอกสารประกอบการสอนให้มีความทันสมัย	16
8.	มีการประชุมชี้แจง แก่ครูผู้สอนก่อนเปิดภาคเรียน	8
9.	จัดหลักสูตร เพื่อพัฒนา ด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความคิดรวบยอด	5
10.	ควรมีการศึกษาวิจัยหลักสูตรก่อนจัดทำ และไม่ควรเปลี่ยนหลักสูตรบ่อย ๆ	13

11.	เนื้อหาวิชาค่อนข้างมาก ทำให้สอนไม่ทัน	7
12.	ควรมีผู้ชำนาญจริง ๆ มาช่วยในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4
13.	จัดทำคู่มือ หลักสูตร และแผนการเรียน เป็นรูปเล่มและเป็นระบบ	8

ตารางที่ 10 (ต่อ)

	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
14.	หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่น หลากหลาย และเลือกให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และความต้องการของชุมชน	12
15.	ควรจัดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับทรัพยากรที่มี	18
16.	ควรอ้างอิงหลักสูตรของกรมอื่นบ้าง เช่น หลักสูตรของ ราชมณฑล หรือ หลักสูตรของพระจอมเกล้า	5
17.	รายวิชามีการแยกออกมากเกินไป ทำให้มีความซ้ำซ้อนกัน	8
18.	ควรมีการนิเทศหลักสูตร เป็นระยะและต่อเนื่อง ตลอดภาคเรียน	6
	ด้านการเรียนการสอน	
19.	ควรเร่งรัดจัดการอบรมเสริมความรู้ให้แก่บุคลากร และแนะแนวทางการสอน เพื่อให้ทันเทคโนโลยี	10
20.	การเรียนในบางวิชาไม่มีเอกสารประกอบ หาหนังสือไม่ได้ เพราะการจัดทำ แผนการเรียนบางครั้งไม่ตรงกับหลักสูตร และเนื้อหาบางวิชามีการซ้ำซ้อนกัน ควรมีการจัดทำแผนการเรียนให้เหมือนกันทุกสถาบัน	6
21.	ควนเน้นด้านกระบวนการสอน โดยการจัดการเรียนการสอน ที่พิจารณาผู้สอน เป็นสำคัญ เช่น ผู้สอนต้องมีการพัฒนาผู้สอนอย่างต่อเนื่อง และการสร้าง บรรยากาศ การจูงใจต่อผู้เรียน	7
22.	เสนอให้มีการเรียนในสถานประกอบการจริง เพื่อเพิ่มความเข้าใจในบทเรียน ให้มากยิ่งขึ้น	8
23.	กิจกรรมการเรียนการสอนไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียนเสมอไป	5
24.	อัตราส่วนระหว่าง ครู-นักเรียน ควรมีความเหมาะสม และชั่วโมงสอนของครู ควรปรับให้มีความเหมาะสม	13
25.	ควรมีคณะกรรมการ ด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อกำหนดวิธีการเรียนการสอนไปแนวทางเดียวกัน	3
26.	ควรใช้วิธีการสอนที่เน้นทักษะ กระบวนการ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจที่แท้จริง	15

27.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน ภาคเรียนละ 1 วิชา	5
28.	จัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ครูมีทักษะในหลาย ๆ ด้าน	11

ตารางที่ 10 (ต่อ)

	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
29.	ควรมีทีมงานหรือคณะกรรมการของวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่นิเทศ และคอยกำกับติดตามดูแล	8
30.	จัดครูให้สอนตรงตามความถนัด	11
31.	ควรจัดให้นักศึกษามีโอกาสดูงานนอกสถานศึกษา	7
32.	ควรปรับลดเวลาเรียน / ชั่วโมง ลง	6
33.	จัดให้บุคลากรมีการออกไปศึกษาดูงาน สถานศึกษาที่มีการจัดการเรียน ที่มีคุณภาพ	5
34.	ขาดเอกสารอ้างอิง เช่น คู่มือ ตำรา เครื่องมือ เครื่องจักรชำรุดไม่เพียงพอ	12
35.	จัดให้มีการพัฒนารูปแบบ และวิธีการสอน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี	17
36.	เผยแพร่วิธีการสอน หรือเทคนิคการสอนของครูต้นแบบ หรือครูตัวอย่างให้ครูได้ศึกษาหาความรู้	5
37.	ผู้บริหารควรติดตามดูแลอย่างจริงจัง และต่อเนื่องอีกทั้งต้องมีรายการติดตามและประเมินผลที่เป็นแบบแผนแน่นอน	6
38.	จัดวิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญสาขากิจการการสอน เทคนิควิธีการสอน แบบใหม่ ๆ	10
ด้านสื่อการเรียนการสอน		
39.	ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบทำสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะเพื่อให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน	5
40.	ควรมีสื่อให้เพียงพอ (ทุกห้องเรียน)	21
41.	ควรมีเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ทุกห้องเรียน และสามารถเบิกวัสดุที่ใช้ทำสื่อ เช่น แผ่นใส, ปากกาเขียนแผ่นใส, รวมทั้งมีเครื่องขยายเสียงที่ช่วยในการสอนด้วย	11
42.	ควรให้มีการพัฒนาความรู้ให้ตรงกับวิชาที่สอน อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาไปสู่ความเป็นมาตรฐานการศึกษา	5
43.	สื่อควรมีความทันสมัย เช่นการใช้บทเรียน คอมพิวเตอร์	13

44.	ควรจัดพื้นที่ในการเรียนการสอนให้ชัดเจน และจัดทำสื่อโมเดล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในพื้นที่เดียวกัน	5
-----	--	---

ตารางที่ 10 (ต่อ)

	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
45.	ควรมีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ เพื่อวิจัย พัฒนา สร้างและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน ไม่ควรให้ครูซึ่งมีชั่วโมงสอนมากมาทำการพัฒนาสื่อ	5
46.	จัดอบรมการสร้างสื่อการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ	17
47.	สนับสนุนด้านงบประมาณในการสร้างสื่อ และจัดอบรมการสร้างสื่อ	16
48.	ควรส่งเสริมให้ครูทำสื่อเอง และจัดฝึกอบรมการผลิตสื่อก่อนเปิดภาคเรียน	9
49.	ควรมีการจัดตั้งศูนย์ สื่อการเรียนการสอนที่สามารถเบิกสื่อไปใช้ได้	6
50.	ควรมีสื่อที่เน้นของจริง เช่น โมเดล	8
ด้านการพัฒนาบุคลากร		
51.	มีการเปิดอบรมอย่างต่อเนื่อง	15
52.	ควรมีการพัฒนาแบบยั่งยืน ไม่ควรพัฒนาแบบเป็นช่วง ๆ	11
53.	ควรจัดให้มีศึกษาต่อ และอบรมเกี่ยวกับวิชาการด้านการเรียนการสอนทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ	12
54.	ส่งครูผู้สอนไปอบรมในรายวิชาที่สอนอย่างต่อเนื่อง และพยายามส่งเสริมให้ครูไปศึกษาต่อ	18
55.	ควรมีการอบรมการใช้ Computer และการใช้ Internet และให้ครูสามารถสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ได้	15
56.	ควรจัดชั่วโมงสอน / สัปดาห์ ให้เหมาะสมเพื่อให้ครูสามารถแบ่งเวลาเพื่อค้นคว้า และการออกนอกสถานที่ควรแก้ไขให้มีความคล่องตัว	14
57.	จัดฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ และดูงานนอกสถานที่	16
58.	ควรส่ง บุคลากร เข้าฝึกงานในสถานประกอบการ	6
59.	ควรมีการประเมินความสามารถของครูผู้สอนในสาขาวิชาที่ตนเองสอน	4
60.	ควรพัฒนาผู้บริหารทางด้านวิชาการ	8
61.	ส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และควรปรับปรุงด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา	14

ตารางที่ 10 (ต่อ)		
	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
63.	มีการประเมินคุณภาพครูผู้สอน อย่างเคร่งครัด	8
64.	มีการอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยี สมัยใหม่ที่ใช้ในการเรียนการสอน	14
65.	ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากร	6
ด้านการวัดและประเมินผล		
66.	มีการอบรมเรื่องการวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำข้อสอบมาตรฐานให้มากขึ้น	11
67.	ควรจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลให้มีมาตรฐานเดียวกัน ทั้งด้านทฤษฎี และ ปฏิบัติ และให้มีความชัดเจนมากขึ้น	17
68.	เน้นการประเมิน ตามสภาพจริง ให้ตรงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และสร้างความเข้าใจและความชัดเจนของการประเมินให้แก่ผู้ประเมิน	18
69.	ควรกำหนดมาตรฐาน วิธีการวัดผลที่ชัดเจน ไม่ควรเปลี่ยนไปมา ทำให้เกิดความสับสน	15
70.	ควรมีแบบทดสอบมาตรฐาน เพื่อประเมินในแต่ละสาขาวิชา และนำผลมาประเมินประสิทธิภาพ	8
71.	ควรมีระบบการ Retry	12
72.	ควรมีการจัดทำคู่มือให้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน	7
73.	จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ	10

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 มีข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน มากที่สุดดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร คือ ควรปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบันและอนาคต ไม่ควรปรับเปลี่ยนเร็วเกินไป บางหลักสูตรไม่เอื้ออำนวย หรือไม่สอดคล้องกับการศึกษาต่อ และน่าจะจัดหลักสูตรให้ใกล้เคียงกับสถาบันต่าง ๆ 2) ด้านการเรียนการสอน คือ จัดให้มีการพัฒนารูปแบบ และวิธีการสอน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยี 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน คือ ควรใช้วิธีการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจที่แท้จริง 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือ ส่งครูผู้สอนไปอบรมในรายวิชาที่สอนอย่างต่อเนื่อง และพยายามส่งเสริมให้ครูไปศึกษาต่อ 5) ด้านการวัดและประเมินผล คือ เน้นการประเมิน ตามสภาพจริง ให้ตรงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และสร้างความเข้าใจและความชัดเจนของการประเมินให้แก่ผู้ประเมิน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 รวมทั้งหมด 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผลการวิจัย
8. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย
9. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในด้านวิชาการ ของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6
2. เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิค ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 รวม 3 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม และวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม จำนวน 189 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพ และความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา วุฒิทางวิชาชีพครู ประสบการณ์การสอน จำนวน 5 ข้อ โดยเป็นแบบ เลือกรับตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการ ในด้านวิชาการ จำนวน 52 ข้อ โดยเป็นแบบมาตราประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพและ ความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่ต้องการจะเพิ่มเติม ในแต่ละด้าน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงอธิบดีกรม อาชีวศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์
2. ขออนุญาตจาก อธิบดีกรมอาชีวศึกษา ไปถึง ผู้อำนวยการของวิทยาลัยเทคนิคที่อยู่ ในสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ทั้ง 3 วิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับอนุญาตจาก กรมอาชีวศึกษาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 189 ฉบับ ส่งไปยังกลุ่มประชากร คือครูที่สอนประเภทวิชาช่าง อุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 คือ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม และวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตัวเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 189 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของประชากร
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตาม ขั้นตอนทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามจากประชากรที่ได้รับ กลับคืนมาทั้งหมด มาวิเคราะห์แบบสอบถามแต่ละตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และ หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์สภาพการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)
3. วิเคราะห์ความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครูประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 รวมทั้งหมด 5 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาคณาจารย์ และด้านการ วัดและประเมินผล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการนิเทศภายในด้านหลักสูตร ของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม พบว่า อยู่ใน ระดับปานกลางทั้งหมดทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อของการแนะนำให้ครูผู้สอน วิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอนเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมาย และแนวทางในการปฏิบัติ มีการปฏิบัติ มากกว่า ในข้ออื่น ๆ และในข้อ จัดประชุมกรรมการของวิทยาลัย เพื่อติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ของครูประเภทวิชาช่าง อุตสาหกรรมพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ จัดการสัมมนา/ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีความ ต้องการได้รับการนิเทศมากกว่าข้ออื่น ๆ และในข้อ จัดประชุมกรรมการของวิทยาลัย เพื่อติดตามและ ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีความต้องการได้รับการนิเทศน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า สภาพของการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านหลักสูตรอยู่ในระดับ ปานกลาง และมีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

2. สภาพการณ์พิเศษภายใน ด้านการเรียนการสอน ของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำ โครงการสอน/แผนการสอน และบันทึกการสอน และเป็นข้อที่มีการปฏิบัติมากกว่า ข้ออื่น ๆ ส่วนข้อ อื่นที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง และข้อ จัดให้มีการเข้าเยี่ยมชมชั้นเรียนและแนะนำเทคนิคการสอน เป็น

รายบุคคล มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับ มากทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ในข้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่ จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน มีความต้องการได้รับการนิเทศมากกว่าข้ออื่น ๆ และในข้อ ได้รับการ แนะนำให้จัดทำแฟ้มข้อมูลประจำตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน มีความต้องการได้รับการนิเทศน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่าสภาพของการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

3. สภาพการณ์พิเศษภายในด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าอยู่ในระดับน้อยจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยน ยืมสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างสถานศึกษา และเป็นข้อ ที่มี

การปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนข้ออื่นที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง ทั้งหมดทุกข้อ และเมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่ การบริการจัดหาวัสดุเพื่อนำไปสร้างสื่อการเรียนการสอน มีการปฏิบัติมากกว่า ในข้ออื่น ๆ

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับ มากทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ในข้อ การบริการจัดหาวัสดุเพื่อนำไปสร้างสื่อการเรียน การสอน มีความต้องการได้รับการนิเทศมากกว่าข้ออื่น ๆ และในข้อ จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยน ยืม สื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างสถานศึกษา มีความต้องการได้รับการนิเทศน้อยกว่าข้อ อื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า สภาพของการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียน การสอน อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับ มาก

4. สภาพการณ์พิเศษภายในด้านการพัฒนานุเคราะห์ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ในข้อ จัดสำรวจความต้องการของครูในการเข้ารับการอบรม เพื่อ พัฒนาเกี่ยวกับกลุ่มประสบการณ์วิชาชีพในรายวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา มีการปฏิบัติมากกว่า ในข้ออื่น

ๆ และในข้อ จัดให้มีการโยกย้าย/สับเปลี่ยนหน้าที่เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการฝึกอบรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ และดูงานนอกสถานที่ มีความต้องการได้รับการนิเทศมากกว่าข้ออื่น ๆ และในข้อ จัดให้มีการโยกย้าย/สับเปลี่ยนหน้าที่เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า สภาพของการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนานุเคราะห์ อยู่ในระดับมาก

5. สภาพการนิเทศภายในด้านการวัดและประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานการวัดผลตลอดภาคเรียนและแจ้งให้ครูผู้สอนทราบ มีการปฏิบัติมากกว่า ในข้ออื่น ๆ และในข้อ จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำข้อสอบมาตรฐาน มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นในการประเมินผล มีความต้องการได้รับการนิเทศมากกว่าข้ออื่น ๆ และในข้อ มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานการวัดผลตลอดภาคเรียน และแจ้งให้ครูผู้สอนทราบ มีความต้องการได้รับการนิเทศน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า สภาพของการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

สรุปสภาพการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ในแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ในด้านการวัดและประเมินผลมีการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ๆ และด้านสื่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

ส่วนความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ในแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านหลักสูตร มีความต้องการได้รับการนิเทศ มากกว่าข้ออื่น ๆ และด้านการวัดและประเมินผล มีความต้องการได้รับการนิเทศน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของทุกด้านแล้วพบว่า สภาพของการนิเทศภายในด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรนำมา อภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพของการปฏิบัติการนิเทศด้าน หลักสูตร มีการปฏิบัติในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากสภาพที่มีการปฏิบัติมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ แนะนำให้ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอนเพื่อให้ทราบ จุดมุ่งหมาย และแนวทางในการปฏิบัติ ลำดับที่สอง คือ การตรวจสอบและควบคุมการเรียนการสอน ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ลำดับที่สาม คือ จัดเตรียม และแนะนำการใช้เอกสารประกอบ หลักสูตรและคู่มือครู เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ครูผู้ ปฏิบัติหน้าที่การสอนได้รับการนิเทศจากผู้นิเทศก์ในด้านหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็น เพราะผู้นิเทศก์คิดว่าได้ปฏิบัติในระดับสูงแล้ว ดังที่ จูรี จันทรเจริญ. (2539 : 76) ได้กล่าวถึง ความ แตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้บริหารกับครูมักเป็นสิ่งที่ปกติที่ความคิดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารกับ ครูมักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งพบว่าการนิเทศภายในส่วนใหญ่เป็นการนิเทศแบบไม่เป็น ทางการ (Informal) แต่จะเป็นลักษณะของการชี้แจงให้คำแนะนำกันเองกับครู เช่นการตรวจสอบและ ควบคุมการเรียนการสอน ครูมักจะมองว่าเป็นการไปจับผิด จึงอาจทำให้ครูผู้สอนไม่รู้ว่านั่นคือการ นิเทศ และอีกประการหนึ่งในสถานศึกษาส่วนใหญ่ผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่ในการนิเทศภายใน ไม่เห็น ความสำคัญของงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แต่ มุ่งเน้นไปจัดการบริหารงานด้านอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน เป็นส่วนใหญ่ ดังจะเห็นจาก ข้อ การจัดประชุมกรรมการของวิทยาลัย เพื่อติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จะ มีระดับของการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเมื่อเรียงลำดับจากความต้องการมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ จัดการสัมมนา/อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการของ ตลาดแรงงาน ลำดับที่สอง คือ แนะนำให้ครูปรับปรุงหลักสูตร คู่มือการเรียนการสอน ใบงาน และ เอกสารประกอบการสอน ให้มีความทันสมัย ลำดับที่ 3 คือ จัดเตรียม และแนะนำการใช้เอกสาร ประกอบหลักสูตรและคู่มือครู เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้จะเห็นได้ ว่า ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนมีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศจากผู้นิเทศก์ในด้านหลักสูตรอยู่ใน

ระดับมาก ซึ่งเป็นเพราะว่าครูผู้สอนต้องการพัฒนาทางด้านหลักสูตรเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้

สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พชรินทร์ ชื่นบุญ (2542 : 74-77) วิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในกรุงเทพมหานคร พบว่าครูมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้แล้ว

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 72-74) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารว่า เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ จัดการเรียนการสอน และบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา นำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงการทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าทางสังคม และเศรษฐกิจ เพราะหลักสูตรจัดเป็นแนวทางและเกณฑ์มาตรฐานในการจัดการศึกษา เป็นแนวทางและเป็นแผนการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและผู้บริหารเพราะหลักสูตรจะระบุ จุดหมาย เนื้อหาสาระ เวลาเรียน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทางกว้าง ๆ นอกจากนี้แล้วงานทางด้านอุตสาหกรรมที่มีความเจริญอย่างรวดเร็ว ครูที่สอนประเภทวิชาอุตสาหกรรมจะต้องศึกษาความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอยู่ตลอดเวลา วิเคราะห์หลักสูตรและวางแผนการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหาร และครู ควรมีความเข้าใจอย่าง

ถ่องแท้ในเรื่องของหลักสูตร

2. ด้านการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพของการปฏิบัติการนิเทศด้านการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับมากจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน/แผนการสอน และบันทึกการสอน ส่วนข้ออื่นที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากสภาพที่มีการปฏิบัติมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือการส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน/แผนการสอน และบันทึกการสอน ลำดับที่สอง คือ จัดประชุมครูผู้สอนเพื่อเตรียมงานด้านการสอนก่อนเปิดภาคเรียน ลำดับที่สาม คือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่

จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้จากผลการวิจัยเห็นว่าในข้อ การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน/แผนการสอน และบันทึกการสอน มีระดับการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นเพราะในปัจจุบันผู้บริหารได้ให้ความสำคัญต่องานวิชาการโดยเน้นให้ครูเตรียมการสอน เช่น การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การเตรียมเครื่องมือ วัสดุฝึก ครุภัณฑ์ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ บูรณาการตามความเหมาะสมของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการ

ปฏิบัติ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีสภาพของการปฏิบัติในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ จัดให้มีการเข้าเยี่ยมชมชั้นเรียน และแนะนำเทคนิคการสอนเป็นรายบุคคล เนื่องจาก ผู้นิเทศฯขาดการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นทางการ และครูผู้สอนให้การยอมรับต่อผู้นิเทศฯน้อย เนื่องจากผู้นิเทศฯขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการสอนซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อ มีการติดตามดูแล และประเมินผลการสอนของครูผู้สอน ที่มีสภาพของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากความต้องการมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน ลำดับที่สอง คือ บริการด้านคู่มือ/ เอกสารทางวิชาการ และหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน ลำดับที่สาม คือ จัดวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาสาธิตวิธีการสอนและเทคนิคการสอนแบบใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านอาชีวศึกษาในส่วนหนึ่งที่พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย มีอยู่บ้างที่ใช้วิธีการสอนแบบสาธิต และทดลอง โดยเฉพาะรายวิชาสหภาคปฏิบัติที่มีความจำเป็นต้องใช้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่มีความทันสมัย และการวางแผนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง (กรมอาชีวศึกษา 2537 : 56) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริริน กนกาศัย (2542 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง สภาพและต้องการนิเทศภายในของครูผู้สอนโรงเรียนพณิชยการเชิงใหม่ ที่พบว่า ครูมีความต้องการในเรื่องของการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และการสาธิตการสอน อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารการศึกษา เพราะในปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้น ในด้านการศึกษาที่เช่นเดียวกัน เช่น หลักสูตร เนื้อหา วิธีการสอน และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้ทันกับวิทยาการที่ก้าวหน้า ดังนั้นผู้บริหารในฐานะที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดี ผู้บริหารควรที่จะพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างจากการเรียนในห้องเรียนโดย

ทั่ว ๆ ไป เมื่อมาพิจารณาแล้วตัวแปรที่สำคัญที่ผู้บริหารควรที่จะต้องนำมาคิดและหาทางแนะนำช่วยเหลือจะประกอบไปด้วย 1) สภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการทดลอง และโรงฝึกงาน 2) เครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุฝึก 3) ครูผู้สอน ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการได้รับการนิเทศในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ ได้รับการแนะนำให้จัดทำแฟ้มข้อมูลประจำตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารไม่ได้ชี้แจง ทำความ

เข้าใจ หรือจัดอบรมให้ครูผู้สอนเห็นถึงความสำคัญของการจัดทำแฟ้มข้อมูลประจำตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพของการปฏิบัติการนิเทศ ด้านสื่อการเรียนการสอน มีการปฏิบัติในระดับน้อยจำนวน 1 ข้อได้แก่ จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยน ยืมสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างสถานศึกษา ส่วนข้ออื่นที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากสภาพที่มีการปฏิบัติมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก การบริการจัดหาวัสดุเพื่อนำไปสร้างสื่อการเรียนการสอน ลำดับที่สอง คือ จัดอบรมการสร้างสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ วิดีโอ ฯ ลำดับที่สาม คือ การสำรวจความต้องการใช้วัสดุ/อุปกรณ์ในการสร้างสื่อการเรียน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันครูยังขาดการสนับสนุนทางด้าน วัสดุ/อุปกรณ์ และความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะว่าวิทยาลัยเทคนิคแต่ละแห่งเปิดสอนหลายสาขาวิชา และหลายระดับ จึงทำให้มีสื่อการเรียน

การสอนหลากหลายประเภท และในขณะเดียวกันวิทยาลัยเทคนิคแต่ละแห่งมีบุคลากรที่จบด้านสื่อการเรียนการสอนโดยตรงน้อยมาก หรือบางวิทยาลัยไม่มีเลย ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอนซึ่งต้องทำหน้าที่สอนด้วยทำให้ไม่มีเวลาในการให้คำแนะนำแก่ครู และติดตามประเมินผลการใช้สื่อการสอนเท่าที่ควรนอกจากเรื่องการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนแล้ว อีกประการคือครูไม่ได้รับการอบรมเรื่องการสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยวิธีการหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงทำให้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านอาชีวศึกษาในส่วนหนึ่งที่พบว่า ครูมีปัญหาในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ในการสอนของครูจะใช้สื่อประเภทเอกสาร ตำรา ซึ่งต้องจัดหาด้วยตัวเอง (กรมอาชีวศึกษา. 2537 : 56) ส่วนข้อที่มีสภาพของการปฏิบัติในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยน ยืมสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างสถานศึกษา เนื่องจากทางวิทยาลัยเทคนิคยังขาดการขอยืมสื่อการเรียนการสอนระหว่างวิทยาลัย หรือทางวิทยาลัยไม่ทราบแหล่งที่จะให้ยืมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ได้ ซึ่งการขอยืมสื่อ นั้นเป็นการจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้มีสื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และทำให้ผลของการเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็น

รายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากความต้องการมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ การบริการจัดหาวัสดุเพื่อนำไปสร้างสื่อการเรียนการสอน ลำดับที่สอง คือ จัดอบรมการสร้างสื่อการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ วิดีโอ ฯ ลำดับที่สาม คือ การสำรวจความต้องการใช้วัสดุ/อุปกรณ์ในการสร้างสื่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยผลการวิจัยของ ศิรินันท์ ชลินทุ (2538 : 182) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและความต้องการการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทพณิชยการ เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการ วัสดุ/อุปกรณ์ และความรู้ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก เนื่องจากในปัจจุบันการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษามุ่งที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ตรงทางด้านวิชาชีพมากที่สุด สื่อการสอนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยครูในการจัดกิจกรรมได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ ช่วยประหยัดเวลาในการสอน และทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ดังนั้นการเรียนการสอนด้านช่างอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ทั้ง อาคารสถานที่ เครื่องจักร เครื่องมือ และสื่อการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ แต่การลงทุนทางด้านเครื่องจักร เครื่องมือ และสื่อการเรียนการสอนบางประเภทราคาค่อนข้างสูง ทำให้เกิดปัญหาไม่พอเพียง ส่งผลให้สัดส่วนของจำนวนผู้เรียนต่อเครื่องมือ เครื่องจักรไม่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา (2543 : 37) ส่วนข้อที่มีความต้องการได้รับการนิเทศในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยน ยืมสื่อ วัสดุอุปกรณ์การสอนระหว่างสถานศึกษา เนื่องจากการยืมเครื่องมือ เครื่องจักร ค่อนข้างทำได้ยาก เพราะเครื่องจักรส่วนใหญ่มีขนาดใหญ่ และมีความยุ่งยากในการติดตั้ง อีกทั้ง เป็นการยืมชั่วคราวทำให้ไม่คุ้มค่า ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 251) กล่าวว่า การขอยืมสื่อนั้นเป็นการจัดหาสื่อการสอน เพื่อให้มีสื่อใช้เป็นครั้งคราว ในกรณีที่ทางโรงเรียนขาดงบประมาณ หรือสื่อชนิดนั้นหาได้ยาก

4. ด้านการพัฒนาบุคลากร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพของการปฏิบัติการนิเทศด้านการพัฒนาบุคลากร มีการปฏิบัติในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากสภาพที่มีการปฏิบัติมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ จัดสำรวจความต้องการของครูในการเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาเกี่ยวกับกลุ่มประสบการณ์วิชาชีพในรายวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา ลำดับที่สอง คือ ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ลำดับที่สาม คือ ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการศึกษาต่อ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะทางวิชาชีพเฉพาะสาขายังมีสภาพที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่าครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิคมีชั่วโมงสอนค่อนข้างมาก มีจำนวนครูไม่เพียงพอ ได้รับค่าสarl ค่าซ้ำ และขาดการสนับสนุนงบประมาณในการส่งครูเข้ารับการอบรมที่สถานประกอบการ สอดคล้อง

กับรายงานการศึกษาสภาพการจัดอาชีวศึกษา กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา (2543 : 45) ที่กล่าวว่า จำนวนชั่วโมงการสอนของครู ในวิทยาลัยเทคนิค อยู่ระหว่าง 30-60 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เนื่องจากมีจำนวนนักศึกษามาก โดยที่อัตราครู-อาจารย์มิได้ขยายเพิ่มเติม นอกจากนี้ ครู-อาจารย์ ส่วนใหญ่รับผิดชอบการสอน 3-4 วิชาส่วนข้อที่มีสภาพของการปฏิบัติในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ จัดให้มีการโยกย้าย/สับเปลี่ยนหน้าที่เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งงานหนึ่งของการบริหารงานบุคลากร เพราะเมื่อได้เลือกสรรคนที่มีความรู้ความสามารถเข้าทำงานแล้ว เมื่อเวลาผ่านไป วิทยาการต่าง ๆ และเทคนิควิธีการทำงานได้เปลี่ยนไป จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และตำแหน่งหน้าที่ เพื่อความก้าวหน้าของสถานศึกษา และความต้องการที่จะก้าวหน้าของบุคลากรจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร ที่จะต้องพยายามหาทางให้บุคลากรได้เจริญก้าวหน้าไปเท่าที่ความสามารถจะอำนวย (กิตติมา ปริศิฉิลก. 2532 : 118)

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาบุคลากร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากความต้องการมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการฝึกอบรม หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ และดูงานนอกสถานที่ ลำดับที่สอง คือ จัดสำรวจความต้องการของครูในการเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาเกี่ยวกับกลุ่มประสบการณ์วิชาชีพในรายวิชาชีพเฉพาะสาขาวิชา ลำดับที่สาม คือ ส่งเสริมครูช่างอุตสาหกรรมในการศึกษาต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านอาชีวศึกษาในส่วนหนึ่งที่พบว่า ครูได้รับข่าวสารที่ล่าช้า มีภาระมากทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะเข้ารับการพัฒนาด้านวิชาชีพได้อย่างสม่ำเสมอ (กรมอาชีวศึกษา. 2537 : 56) จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่าครูต้องการที่จะพัฒนาตนเองทั้งการเข้ารับการอบรมทางวิชาชีพ และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนครูผู้สอนด้านช่างอุตสาหกรรมในปัจจุบันเกือบทุกสาขามีจำนวนไม่เพียงพอ ถึงแม้ว่ากรมอาชีวศึกษา จะมียกยบายส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นดังจะเห็นได้จากโครงการความร่วมมือระหว่างกรมอาชีวศึกษากับสถาบันที่จัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท เพื่อส่งครูผู้สอนไปศึกษาต่อ แต่ก็ทำได้ในขอบเขตจำกัด เพราะจำนวนครูผู้สอนและงบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาครูช่างอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงสวัสดิ์ ทิพย์คงคา (2535 : 73) ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการได้รับการนิเทศในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ จัดให้มีการโยกย้าย/สับเปลี่ยนหน้าที่เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน เนื่องจากครูมีภาระชั่วโมงสอนมากอยู่แล้ว และยังต้องทำหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากการสอน จึงไม่ต้องการสับเปลี่ยนหน้าที่เพื่อเป็นการเพิ่มภาระงานอีก

5. ด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพของการปฏิบัติการณ์เทศด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากสภาพที่มีการปฏิบัติมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานการวัดผลตลอดภาคเรียนและแจ้งให้ครูผู้สอนทราบ ลำดับที่สอง คือ ชี้แจง และแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียนของกรมอาชีวศึกษา ลำดับที่สาม คือ การแนะนำการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังจบบทเรียน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติการณ์เทศด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากส่วนใหญ่แล้ว ครูจะได้รับการแจ้งหรือ

แนะนำในเรื่องการวัดผลก่อนเปิดภาคเรียน หรือสัปดาห์แรกของภาคเรียน แต่ในระหว่างภาคเรียนจะไม่ได้รับการแจ้งหรือแนะนำอีกครั้ง จึงทำให้ครูปฏิบัติการวัดผลผิดพลาดและไม่ตรงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรใหม่ จะวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยจะมีการสอบขณะเรียนหรือหลังเรียนแต่ละจุดประสงค์แทนการสอบรวบยอดปลายภาคเรียน จากการเปลี่ยนแปลงระเบียบและวิธีการวัดผลตามหลักสูตรใหม่นี้เอง ครูจึงมักจะประสบปัญหาในการวัดและประเมินผล เพราะครูไม่เข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลที่ถูกต้อง ส่วนข้อที่มีสภาพของการปฏิบัติในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำข้อสอบมาตรฐาน เนื่องมาจากรายวิชาชีพของช่างอุตสาหกรรมมีความหลากหลายและกระบวนการวิเคราะห์ข้อสอบต้องใช้เวลา และทางวิทยาลัยยังไม่ได้นำผลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงการสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นผู้บริหารและครูยังไม่เห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ข้อสอบเท่าที่ควร ซึ่งเรื่องนี้จะส่งผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนโดยตรง

ส่วนความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากความต้องการมากที่สุดลงมา 3 ลำดับ ดังนี้ ลำดับแรก คือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นในการประเมินผล ลำดับที่สอง คือ จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ลำดับที่สาม คือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สร้างเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพันธ์ ชลินทุ (2538 : 210) ที่พบว่า

ผู้สอนมีความต้องการการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการในเรื่องของการอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องเทคนิคการสร้าง วิเคราะห์ข้อสอบมาตรฐานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพงษ์ ศรีวินิจ (2539 : 79) ที่

ผู้สอนมีความต้องการการนิเทศเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผล ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ครูยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นในการประเมินผล และต้องการวิเคราะห์

ข้อสอบและสร้างเครื่องมือการวัดผลที่มีประสิทธิภาพ เพราะข้อสอบเป็นเครื่องชี้ถึงคุณภาพการสอน และพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้สอนรู้ว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไร สอนดีหรือไม่ ผู้เรียนรู้เรื่องหรือไม่ และควรปรับปรุงการเรียนการสอนในส่วนใดบ้าง เพราะการวัดผลการศึกษานั้นเราไม่ได้วัดหรือประเมินผลส่วนต่าง ๆ ของตัวบุคคลหรือตัวนักเรียนแต่เราวัดเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ เจตคติ ตลอดจนทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน ดังนั้นครูเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนโดยตรง และจะต้องทำหน้าที่ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนด้วย รวมทั้ง

ผู้บริหารจะต้องมีส่วนรับผิดชอบในเรื่องการวัดผลและประเมินผลด้วย และจะต้องคอยดูแล ส่งเสริมให้การวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการได้รับการนิเทศในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ มีการกำหนดกฎเกณฑ์ปฏิบัติงานการวัดผล ตลอดจนการเรียนและแจ้งให้ครูผู้สอนทราบ เนื่องจากส่วนใหญ่แล้ว ครูจะได้รับการแจ้งหรือแนะนำในเรื่องการวัดผลก่อนเปิดภาคเรียน หรือสัปดาห์แรกของภาคเรียนอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย โดยแยกแต่ละด้านดังนี้

ด้านหลักสูตร

1. ควรปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันคือมีความยืดหยุ่น หลากหลายเหมาะสมตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น และรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในอนาคต นอกจากนั้นควรให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และสอดคล้องกับมาตรฐานอาชีวศึกษา เพื่อให้เอื้ออำนวยในการศึกษาต่อ

2. ในการจัดทำหลักสูตรควรให้ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์การสอน และควรมีการศึกษา วิจัยหลักสูตร หรือการทดลองใช้หลักสูตรก่อนการนำมาใช้จริง อีกทั้งควรมีการสร้างเครือข่ายในการศึกษา และจัดทำหลักสูตร ระหว่างกรม เช่นจัดโครงการความร่วมมือระหว่างกรมอาชีวศึกษากับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หรือสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน และให้เกิดความสอดคล้องกันในการจัดการศึกษา

3. ควรปรับปรุงด้านเนื้อหาวิชา เช่นยุบรวมรายวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันให้เป็นรายวิชาในหมวดวิชาสัมพันธ์ หรือปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาที่มีเนื้อหามากเกินไปจนทำให้สอนไม่ทัน และควรปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับทฤษฎีที่มี เช่นเครื่องมือ เครื่องจักร

ด้านการเรียนการสอน

1. ควรจัดอบรม เสริมความรู้ให้แก่บุคลากรในเรื่องกระบวนการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นการสร้างบรรยากาศและแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ และควรจัดให้ครูสอนตรงกับความรู้ ความสามารถ และตามความถนัด หรือการเผยแพร่ วิธีการสอนหรือ เทคนิคการสอนของครูต้นแบบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อจะได้นำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3. ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนในรายวิชาฯ ได้มีโอกาสออกไปศึกษาดูงาน หรือฝึกงานในสถานประกอบการที่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน เพื่อให้ครูได้รับประสบการณ์ตรง และนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริงในสถานประกอบการ และเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

3. ผู้บริหารควรติดตามดูแลการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อีกทั้งต้องมีระบบการติดตาม และประเมินผลที่เป็นแบบแผนเดียวกันทุกสถานศึกษา หรือการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถให้เป็นคณะกรรมการของสถาบันอาชีวฯ ๑ เพื่อทำหน้าที่ในการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

ด้านสื่อการเรียนการสอน

1. ควรจัดอบรม และสนับสนุนงบประมาณให้ครูในเรื่องของการสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ และการสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การสร้างบทเรียนด้วยตนเองโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือการสร้างแผ่นใสด้วยคอมพิวเตอร์ รวมทั้งเทคนิคและวิธีการสร้างสื่อเสมือนจริง เช่น โมเดลจำลอง หรือการสร้างภาพเสมือนจริง (3D Model) โดยสนับสนุนให้ครูเป็นผู้ผลิตสื่อได้ด้วยตนเอง

2. ควรมีหน่วยงานกลางรับผิดชอบจัดทำและพัฒนาสื่อการสอน โดยเฉพาะเพื่อให้สื่อการสอนมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน และควรจัดตั้งศูนย์สื่อการสอน เพื่อทำหน้าที่ในการเก็บรักษา และซ่อมบำรุงสื่อที่ชำรุด รวมทั้งมีสื่อการสอนหรืออุปกรณ์ที่ช่วยในการสอนเช่น เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน เครื่องฉายข้ามศีรษะ ปากกาเขียนแผ่นใส แผ่นใส ไวไฟให้ครูสามารถเบิกไปใช้ได้ และให้เพียงพอต่อจำนวนห้องเรียน

ด้านการพัฒนาบุคลากร

1. ควรมีการจัดอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเน้นผลสัมฤทธิ์ของการอบรมที่สามารถนำมาใช้ได้จริง โดยเน้นให้ตรงกับสาขาวิชาที่สอน หรือสอดคล้องกับรายวิชาที่เปิดสอนตามแผนการเรียนของหลักสูตร และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้ในการสอนได้ พร้อมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนด้านงบประมาณให้ครูได้ศึกษาต่อ โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่สอน

และการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถทางด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

2. ควรมีการประเมินมาตรฐานของครูผู้สอนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเอง และรักษามาตรฐานการสอนของตน และควรมีการใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่าโดยมีโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างสถานศึกษา หรือการยืมตัวบุคลากรที่มีความสามารถไปช่วยราชการยังสถานศึกษาที่ขาดแคลน

ด้านการวัดและประเมินผล

1. ควรกำหนดหลักการ เกณฑ์ และวิธีการวัดผลให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยยึดถือปฏิบัติเหมือนกันทั้งสถาบัน ทั้งรายวิชาในภาคทฤษฎี และปฏิบัติ พร้อมทั้งชี้แจง และจัดทำคู่มือการวัดผลเผยแพร่ให้ครูทราบก่อนเปิดภาคเรียน

2. ควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การออกข้อสอบให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และวิเคราะห์ข้อสอบ พร้อมกับจัดทำชุดข้อสอบมาตรฐาน และมีศูนย์เก็บข้อสอบหรือคลังข้อสอบมาตรฐาน เพื่อให้สามารถใช้ข้อสอบมาตรฐานร่วมกันได้ระหว่างสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ในสถาบันอาชีวศึกษาภาคอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบ

2. ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศภายใน ระหว่างครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกับผู้บริหาร ในวิทยาลัยเทคนิค

3. ควรมีการวิจัยในเรื่องสภาพ และความต้องการการนิเทศภายในด้านอื่น ๆ ของครูประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 6 จึงใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะมีคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ทราบว่าสภาพและความต้องการการนิเทศภายในปัจจุบันอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางแก่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาทางด้านการบริหารงานวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพ และการตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่าน ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ เพื่อสอบถามสภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า แบ่งเป็นระดับการนิเทศภายในด้านวิชาการที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศภายในด้านวิชาการที่ต้องการ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการเรียนการสอน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้านวิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่ต้องการจะเพิ่มเติมในแต่ละด้าน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

☐ 1) ชาย

☐ 2) หญิง

2. อายุ

☐ 1) ต่ำกว่า 30 ปี

☐ 2) 30 - 40 ปี

☐ 3) 41 - 50 ปี

☐ 4) 51 - 60 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุดหรือเทียบเท่า

☐ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ 2) ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

☐ 3) สูงกว่าปริญญาตรี

4. ท่านมีวุฒิทางวิชาชีพครู (ทางการศึกษา) หรือไม่

☐ 1) มี

☐ 2) ไม่มี

5. ระยะเวลาที่ท่านมีประสบการณ์การสอนในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

☐ 1) น้อยกว่า 5 ปี

☐ 2) 5-10 ปี

☐ 3) 11-15 ปี

☐ 4) มากกว่า 15 ปี

ตอนที่ 2 สภาพความเป็นจริงของการนิเทศภายในและความต้องการการนิเทศภายใน ด้านวิชาการ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง สภาพที่เป็นจริงของการนิเทศ และความต้องการการ
นิเทศภายในสถานศึกษาของท่านทั้ง 5 ด้าน โดยขอให้ท่านอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วพิจารณา
ตามความคิดเห็นที่เหมาะสม โดยให้ค่าน้ำหนักการประเมิน 5 ระดับดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการมาก
- 3 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการนิเทศที่ปฏิบัติ และระดับการนิเทศที่ต้องการน้อยที่สุด

[illegible]

ลำดับ	รายการนิเทศ	สภาพของการนิเทศ					ความต้องการนิเทศ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
11.	บริการด้านคู่มือ/ เอกสารทางวิชาการ และหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอนอย่างเพียงพอ										
12.	การให้บริการ/จัดเก็บ และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน										
13.	การแนะนำให้ใช้วิธีสอนที่เน้นทักษะ/กระบวนการ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ความเข้าใจที่แท้จริง										
14.	การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน/แผนการสอน และบันทึกการสอน										
15.	มีการชี้แนะให้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและพื้นที่ฝึกปฏิบัติ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
16.	จัดให้มีการเข้าเยี่ยมชั้นเรียนและแนะนำเทคนิคการสอนเป็นรายบุคคล										
17.	จัดวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาสาธิตวิธีการสอน และเทคนิคการสอนแบบใหม่										
18.	ได้รับการแนะนำให้จัดทำแฟ้มข้อมูลประจำตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
19.	จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน										
20.	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการและประสบการณ์การสอน										
21.	มีการติดตามดูแล และประเมินผลการสอนของครูผู้สอน										

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพและความต้องการการนิเทศภายในด้าน
วิชาการของครู ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่ต้องการจะเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้าน

หลักสูตร.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านการเรียนการ

สอน.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านสื่อการเรียนการ

สอน.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านการพัฒนา

บุคลากร.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านการวัดและ

ประเมินผล.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความตรงในเนื้อหา และการใช้ภาษาของแบบสอบถาม

1. ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล
ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
2. นายทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตมัธยม สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. นายสมศักดิ์ สังข์แก้ว
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร
4. นางเพ็ญศรี วงศ์แสนเจริญดี
หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กิดานันท์ มลิทอง. (2531). เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

กิตติมา เณิมพงษ์. (2543). การศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศการสอนในโรงเรียนเอกชน

อาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กิตติมา ปรีดีดิolk. (2532). การศึกษาและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา.

เกรียงศักดิ์ ปานคล้าย. (2539). ความต้องการการนิเทศภายในของครูช่างอุตสาหกรรม

วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ปริญญา
มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ประสานมิตร.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2538). แนวคิดและทิศทาง

การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. (2531). แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

เอกชน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.

_____. (ม.ป.ป.). คู่มือการบริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การทหารผ่านศึก.

กรรณิษฐ์ ภิรมย์รักษ์. (2538). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

จรรยา ชูลาภ. “การวิจัยการศึกษาวิชาชีพ”. (2524). เอกสารประกอบคำบรรยายในการอบรมศึกษา

นิเทศก์เล่ม 2. กรุงเทพฯ.

จินตนา สวินทร. (2536). การปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหาร

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จิรา อ่อนไสว. (2532). สภาพและความต้องการของการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรครู

ตามทัศนะของครูปฏิบัติการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา

เขตการศึกษา 5. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน.

- จური จันทรเจริญ. (2539). การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จุลมาศ จำปา. (2542). ศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจษฎา แซ่มประเสริฐ. (2534). การประเมินความต้องการจำเป็นเฉพาะกรณีตัวอย่างหมวดวิชา
วิทยาศาสตร์โรงเรียนบางประกอกวิทยาคม. สารพัฒนาหลักสูตร.
- ไฉน ยังละออ. (2540). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาลี มณีสรี. (ม.ป.ป.). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรรณการพิมพ์.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2531). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา.
- ทรงสวัสดิ์ ทิพย์คงคา. (2535). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในเกี่ยวกับงานวิชาการของ
วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นิพนธ์ ไทยพานิช. (2529). การนิเทศแบบคลินิก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต.
- นิสิตบัณฑิตศึกษา สาขานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ปีที่ 2, (2527). เอกสารการสัมมนาเรื่อง
การส่งเสริมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของประเทศไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ ภพลาภ. (ม.ป.ป.). นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาในกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ.
- ประคอง กรรณสูตร. (2538). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพ.
- _____. (2536). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต.
- _____. (2542). การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- เปรี๊ยะ กิจรัตน์. “การพัฒนาอุตสาหกรรมศึกษาในระบบการศึกษาไทย,” (2536). **บทความทางวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา**. กรุงเทพฯ : คณะอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนครศรีธรรมการฝึกหัดครู.
- พงศ์ หวดล. (2531). **การวางแผนการสอนอุตสาหกรรมศึกษาเชิงระบบ**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนครศรี สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- พงศ์ศักดิ์ อินทามะ. (2536). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปทุมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2529). **หลักการบริหารโรงเรียน**. พระนครศรี : วัฒนาพานิช.
- พัชรินทร์ ชันบุญ. (2542). **ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรีย์ สว่างทรัพย์. (ม.ป.ป.). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศกรรมอาชีวศึกษา.
- มนัส สายโกสม. (2541). **ผลกระทบของการปฏิรูปการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานการปทุมศึกษาอำเภอเมืองพะเยา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนิดา จึงประสิทธิ์. (2532). **การบริหารและบริหารงานโสตทัศนศึกษา**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2530). **หลักการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2530). **หลักการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2531). **การสังเคราะห์งานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย แหวนเพชร. (2530). **เทคนิคและวิธีสอนอุตสาหกรรมศึกษา**. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษาวิทยาลัยครูพระนครศรี.
- วิโรจน์ ศรีโกลา. (2536). **การบริหารงานวิชาการในหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

- ศิขริน กณะกาศัย. (ม.ป.ป.). สภาพและความต้องการนิเทศภายในของครูผู้สอนโรงเรียนพลิชยการ
เชียงใหม่. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.onec.go.th>
- สัจด์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
มิตรสยาม.
- สนอง เครือมาก และวิสิฐ วงจิตราทร. (2532). คู่มือสอบและปฏิบัติการ. นครสวรรค์ :
วิสุทธิการพิมพ์.
- สนั่น มีสัจธรรม. (2538). ทางสายใหม่ของการปฏิบัติราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2 กาฬสินธุ์ :
ประสานการพิมพ์.
- สมจิตร อุดม. (2532). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- สมศรี มัชฌมเศรษฐ์. (2538). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนา
บุคลากรในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประเภทพลิชยกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ปรียญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สมาน อัสวภูมิ. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12.
- สามัญศึกษา, กรม. (2529). ประมวลความรู้และเทคนิคการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยงาน
ศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา.
- _____. (2530). กรม. การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. ชลบุรี : หน่วยงานนิเทศก์
กรมสามัญศึกษา.
- สิทธิชัย เวศสุวรรณ. (2541). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุกานดา ตปนิยางกูร. (2537). หลักการนิเทศการศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษา
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุธาทิพย์ เจริญสุข. (2536). ความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
ประเภทพาณิชยกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สุภัทตร์ พิบูลย์. (2535). แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นทางการศึกษา.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

สุรพงษ์ ศรีวินิจ. (2539). ความต้องการการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอน

ในสถานศึกษา เอกชนอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร

และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

สุเทพ เมฆ. การนิเทศภายในโรงเรียน, (2541). วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน.

กรุงเทพฯ : มกราคม.

สุเมธ เดียววิเศษ. (2531). การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน. ชลบุรี : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒบางแสน.

เสริม ทศศรี. (2536). การวัดผลการศึกษา. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา.

อาคม จันทรสุนทร. (ม.ป.ป.). การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารการสัมมนาเรื่องการส่งเสริมการ

นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาชีวศึกษา, กรม. (2537). ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.

วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร.

_____. (2537). รายงานประจำปี 2536-2537 ครบรอบ 53 ปี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2543). รายงานการศึกษาสภาพการจัดอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน

กรมอาชีวศึกษา.

_____. (2545). การปฏิรูปการศึกษา. เอกสารอัดสำเนา. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร.

_____. (2545). มาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา.

กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

อำนาจ จันทรแป้น. (2532). การพัฒนาหลักสูตร. ทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน.

ส.สทศ.พิมพ์การพิมพ์.

อำภา บุญช่วย. (2537). การบริหารงานวิชาการภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเอพริ้นติ้งเฮ้าส์.

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงการวัฒน์. (2528). หลักการและแนวทางในการจัดการ

นิเทศภายใน. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์.

อุทัย ธรรมเดโช. (2531). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

- Anderson and Debra J. (1992). **A Quantitative Analysis of Student Teacher Supervision Models : Implication for the Role of University Supervisors.** Oraindo.
- Burton, William H. and Bruckner, Leo J. (1965). **Supervision : A Social Process.** 3rd ed. New York : Appleton Century Co.
- Clickman, Carl D, Stephen, P.Gordon and Jovita m.Ross-Gordon. (1998). **Supervision of Instruction : Adevelopmental Approach.** 4th ed. M.A. : Needham Heights.
- _____, (1990). **Supervision of Instruction : Adevelopmental Approach.** 2 ed. M.A. : Allyn and Bacon Inc.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education.** New York : Mcgraw-Hill, Book Company.
- Harris, Ben M. (1985). **Supervisory Behavior in Education.** 3rd ed. Englewood cliffs, New Jersey : Prentice – Hall, Inc.
- Kaufman, R. and F.W. English. (1979). **Needs Assessment : Concept and Application.** Englewood Cliffs, New Jersey : Educational Technology Publication.
- Emery Stoops and Joyce King Stoops, (1978). **Handbook of Educational Supervision : A Guide for the Practitioner-Boston.** : Allyn and Bacon Inc.
- McNeil, J.D. (1977). **Curriculum : A Comprehensive Introduction.** (3d ed.). Boston, Toronto : Little Brown and Company.
- Wanboldt and others. (1993). **Survey of First and Third-Year Teachers and Their Supervisors.** Colorado.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายรามศ จ่างผล
เกิดวันที่	5 กันยายน พุทธศักราช 2516
สถานที่เกิด	ตำบลโพธิ์ม่วงพันธ์ อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง
ที่อยู่ปัจจุบัน	8/14 หมู่ 4 ตำบลท่าจีน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
เริ่มรับราชการ	9 พฤษภาคม พุทธศักราช 2539 วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โทรศัพท์ 0-3441-1248
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2528 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท พ.ศ. 2531 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท พ.ศ. 2534 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคชัยนาท อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท พ.ศ. 2537 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาเทคนิคการผลิต วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. 2539 หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) สาขาเครื่องมือกล วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. 2546 หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (ค.ม.) สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา